

Potencjał społeczno–gospodarczy Euroregionu Karpackiego w latach 2014–2016

Socio–economic potential of the Carpathian Euroregion
in the years 2014–2016

Potencjał społeczno–gospodarczy Euroregionu Karpackiego w latach 2014–2016

Socio–economic potential of the Carpathian Euroregion
in the years 2014–2016

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej
Statistical Office in Rzeszów. Centre of Transborder Areas Surveys and Statistics for Euroregions

Zespół autorski

Editorial team

Alexander Ballek, Ján Cuper, Mónica Freid, Dawid Lasek, Wiesława Magryś, Semen Matkovskiy, Daniela Ştefănescu, Svetlana Zimovina

Kierujący

Supervisor

Marek Cierpiat-Wolan

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Molenda, Beata Salach, Maciej Zielański

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Kapica, Mirosław Koszela, Łukasz Sarama

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Mirosław Koszela, Maciej Zielański

ISBN 978-83-7406-237-4

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://rzeszow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/inne-opracowania/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

W związku z postępującą integracją europejską i dynamicznie rozwijającą się współpracą transgraniczną i międzyregionalną ciągle wzrasta zapotrzebowanie na informacje o obszarach transgranicznych. Badanie procesów zachodzących w regionach przygranicznych ma charakter ponadnarodowy i wielowymiarowy. Obejmuje różne aspekty zjawisk społeczno-gospodarczych. Tym samym statystyka obszarów transgranicznych odgrywa coraz większą rolę. Dla realizacji podejmowanych działań rozwijana i zacieśniana jest również współpraca międzyinstytucjonalna i międzynarodowa. Rezultatem wspólnie prowadzonych prac badawczych jest niniejsza publikacja.

Prezentowana publikacja „Potencjał społeczno-gospodarczy Euroregionu Karpackiego w latach 2014-2016” jest trzecią edycją opracowania wydawanego okresowo przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie, poprzednio w serii „Porównania międzynarodowe”, a począwszy od 2018 r. w serii „Analizy statystyczne”. Dotychczas ukazały się: „Potencjał społeczno-gospodarczy Euroregionu Karpackiego” 2011-2013, 2008-2010.

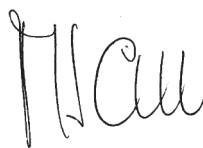
Celem publikacji jest porównanie, na bazie najnowszych informacji, potencjałów społecznych i gospodarczych regionów Polski, Rumunii, Słowacji, Ukrainy i Węgier wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego. W stosunku do poprzednich edycji, część analityczna opracowania została rozbudowana o strukturę potencjału Euroregionu Karpackiego według państw. Opracowanie jest kontynuacją działań podejmowanych przez statystykę publiczną, w celu utworzenia spójnej bazy informacyjnej dla obszarów transgranicznych.

Publikacja jest dostępna także w wersji elektronicznej. Zachęcamy Państwa do korzystania również z danych udostępnionych w postaci elektronicznych tablic na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, które stanowią integralną część niniejszej publikacji – <http://rzeszow.stat.gov.pl/>

Mam nadzieję, że opracowanie okaże się użytecznym źródłem informacji dla wielu instytucji i osób zainteresowanych prezentowaną tematyką.

Równocześnie wyrażam serdeczne podziękowanie za przekazane informacje współpracującym ze stroną polską Urzędowi Statystycznym ze Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

dr Marek Cierpień-Wolan

Rzeszów, grudzień 2018 r.

Preface

In connection with the progressing European integration and dynamically developing cross-border and interregional cooperation, the demand for information on cross-border areas is constantly growing. The study of processes taking place in border regions is of transnational and multidimensional nature. It covers various aspects of socio-economic phenomena. Thus, the statistics of cross-border areas is playing an increasingly important role. For the implementation of activities undertaken, inter-institutional and international cooperation is also being developed and strengthened. This publication is the result of jointly conducted research work.

The book „Socio-economic potential of the Carpathian Euroregion in the years 2014-2016” is the third edition of the study published periodically by the Statistical Office in Rzeszów, previously in the series „International comparisons”, and starting from 2018 in the series „Statistical analyses”. So far, the following has appeared: „Socio-economic potential of the Carpathian Euroregion” 2011-2013, 2008-2010.

The aim of the publication is to compare, on the basis of the latest information, social and economic potentials of regions of Poland, Romania, Slovakia, Ukraine and Hungary, which are included in the Carpathian Euroregion. In relation to previous editions, the analytical part of the study has been expanded to include the structure of the potential of the Carpathian Euroregion according to countries. The study is a continuation of activities undertaken by official statistics in order to create a coherent information base for cross-border areas.

The publication is also available in electronic version. We encourage you to use also data available in the form of electronic tables on the website of the Statistical Office in Rzeszów, which are an integral part of this publication – <http://rzeszow.stat.gov.pl/>

I hope that the study will prove to be a useful source of information for many institutions and people interested in the topics presented.

At the same time, I would like to express my gratitude to the Statistical Offices of Slovakia, Ukraine, Hungary and Romania for the information provided.

Director
of the Statistical Office Rzeszów

Marek Cierpiel-Wolan, Ph.D.

Rzeszów, December 2018

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	8
List of maps	8
Objaśnienia znaków umownych	9
Symbols	9
Skróty	10
Abbreviations	10
Wstęp	13
Introduction	13
Synteza	19
Executive summary	19
Rozdział 1. Ogólna charakterystyka Euroregionu Karpackiego	21
Chapter 1. General description of the Carpathian Euroregion	21
Rozdział 2. Procesy demograficzne na obszarze Euroregionu Karpackiego	27
Chapter 2. Demographic processes in the Carpathian Euroregion	27
Rozdział 3. Rynek pracy	37
Chapter 3. Labour market	37
Rozdział 4. Mieszkania	43
Chapter 4. Dwellings	43
Rozdział 5. Turystyka	49
Chapter 5. Tourism	49
Rozdział 6. Rolnictwo i leśnictwo	59
Chapter 6. Agriculture and forestry	59
Rozdział 7. Rachunki regionalne	65
Chapter 7. Regional accounts	65
Rozdział 8. Bezpieczeństwo publiczne	71
Chapter 8. Public safety	71
Rozdział 9. Ocena strategii rozwoju regionów	73
Chapter 9. Evaluation of development strategy of regions	73
Uwagi metodologiczne	77
Methodological notes	77

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Powierzchnia i ludność	22
Table 1. Area and population.....	22
Tablica 2. Zgony według wybranych przyczyn	31
Table 2. Deaths by selected causes	31
Tablica 3. Zgony według wybranych przyczyn	33
Table 3. Deaths by selected causes	33
Tablica 4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej	38
Table 4. Economic activity of the population aged 15 and more	38
Tablica 5. Mieszkania oddane do użytkowania	44
Table 5. Dwellings completed	44
Tablica 6. Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	46
Table 6. Dwellings completed by number of rooms	46
Tablica 7. Turystyczne obiekty noclegowe	51
Table 7. Tourist accommodation establishments.....	51
Tablica 8. Turyści korzystający z noclegów oraz udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych.....	53
Table 8. Tourists accommodated and nights spent in tourist accommodation establishments.....	53
Tablica 9. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych	56
Table 9. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments	56
Tablica 10. Użytkowanie gruntów (według granic administracyjnych)	59
Table 10. Land use (by administrative borders).....	59
Tablica 11. Zbiory wybranych ziemiopłodów	60
Table 11. Selected crop production.....	60
Tablica 12. Produkcja wybranych produktów pochodzenia zwierzęcego	61
Table 12. Production of selected animal products.....	61
Tablica 13. Grunty leśne	63
Table 13. Forest land	63
Tablica 14. Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	66
Table 14. Gross domestic product (current prices).....	66
Tablica 15. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	69
Table 15. Gross value added by kinds of activity (current prices)	69
Tablica 16. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.....	72
Table 16. Ascertained crimes in completed preparatory proceedings.....	72

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Struktura powierzchni i ludności w Euroregionie Karpackim w 2016 r.	24
Chart 1. Structure of area and population in the Carpathian Euroregion in 2016.	24
Wykres 2. Gęstość zaludnienia	26
Chart 2. Population density	26
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności.	28
Chart 3. Infant deaths per 1000 live births	28
Wykres 4. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	32
Chart 4. Infant deaths per 1000 live births	32
Wykres 5. Saldo migracji na 1000 ludności.	34
Chart 5. Net migration per 1000 population	34
Wykres 6. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	44
Chart 6. Dwellings completed per 1000 population	44
Wykres 7. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności	54
Chart 7. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 population ..	54
Wykres 8. Grunty leśne w % powierzchni ogólnej.	64
Chart 8. Forest land in % of total area	64
Wykres 9. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące)	67
Chart 9. Gross domestic product per capita (current prices)	67
Wykres 10. Przestępstwa stwierdzone na 1000 ludności	72
Chart 10. Ascertained crimes per 1000 population	72
Wykres 11. Typy strategii rozwoju (metoda AHP)	74
Chart 11. Types of development strategies (AHP method)	74

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Euroregion Karpacki w podziale na NUTS 2 i NUTS 3 na tle krajów	16
Map 1.	The Carpathian Euroregion divided into NUTS 2 and NUTS 3 level compared to the countries	16
Mapa 2.	Euroregion Karpacki – podział administracyjny (z uwzględnieniem poziomu LAU 1)	17
Map 2.	The Carpathian Euroregion – administrative division (including LAU 1 level).....	17
Mapa 3.	Gęstość zaludnienia w 2016 r.....	25
Map 3.	Population density in 2016.....	25
Mapa 4.	Udział ludności w wieku 15-64 lat w ogólnej liczbie ludności w 2016 r.	26
Map 4.	Share of population aged 15-64 in the total population in 2016	26
Mapa 5.	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.	27
Map 5.	Infant deaths per 1000 live births in 2016.....	27
Mapa 6.	Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2016 r.....	29
Map 6.	Live births per 1000 population in 2016	29
Mapa 7.	Zgony na 1000 ludności w 2016 r.	32
Map 7.	Deaths per 1000 population in 2016.....	32
Mapa 8.	Saldo migracji na 1000 ludności w 2016 r.	34
Map 8.	Net migration per 1000 population in 2016.....	34
Mapa 9.	Typologia demograficzna (metoda Webba) w 2016 r.	36
Map 9.	Demographic typology (Webb method) in 2016.....	36
Mapa 10.	Stopa bezrobocia oraz aktywni zawodowo według uzyskanego poziomu wykształcenia według BAEL w 2016 r.....	41
Map 10.	Unemployment rate and economically active persons according to attained level of education by LFS in 2016	41
Mapa 11.	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2016 r.....	45
Map 11.	Dwellings completed per 1000 population in 2016	45
Mapa 12.	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2016 r.....	47
Map 12.	Average usable floor space per dwelling completed in 2016	47
Mapa 13.	Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności w 2016 r.	54
Map 13.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 population in 2016	54
Mapa 14.	Udział turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r.....	58
Map 14.	Share of foreign tourists in the total number of tourists using accommodation in tourist accommodation establishments in 2016	58
Mapa 15.	Udział gruntów leśnych w powierzchni ogólnej w 2016 r.	64
Map 15.	Share of forest land in the total area in 2016	64
Mapa 16.	Produkt krajowy brutto (PKB) na 1 mieszkańca oraz wartość dodana brutto (WDB) w 2015 r. (ceny bieżące).....	67
Map 16.	Gross domestic product (GDP) per capita and gross value added (GVA) in 2015 (current prices).....	67
Mapa 17.	Typy strategii rozwoju (metoda AHP) w 2016 r.....	75
Map 17.	Types of development strategies (AHP method) in 2016	75

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	million million
EUR	euro euro
PLN	złoty zlotyle
RON	lej leu
UAH	hrywna hryvnia
HUF	forint forint
szt. pcs	sztuka piece
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
PKB GDP	produkt krajowy brutto gross domestic product
WDB GVA	wartość dodana brutto gross value added
TMR TMD	taksonomiczny miernik rozwoju taxonomic measure of development
AHP	analizy hierarchiczny proces analytic hierarchy proces
NUTS	Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Nomenclature of Territorial Units for Statistics
LAU	Lokalne jednostki administracyjne Local Administrative Units
BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
UE EU	Unia Europejska European Union

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
UNESCO	Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNWTO	Światowa Organizacja Turystyki World Tourism Organization
WHO	Światowa Organizacja Zdrowia World Health Organization
NBP	Narodowy Bank Polski National Bank of Poland
BNR	Narodowy Bank Rumunii National Bank of Romania
NBU	Narodowy Bank Ukrainy National Bank of Ukraine
MNB	Narodowy Bank Węgier Hungarian National Bank

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

In the publication abbreviations for the names of some classification levels of the Polish Classification of Activities - PKD 2007 were applied; the list of abbreviations used and their full names is given below:

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
Sekcje Sections	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości x	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Real estate activities
Administrowanie i działalność wspierająca x	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities

Wstęp Introduction

Podział terytorialny krajów wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego jest zróżnicowany. Informacje w publikacji prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych – Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), która obowiązuje w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r.¹

Klasyfikacja NUTS jest hierarchicznym systemem podziału terytorium gospodarczego Unii Europejskiej. Wykorzystywana jest w celu: gromadzenia, opracowywania i harmonizacji regionalnych statystyk UE; prowadzenia analiz społeczno-gospodarczych regionów oraz kształtowania polityki regionalnej UE.

Rozporządzenie określa kryteria dla poszczególnych jednostek klasyfikacji NUTS.

Pierwsze kryterium podziału stanowią jednostki administracyjne istniejące w ramach państw członkowskich, których średnia wielkość powinna mieścić się w odpowiednich dla każdego poziomu NUTS granicach stanu ludności:

Poziom Level	Dolna granica Minimum	Górna granica Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Jeżeli natomiast dla danego poziomu NUTS nie istnieją w państwie członkowskim jednostki administracyjne o właściwej skali wielkości, to ten poziom NUTS tworzy się, łącząc ze sobą odpowiednią liczbę istniejących mniejszych, przylegających jednostek administracyjnych. Przy łączeniu uwzględnia się kryteria geograficzne, społeczno-ekonomiczne, historyczne, kulturowe lub uwarunkowania środowiska naturalnego. Połączone jednostki nazywa się „jednostkami nieadministracyjnymi”.

Poziomy bardziej szczegółowe, nazwane Local Administrative Units – LAU (LAU 1 i LAU 2), nie są regulowane ww. Rozporządzeniem.

Regiony kwalifikujące się do pomocy z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (Cel 1) zostały sklasyfikowane na poziomie NUTS 2. Obszary kwalifikujące się w ramach innych celów priorytetowych zostały sklasyfikowane głów-

Territorial division of countries of the Carpathian Euroregion is diverse. Data in the presented publication were given according to Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), which is binding in the European Union countries, according to Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003.¹

NUTS classification is a hierarchical system for dividing up the economic territory of the EU for the purpose of the collection, development and harmonization of EU regional statistics; carrying out socio-economic analyses of regions and framing of the EU regional policy.

The Regulation specifies the criteria for the individual units of the NUTS classification.

The first criterion comprises administrative units existing within member countries, whose average size should be within a level of population appropriate for each NUTS level:

If for a given level of NUTS no administrative units of a suitable scale exist in a Member State, this NUTS level shall be constituted by aggregating an appropriate number of existing smaller contiguous administrative units. This aggregation shall take into consideration such relevant criteria as geographical, socio-economic, historical, cultural or environmental circumstances. The resulting aggregated units shall be referred to as „non-administrative units”.

More specific levels named Local Administrative Units – LAU (LAU 1 level and LAU 2 level) are not regulated by the above Regulation.

Regions eligible for aid from the European Union structural funds (Objective 1) have been classified at NUTS 2 level. Areas eligible under the other priority objectives have mainly been classified at NUTS 3 level. Economic and social cohesion reports have so far mainly been prepared at NUTS 2 level.

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE L 154 z 21.06.2003 r.), z późn. zm.

¹ Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) (OJ L 154, 21.06.2003), with later amendments.

nie na poziomie NUTS 3. Raporty na temat spójności gospodarczej i społecznej jak do tej pory były przygotowywane głównie na poziomie NUTS 2.

W publikacji informacje podano dla obszarów należących do Euroregionu Karpackiego odpowiadających głównie poziomom NUTS 2 i NUTS 3. Wybrane wskaźniki zaprezentowano na tle poszczególnych krajów. Dodatkowo przedstawiono zróżnicowanie wybranych zjawisk społecznych i gospodarczych na poziomie LAU 1 (na mapach).

W przypadku Ukrainy, która nie jest państwem członkowskim Unii Europejskiej, jednostki administracyjne, czyli obwody oraz rejony i miasta o znaczeniu regionalnym zaklasyfikowano odpowiednio jako NUTS 2 i LAU 1 (brak jest jednostek pośrednich).

Porównanie wybranych poziomów klasyfikacji NUTS i LAU z jednostkami podziału administracyjnego wchodzącymi w skład Euroregionu Karpackiego przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie Specification	NUTS 2		NUTS 3		LAU 1	
Część polska Polish part	województwa	1	podregiony	4	powiaty, miasta na prawach powiatu	25
Część rumuńska Romanian part	regiuni	3 ^a	judete	7	-	-
Część słowacka Slovakian part	oblasti	1	kraje	2	okresy	24
Część ukraińska ^b Ukrainian part	області	4	-	-	райони, міста обласного значення	80
Część węgierska Hungarian part	tervezési-statisztikai régiók	2 ^c	megyék	5	statisztikai kistérségek	55

podział administracyjny
administrative division

brak podziału administracyjnego
lack of administrative division

a Regiony tylko częściowo wchodzą do Euroregionu Karpackiego. b Jednostki administracyjne Ukrainy (nie będącej członkiem Unii Europejskiej), tj. obwody oraz rejony i miasta o znaczeniu regionalnym, zaklasyfikowano odpowiednio jako NUTS 2 i LAU 1. c Jeden z regionów nie wchodzi w całości w skład Euroregionu Karpackiego.

a Regions only partially included in the Carpathian Euroregion. b In the case of Ukraine, which is not EU member, administrative units: oblasts or raions and cities of regional importance were classified suitably as NUTS 2 level and LAU 1 level. c One of the regions is not included entirely in the Carpathian Euroregion.

Analiza tak zróżnicowanego obszaru, jakim jest Euroregion Karpacki, przysparza sporo problemów. W wielu wypadkach brak jest porównywalnych danych charakteryzujących sytuację społeczną lub gospodarczą na podobnych poziomach agregacji. Pewien problem wynika także z różnego podziału administracyjnego w poszczególnych krajach, których regiony wchodzą w skład Euroregionu Karpackiego.

The analysis of such a diverse area as the Carpathian Euroregion, causes many problems. In many cases there are no comparable data characterizing the social or economic situation at similar levels of aggregation. A problem also arises from different administrative division in individual countries, whose regions are parts of the Carpathian Euroregion.

Dane statystyczne w niniejszym opracowaniu zaprezentowane zostały za lata 2014-2016 lub za okres trzech ostatnich dostępnych lat.

Źródłem danych wykorzystanych w publikacji są zasoby informacyjne statystyki publicznej pochodzące głównie z systemów informacyjnych krajowych oraz z Eurostatu. Niniejsze opracowanie jest nade wszystko rezultatem prowadzonych prac badawczych zarówno przez statystykę publiczną w Polsce, jak i współpracy z urzędami statystycznymi Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii oraz z Euroregionem Karpackim.

Dane statystyczne w publikacji zostały pogrupowane w dziewięciu blokach tematycznych. Poprzedzone zostały syntetycznym ujęciem zagadnień objętych analizą.

Pierwszy blok tematyczny w publikacji prezentuje informacje ogólne o Euroregionie Karpackim. Następne siedem rozdziałów dotyczą kolejno: procesów demograficznych, rynku pracy, mieszkań, turystyki, rolnictwa i leśnictwa, rachunków regionalnych i bezpieczeństwa publicznego.

Ostatni rozdział opracowania poświęcony został ocenie strategii rozwoju regionów tworzących Euroregion Karpacki z wykorzystaniem analitycznego procesu hierarchicznego.

W końcowej części publikacji zebrano podstawowe uwagi metodyczne. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych Urzędów Statystycznych.

The statistics in this report were presented for the years 2014-2016 or for the last three available years.

The data sources used in the publication are information resources of official statistics, mainly from national information systems and from Eurostat. This report is above all the result of research carried out both by official statistics in Poland and cooperation with statistical offices of Slovakia, Ukraine, Hungary and Romania as well as with the Carpathian Euroregion.

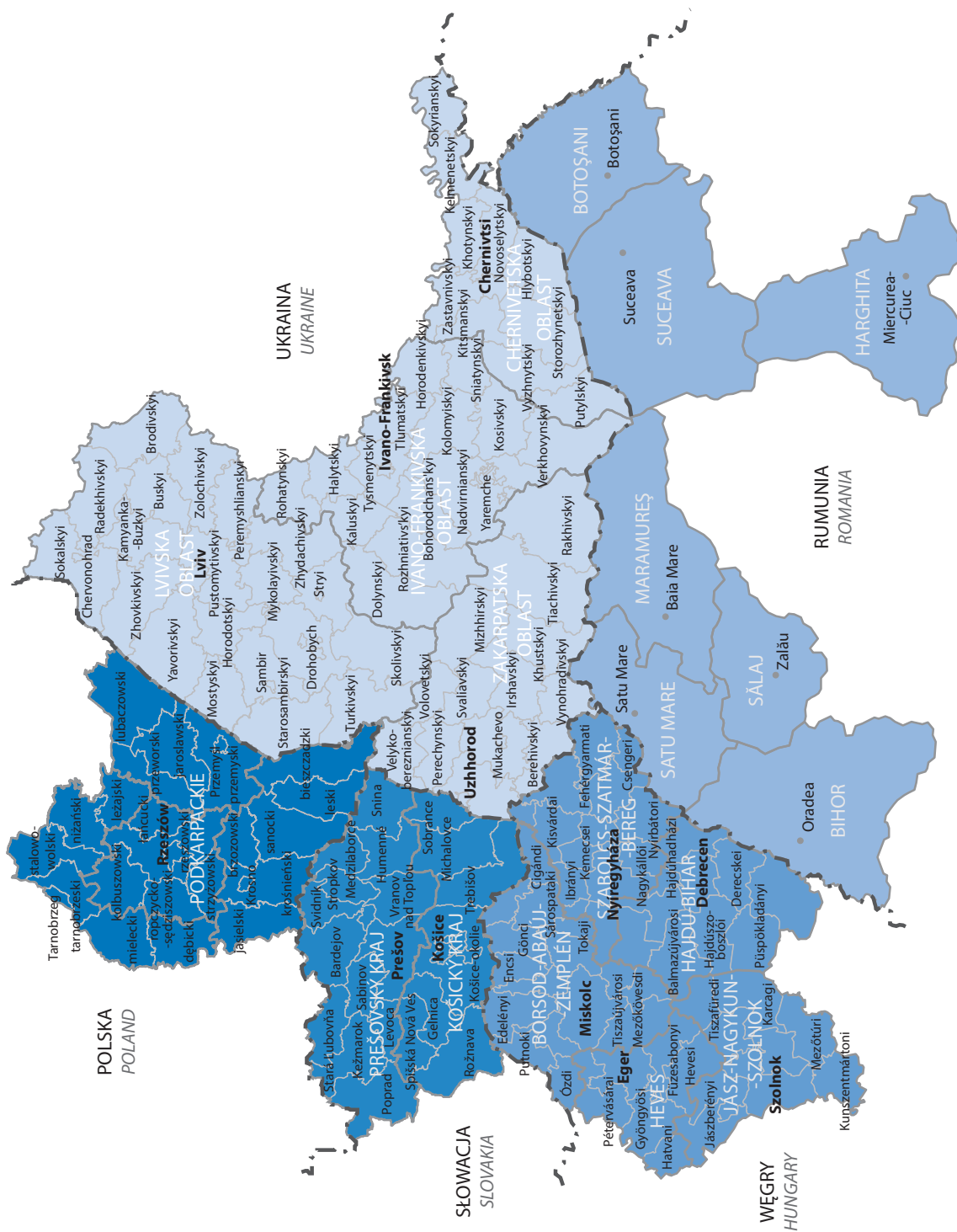
Statistical data in the publication have been grouped into nine thematic blocks and preceded by a synthetic approach to the issues covered by the analysis.

The first thematic block in the publication presents general information about the Carpathian Euroregion. The following seven chapters deal successively with: demographic processes, labor market, housing, tourism, agriculture and forestry, regional accounts and public security.

The last chapter of the report was devoted to the evaluation of the development strategies of regions constituting the Carpathian Euroregion using an analytical hierarchical process.

In the final part of the publication basic methodological notes were collected. Expanded explanations concerning specific areas of statistics can be found in the thematic publications of the Statistical Offices.

Mapa 2. Euroregion Karpacki – podział administracyjny (z uwzględnieniem poziomu LAU 1)
 Map 2. The Carpathian Euroregion – administrative division (including LAU 1 level)

Uwaga. W Rumunii brak podziału odpowiadającego poziomowi LAU 1.
 Note. There is no division corresponding to LAU 1 level in Romania.

Synteza

Executive summary

Ludność w 2016 r. Population in 2016

ogółem total	-0,5%	2016 r./2014r.
na 1 km ² per 1 km ²	94	
urodzenia żywe na 1000 ludności live births per 1000 population	10,7	
zgony ogółem na 1000 ludności total deaths per 1000 population	11,8	
zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych deaths of infants per 1000 live births	7,3	
przyrost naturalny na 1000 ludności natural increase per 1000 population	-1,1	
saldo migracji na 1000 ludności net migration per 1000 population	-0,8	

Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r. Dwellings completed in 2016

ogółem total	-8,1%	2016 r./2014r.
na 1000 ludności per 1000 population	2,3	

Turystyka w 2016 r. Tourism in 2016

turystyczne obiekty noclegowe tourist accommodation establishments	+7,6%	2016 r./2014r.
miejsca noclegowe number of beds	+2,0%	2016 r./2014r.
korzystający z noclegów tourists accommodated	+26,0%	2016 r./2014r.
na 1000 ludności per 1000 population	463	
udzielone noclegi nights spent	+8,4%	2016 r./2014r.

Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2016 r. Ascertained crimes in completed preparatory proceedings in 2016

ogółem total	-8,4%	2016r./2014r.
na 1000 ludności per 1000 population	13,4	

Ranking regionów wchodzących do Euroregionu Karpackiego według wartości taksonomicznego miernika rozwoju (TMR) w latach 2014-2016

Ranking of regions constituting the Carpathian Euroregion according to the value of the taxonomic measure of development (TMD) in the years 2014-2016

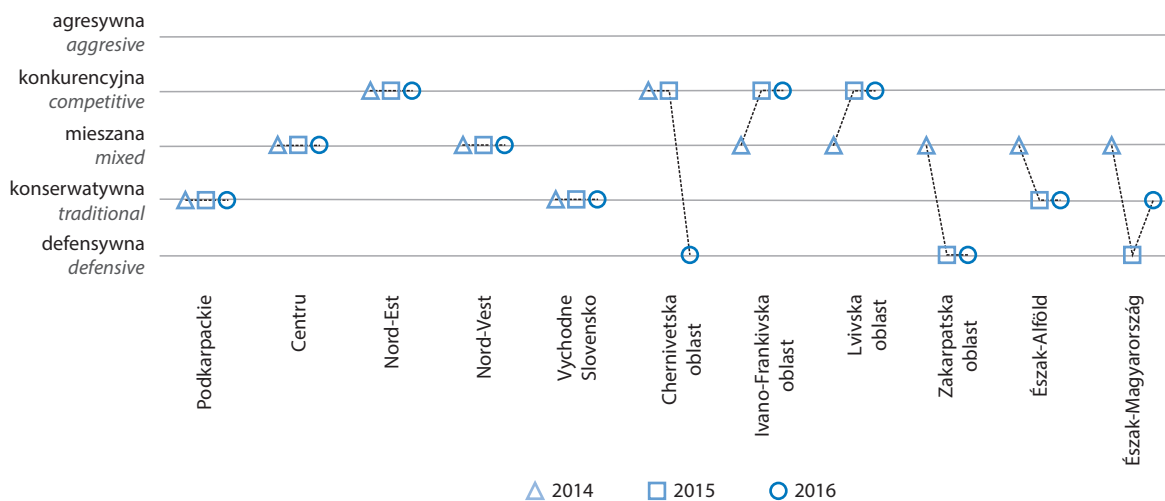
Region (NUTS 2)	2014		2015		2016	
	pozycja place	TMR	pozycja place	TMR	pozycja place	TMR
CZĘŚĆ POLSKA POLISH PART						
Podkarpackie	1	0,395	1	0,432	1	0,480
CZĘŚĆ RUMUŃSKA ROMANIAN PART						
Centru	4	0,192	4	0,249	4	0,277
Nord-Est	9	0,140	8	0,165	8	0,196
Nord-Vest	3	0,283	3	0,288	3	0,343
CZĘŚĆ SŁOWACKA SLOVAKIAN PART						
Východné Slovensko	2	0,309	2	0,348	2	0,389
CZĘŚĆ UKRAIŃSKA UKRAINIAN PART						
Chernivetska oblast	10	0,085	10	0,093	10	0,101
Ivano-Frankivska oblast	6	0,167	9	0,155	9	0,140
Lwowska oblast	7	0,166	6	0,179	7	0,200
Zakarpatska oblast	11	0,049	11	0,051	11	0,070
CZĘŚĆ WĘGIERSKA HUNGARIAN PART						
Észak-Alföld	5	0,188	5	0,194	5	0,220
Észak-Magyarország	8	0,141	7	0,169	6	0,203

Uwaga. Szczegóły dotyczące TMR zamieszczone są w uwagach metodologicznych.
Note. Details on TMD are included in the methodological notes.

Strategie rozwoju regionów wchodzących do Euroregionu Karpackiego z wykorzystaniem metody AHP

Strategies for the development of regions constituting the Carpathian Euroregion using the AHP method

Strategia:
Strategy:

Rozdział 1

Chapter 1

Ogólna charakterystyka Euroregionu Karpackiego

General description of the Carpathian Euroregion

Euroregion Karpacki obejmuje przygraniczne regiony pięciu państw: Polski, Rumunii, Słowacji, Ukrainy i Węgier. Powstał 25 lat temu, w celu wspierania współpracy transgranicznej, jako jeden z pierwszych euroregionów na granicach państw Europy Środkowej i Wschodniej (po Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa, utworzonym 21 grudnia 1991 r.). Powstanie Euroregionu Karpackiego poprzedzone było kilkuletnią współpracą międzyregionalną. Porozumienie o utworzeniu Związku Międzyregionalnego Euroregion Karpacki zostało podpisane przez przedstawicieli władz regionalnych Polski, Słowacji, Ukrainy i Węgier w Debreczynie na Węgrzech 14 lutego 1993 roku. Stronę rumuńską przyjęto w poczet członków Związku w kwietniu 1997 roku. W skład Euroregionu wchodzi zatem regiony państw obecnie należących do Unii Europejskiej oraz spoza niej.

Zasięg terytorialny Euroregionu oraz główne cele i zadania Związku określa jego Statut. Cele i zadania Związku obejmują: organizowanie i koordynowanie działań na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy członkami w dziedzinie gospodarki, ekologii, kultury, nauki i edukacji; pomaganie i wspieranie konkretnych projektów i planów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; rozwijanie i ułatwianie kontaktów pomiędzy mieszkańcami obszaru działania Związku, w tym kontaktów pomiędzy ekspertami różnych dziedzin; rozwijanie dobrosąsiedzkich stosunków; identyfikowanie potencjalnych obszarów wielostronnej współpracy pomiędzy członkami; pośredniczenie i ułatwianie współpracy członków z organizacjami, agencjami i instytucjami.²

Obszar Euroregionu Karpackiego obejmuje: w Polsce – województwo podkarpackie (poziom NUTS 2), w skład którego wchodzi 4 podregiony (NUTS 3): krośnieński, przemyski, rzeszowski i tarnobrzeski; w Rumunii – część regionu Nord-Vest (NUTS 2) – okręgi (NUTS 3): Bihor, Maramureș, Satu Mare i Sălaj, część regionu Centru (NUTS 2), w tym okręg Harghita (NUTS 3) oraz część regionu Nord-Est (NUTS 2) – okręgi (NUTS 3) Botoșani i Suceava; na Słowacji – obszar Východné Slovensko (NUTS 2), w skład którego wchodzi kraje (NUTS 3) koszycki i preszowski; na Ukrainie – obwody (odpowiednik NUTS 2): czerniowiecki, lwowski, iwanofrankowski i zakarpacki; na Węgrzech – część regionu Észak-Magyarország (NUTS 2), w tym okręgi, tzw. komitaty (NUTS 3)

The Carpathian Euroregion includes border regions of five countries: Poland, Romania, Slovakia, Ukraine and Hungary. It was created 25 years ago to promote cross-border cooperation as one of the first Euroregions on borders of countries in Central and Eastern Europe (after the Neisse-Nisa-Nysa Euroregion, established on 21 December 1991). The origin of Carpathian Euroregion was preceded by several years of interregional cooperation. Agreement about the creation of the Interregional Association of the Carpathian Euroregion was signed by representatives of territorial authorities of Poland, the Slovak Republic, Ukraine and Hungary in Debrecen in Hungary on February 14, 1993. Romanian side was accepted as a member of the Association in April 1997. The Euroregion includes then regions of countries now belonging to the European Union and of the ones outside of it.

Territorial range of the Euroregion and the main aims and tasks of the Association are determined by its Statute. Aims and tasks of the Association include: organization and coordination of common activities for the benefit of the cooperation among the Association Members in the field of economy, science, ecology, culture and education; the assistance in elaborating concrete plans in transborder cooperation in the spheres of common interest, developing and facilitating contacts among the inhabitants of the territory of the Association activity, including contacts between the experts in different fields, developing good-neighborly relationship, determining the fields of possible multi-lateral cooperation between the members, mediating and facilitating the cooperation between the Association Members and international organizations, institutions and agencies.²

The area of the Carpathian Euroregion includes: in Poland – Podkarpackie voivodship (NUTS 2 level) which is made up of 4 subregions (NUTS 3 level): Krośnieński, Przemyski, Rzeszowski and Tarnobrzeski; in Romania – part of Nord-Vest region (NUTS 2 level), counties (NUTS 3 level): Bihor, Maramureș, Satu Mare and Sălaj, part of Centru region (NUTS 2 level) including the county of Harghita (NUTS 3 level), and part of Nord-Est region (NUTS 2 level) including the counties of Botoșani and Suceava (NUTS 3 level); in Slovakia – Východné Slovensko area (NUTS 2 level) which is made up of Košický kraj and Prešovský kraj regions (NUTS

² Statut Związku Międzyregionalnego Euroregion Karpacki.

² Statute of the Interregional Association of the Carpathian Euroregion

Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves oraz region Észak-Alföld (NUTS 2) z okręgami (NUTS 3): Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg.

Funkcjonowanie Euroregionu Karpackiego charakteryzującego się odmiennością kulturową, etniczną, religijną zamieszkującej go ludności, stanowi element umacniania demokracji lokalnej, a także jest też fragmentem szerszego procesu demokratycznego, który przebiega w niemałym stopniu ponad granicami.

Euroregion Karpacki jest jednym z największych euroregionów na granicach Polski pod względem powierzchni, zajmuje obszar ponad 161 tys. km². W 2016 roku zamieszkiwało go 15,2 mln osób, z czego prawie połowa populacji żyła w miastach.

3 level); in Ukraine – oblasts (equivalent to NUTS 2 level): Chernivetska, Lvivska, Ivano-Frankivska and Zakarpatska; in Hungary – part of Észak-Magyarország region (NUTS 2 level) including the counties of Borsod-Abaúj-Zemplén and Heves (NUTS 3 level) and Észak-Alföld region (NUTS 2 level) with the counties (NUTS 3 level);, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg.

The functioning of the Carpathian Euroregion is characterized by cultural, ethnic and religious diversity of people living in it, it is part of strengthening local democracy, and it is also a fragment of a broader democratic process, which takes place in no small measure across borders.

The Carpathian Euroregion is one of the largest in terms of area – it covers approximately 161 thous. km². In 2016 it was inhabited by nearly 15.2 mln people, of which almost half of the population lived in cities.

Tablica 1. Powierzchnia i ludność

Table 1. Area and population

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Powierzchnia w km ² Area in km ²	Ludność Population						
		ogółem w tys. total in thous.	w wieku ^a at age ^a			w miastach in urban areas	na 1 km ² per 1 km ²	
			0-14 lat 0-14 years	15-64	65 lat i więcej 65 years and more			
			w % ogółem in % of total					
EUROREGION	A	161 096	15 224,5	16,6	68,7	14,6	50,0	95
	B	161 100	15 189,5	16,6	68,5	14,9	49,9	94
	C	161 099	15 156,8	16,7	68,1	15,2	49,8	94
Część polska Polish part	A	17 846	2 129,2	15,4	70,2	14,5	41,3	119
	B	17 846	2 127,7	15,2	69,9	14,9	41,3	119
	C	17 846	2 127,7	15,1	69,5	15,4	41,2	119
Część rumuńska Romanian part	A	42 308	2 941,5	17,1	66,7	16,2	45,6	70
	B	42 308	2 924,8	17,0	66,4	16,6	45,6	69
	C	42 306	2 908,4	17,0	66,0	17,0	45,4	69
Część słowacka Slovakian part	A	15 728	1 615,5	17,6	70,0	12,5	51,4	103
	B	15 728	1 617,3	17,5	69,6	12,9	51,2	103
	C	15 727	1 620,4	17,5	69,1	13,4	51,0	103
Część ukraińska Ukrainian part	A	56 607	6 089,9	17,1	69,3	13,6	49,4	108
	B	56 607	6 085,6	17,3	69,1	13,6	49,4	108
	C	56 607	6 080,8	17,5	68,8	13,7	49,4	107
Część węgierska Hungarian part	A	28 607	2 448,4	15,3	67,8	16,9	63,2	86
	B	28 612	2 434,2	15,3	67,4	17,3	63,1	85
	C	28 613	2 419,4	15,3	67,1	17,7	63,1	85

a W przypadku Ukrainy dane dotyczą ludności stale zamieszkałej.
a As regards Ukraine data concern permanently residing population.

W porównaniu z rokiem 2014 liczba ludności w Euroregionie zmniejszyła się (o 0,5%), przy czym ubytek populacji wystąpił w częściach: węgierskiej (o 1,2%), rumuńskiej (o 1,1%), ukraińskiej (o 0,1%) oraz polskiej (również o 0,1%). Wzrost liczby ludności odnotowano tylko w części słowackiej Euroregionu (o 0,3%).

Najwyższy wskaźnik urbanizacji odnotowano w części węgierskiej Euroregionu (63,1%), a najniższy w części polskiej (41,2%).

Przeciętna gęstość zaludnienia w Euroregionie w 2016 r. wyniosła 94 osoby/km² (wobec 95 osób/km² w 2014 r.), przy czym największa wystąpiła w województwie podkarpackim – 119 osób/km², natomiast najmniejsza w części rumuńskiej – 69 osób/km².

Polska część wchodząca w skład Euroregionu Karpackiego zajmuje 11,1% powierzchni ogólnej Euroregionu, którą zamieszkiwało w 2016 r. 14,0% ludności. Jest częścią Euroregionu o największej gęstości zaludnienia (od 87 osób/km² w podregionie krośnieńskim do 179 osób/km² w podregionie rzeszowskim), jednak należy do słabo zurbanizowanych terenów w Euroregionie. Ludność miejska w polskiej części Euroregionu stanowi niewiele ponad 2/5 populacji (od 33,7% w podregionie krośnieńskim do 46,8% w podregionie tarnobrzeskim).

Rumuńska część Euroregionu zajmuje 26,3% powierzchni Euroregionu, którą w 2016 r. zamieszkiwało 19,2% ludności. Mniej niż połowa ludności mieszkała w miastach (od 39,3% w okręgu Sălaj do 57,1% w okręgu Maramureş). Ta część Euroregionu cechuje się relatywnie małą gęstością zaludnienia (od 46 osób/km² w okręgu Harghita do 78 osób/km² w okręgu Botoşani).

Słowacka część Euroregionu Karpackiego stanowi 9,8% ogólnej powierzchni Euroregionu i 10,7% ludności (2016 r.). Ponad połowa ludności mieszkała w miastach (47,1% w preszowskim kraju i 55,0 % w koszyckim kraju). Jest średnio zaludnionym obszarem w Euroregionie – 1 km² powierzchni zamieszkuje 103 osoby, wyższy wskaźnik odnotowano w kraju koszyckim (118 osób/km²), a niższy w kraju preszowskim (92 osoby/km²).

Ukraińska część Euroregionu Karpackiego obejmuje największą część Euroregionu (35,1%), którą zamieszkuje 2/5 ludności. W 2016 r. prawie połowa ludności mieszkała w miastach (od 37,0% w obwodzie zakarpackim do 61,0% w obwodzie lwowskim). Przeciętna gęstość zaludnienia w tej części Euroregionu wynosi 107 osób/km² (od 99 osób/km² w obwodzie zakarpackim i iwanofrankowskim do 116 osób/km² w obwodzie lwowskim).

Węgierska część Euroregionu stanowi 17,8% ogólnej powierzchni Euroregionu, którą w 2016 r. zamieszkiwało 16,0% ludności Euroregionu. Ponad 3/5 to ludność miejska (od 47,5% w okręgu Heves do 79,9% w okręgu Hajdú-Bihar).

Compared to 2014 the population in the Euroregion decreased (by 0.5%), with the population declining in Hungarian (by 1.2%), Romanian (by 1.1%), Ukrainian (by 0.1%) and Polish (also by 0.1%) part. The increase in the population was only recorded in the Slovakian part of the Euroregion (by 0.3%).

The highest urbanization indicator was recorded in the Hungarian part of the Euroregion (63.1%) and the lowest in the Polish part (41.2%).

The average population density in the Euroregion in 2016 amounted to 94 people/km² (against 95 people/km² in 2014), with the highest in the Podkarpackie voivodship -119 people/km², while the lowest in the Romanian part - 69 people/km².

The Polish part of the Carpathian Euroregion occupies 11.1% of the total area of the Euroregion and was inhabited by 14.0% of the population in 2016. It is a part of the Euroregion with the highest population density (from 87 persons/km² in the Krośnieński subregion to 179 persons/km² in the Rzeszowski subregion), however, it belongs to the poorly urbanized areas in the Euroregion. The urban population in the Polish part of the Euroregion accounts for just over 2/5 of the population (from 33.7% in the Krośnieński subregion to 46.8% in the Tarnobrzeski subregion).

The Romanian part of the Euroregion occupies 26.3% of the Euroregion area which in 2016 was inhabited by 19.2% of the population. Less than half of the population lived in cities (from 39.3% in the Sălaj county to 57.1% in the Maramureş county). This part of the Euroregion is characterized by a relatively low population density (from 46 people/km² in the Harghita county to 78 people/km² in the Botoşani county).

The Slovakian part of the Carpathian Euroregion accounts for 9.8% of the total area of the Euroregion and 10.7% of the population (2016). More than half of the population lived in cities (47.1% in the Prešovský kraj region and 55,0% in the Košický kraj region). This intermediately populated area in the Euroregion - 1 km² area is inhabited by 103 people, a higher rate was recorded in the Košický kraj region (118 persons/km²), and a lower rate in the Prešovský kraj region (92 persons/km²).

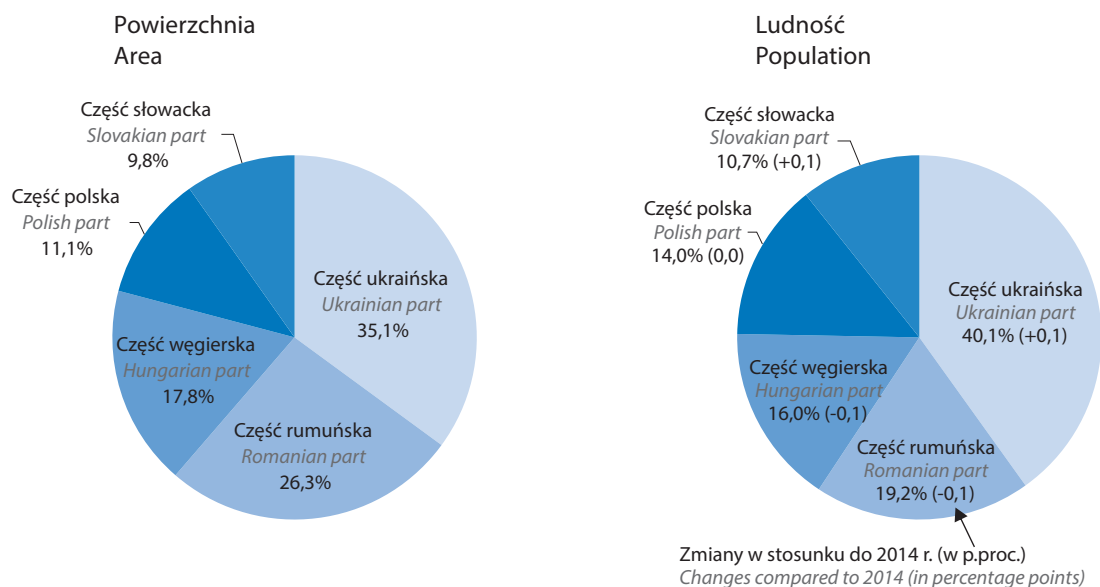
The Ukrainian part of the Carpathian Euroregion covers the largest part of the Euroregion (35.1%) which is inhabited by 2/5 of the population. In 2016 almost half of the population lived in cities (from 37.0% in the Zakarpatska oblast to 61.0% in the Lvivska oblast). The average population density in this part of the Euroregion is 107 people/km² (from 99 people/km² in the Zakarpatska and Ivano-Frankivska oblasts to 116 people/km² in the Lvivska oblast).

The Hungarian part of the Euroregion constitutes 17.8% of the total area of the Euroregion which in 2016 was inha-

W węgierskiej części Euroregionu w 2016 r. na 1 km² przypadało 85 osób (od 67 osób/km² w okręgu Jász-Nagykun-Szolnok do 95 osób/km² w okręgu Szabolcs-Szatmár-Bereg).

bited by 16.0% of the population of the Euroregion. Over 3/5 is the urban population (from 47.5% in the Heves county to 79.9% in the Hajdú-Bihar county). In 2016 in the Hungarian part of the Euroregion 85 people inhabited 1 km² (from 67 persons/km² in the Jász-Nagykun-Szolnok county to 95 persons/km² in the Szabolcs-Szatmár-Bereg county).

Wykres 1. Struktura powierzchni i ludności w Euroregionie Karpackim w 2016 r.
Chart 1. Structure of area and population in the Carpathian Euroregion in 2016

Zarówno pod względem obszaru (jak i liczby mieszkańców) dominuje część ukraińska, która obejmuje ponad 1/3 Euroregionu Karpackiego, następnie część rumuńska, węgierska, polska i najmniejsza – słowacka.

W odniesieniu do powierzchni ogólnej odpowiednich krajów, poszczególne części Euroregionu stanowią: część słowacka – 32,1% obszaru Słowacji, węgierska – 30,8% Węgier, rumuńska – 17,7% Rumunii, ukraińska – 9,4% Ukrainy i część polska – 5,7% powierzchni Polski. Natomiast relacje liczby ludności zamieszkującej (w 2016 r.) w poszczególnych częściach Euroregionu do populacji odpowiednich krajów przedstawiały się następująco: ludność w części słowackiej Euroregionu stanowi 29,8% populacji Słowacji, węgierskiej – 24,7% ludności Węgier, rumuńskiej – 14,8% populacji Rumunii, ukraińskiej – 14,3% ludności Ukrainy, a w części polskiej – 5,5% populacji Polski.

Cechą Euroregionu Karpackiego jest wielość występujących na tym obszarze narodowości i grup etnicznych, które współkształtowały tożsamość Europy Środkowej i Wschodniej.

Warto wspomnieć, że w Euroregionie Karpackim występują liczne obszary chronione ze względu na szczególne

Both in terms of area as well as the number of inhabitants the Ukrainian part dominates and covers over 1/3 of the Carpathian Euroregion, followed by the Romanian, Hungarian, Polish and the smallest Slovakian part.

In relation to the total area of individual countries, the particular parts of the Euroregion are the following: the Slovakian part – 32.1% of area of Slovakia, the Hungarian part – 30.8% of Hungary, the Romanian part – 17.7% of Romania, the Ukrainian part – 9.4% of Ukraine and the Polish part – 5.7% of Polish territory. The relations of the number of people living in different parts of the Euroregion to population of the respective countries are as follows: the population in the Slovakian part of the Euroregion represents 29.8% of the population of Slovakia, in the Hungarian part – 24.7% of the population of Hungary, in the Romanian part – 14.8% of the population of Romania, in the Ukrainian part – 14.3% of the population of Ukraine and in the Polish part – 5.5% of Polish population.

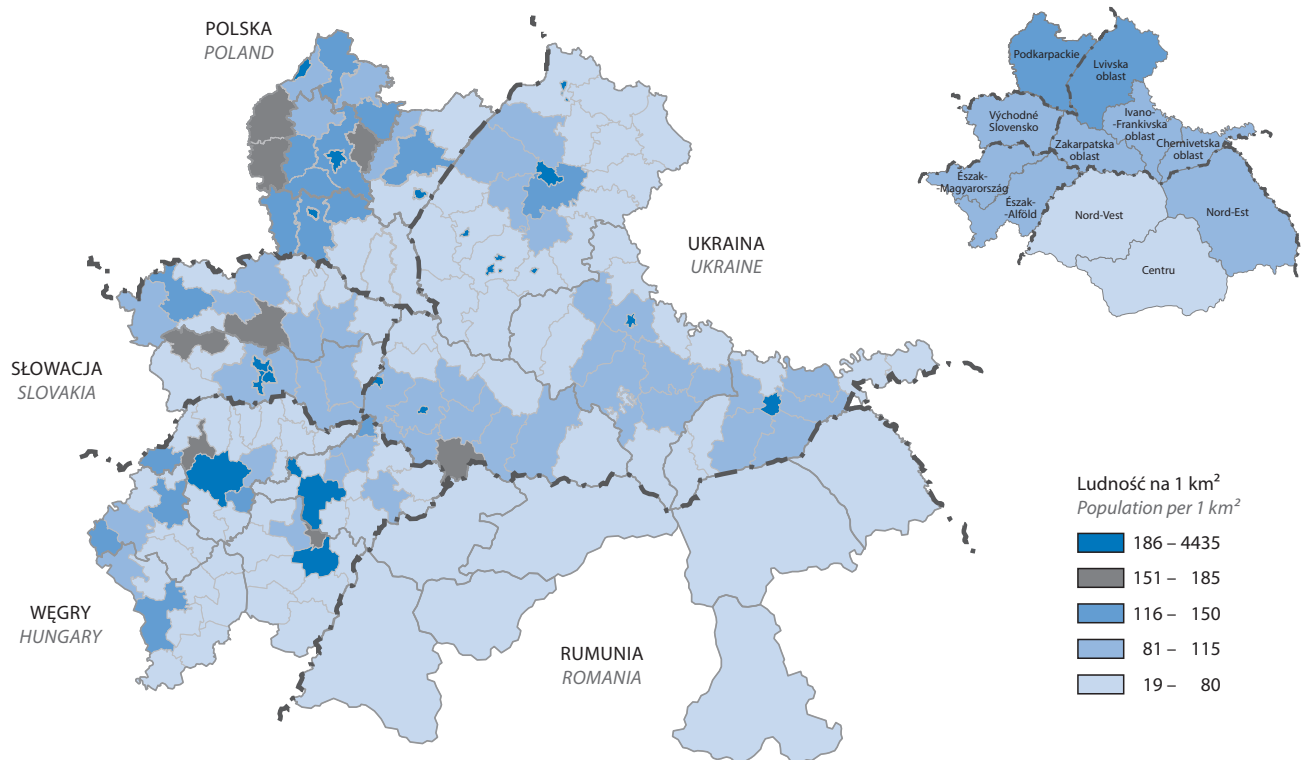
A characteristic feature of the Carpathian Euroregion is the multiplicity of nations and ethnic groups which co-developed the identity of Central and Eastern Europe.

It is worth mentioning that in the Carpathian Euro-

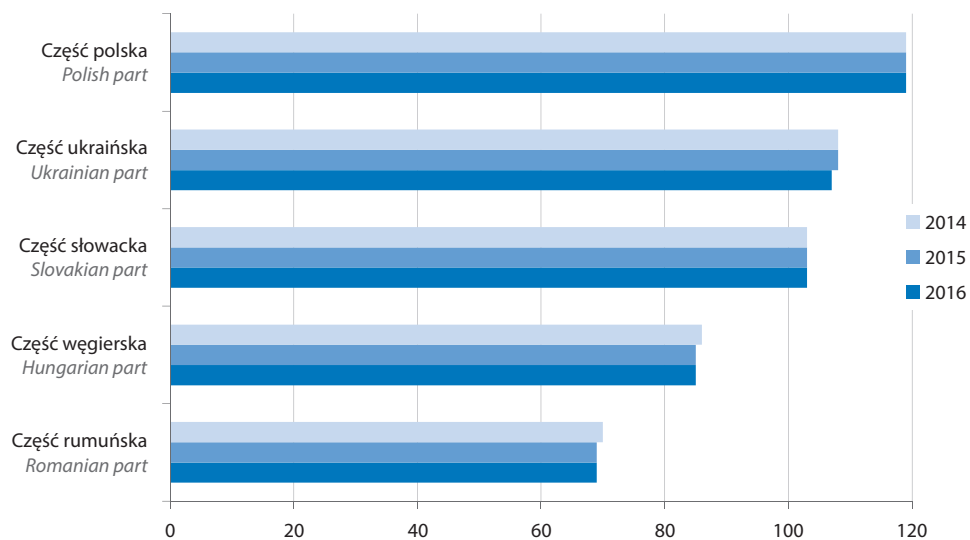
wartości przyrodnicze, naukowe i kulturowe oraz walory krajobrazowe, czyli parki narodowe, parki krajobrazowe oraz rezerваты przyrody. Unikatowe w skali europejskiej walory przyrodnicze, jakie posiadają Bieszczady, przyczyniły się do utworzenia pierwszego w Europie trójstronnego rezerwatu biosfery. Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie” powołany został przez UNESCO w 1992 roku. W jego skład wchodzi, wraz ze strefami otulinowymi, Bieszczadzki Park Narodowy w Polsce, Park Narodowy „Połoniny” na Słowacji oraz Użański Park Narodowy na Ukrainie. Wspomniane uwarunkowania stanowią cenny potencjał i stwarzają możliwości dla rozwoju różnych form turystyki.

gion there are many protected areas because of special environmental, scientific, cultural and scenic values, or national parks, landscape parks and nature reserves. Natural values of Bieszczady which are unique in Europe contributed to creation of Europe's first trilateral biosphere reserve. International Biosphere Reserve „Eastern Carpathians” was established by UNESCO in 1992. It includes, together with the buffer (protective) zones: Bieszczady National Park in Poland, the National Park „Poloniny” in Slovakia and Użański National Park in the Ukraine. These conditions are a valuable potential and create opportunities for the development of different forms of tourism.

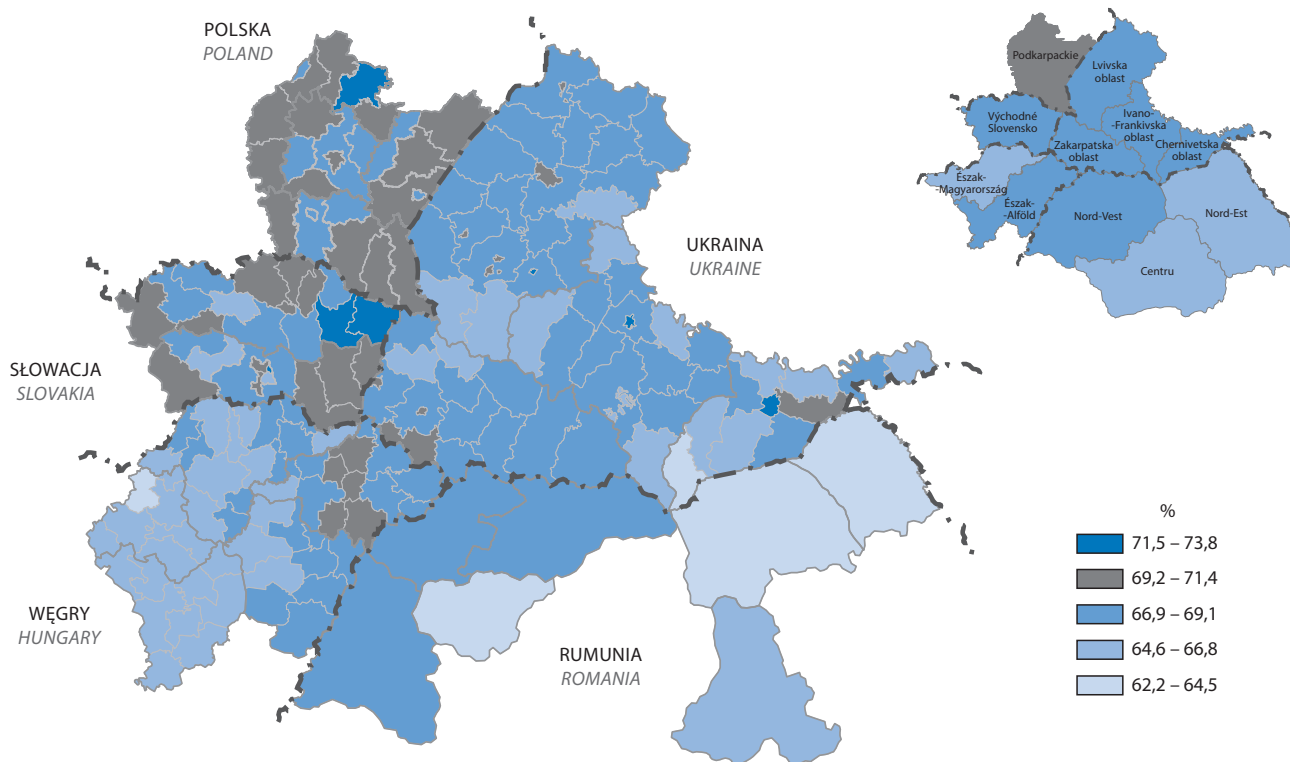
Mapa 3. Gęstość zaludnienia w 2016 r.
Map 3. Population density in 2016

Wykres 2. Gęstość zaludnienia
Chart 2. Population density

Mapa 4. Udział ludności w wieku 15-64 lat w ogólnej liczbie ludności w 2016 r.
Map 4. Share of population aged 15-64 in the total population in 2016

Rozdział 2

Chapter 2

Procesy demograficzne na obszarze Euroregionu Karpackiego

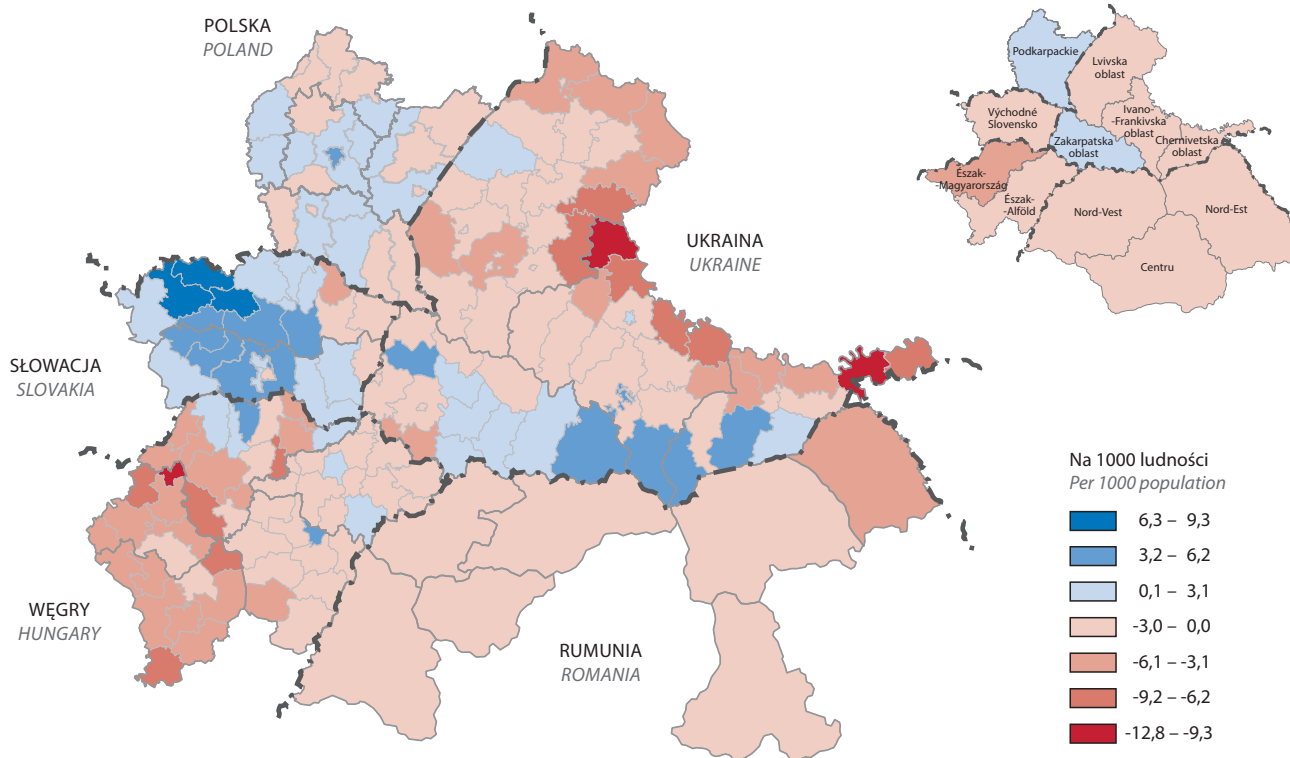
Demographic processes in the Carpathian Euroregion

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Przyrost naturalny jest podstawowym czynnikiem kształtującym liczbę ludności i jej rozmieszczenie na danym obszarze. Na terenie Euroregionu Karpackiego w 2016 r. zanotowano ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności (-1,1), podczas gdy w 2014 r. wyniósł on -0,4. Najwyższy poziom tego wskaźnika odnotowano w 2016 r. w kraju prešovskim w części słowackiej (3,9), najniższy zaś w okręgu Botoșani w części rumuńskiej (-5,4) oraz w okręgach Heves i Jász-Nagykun-Szolnok w części węgierskiej (-5,1 i -4,8).

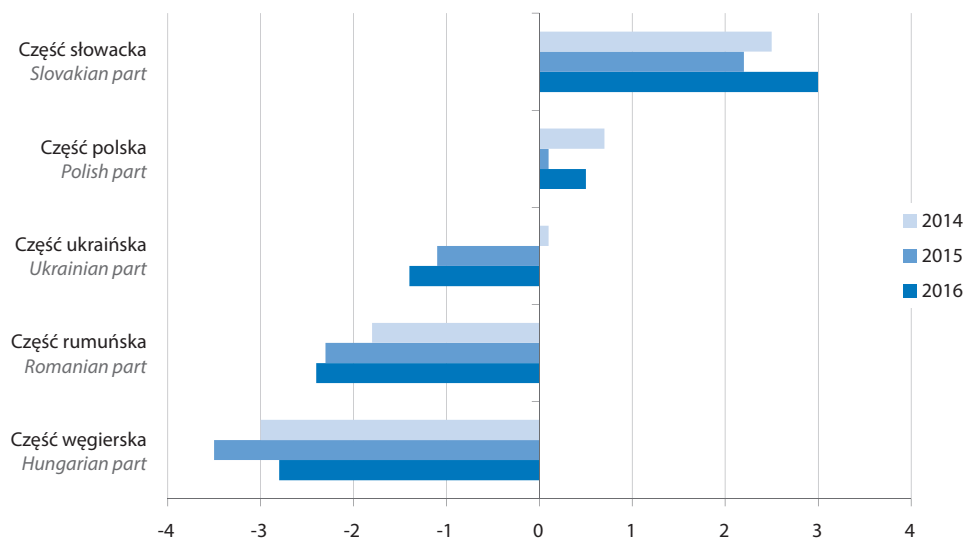
Natural increase is the basic factor shaping the population number and its distribution in a given area. In the Carpathian Euroregion in 2016 a decline in natural increase per 1000 population (-1.1) was recorded, while in 2014 this number amounted to -0.4. The highest level of this indicator was noted in 2016 in the Prešovský kraj in the Slovakian part (3.9) and the lowest in the Botoșani county in the Romanian part (-5.4) and in the counties Heves and Jász-Nagykun-Szolnok in the Hungarian part (-5.1 and -4.8).

Mapa 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.
Map 5. Infant deaths per 1000 live births in 2016

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności

Chart 3. Infant deaths per 1000 live births

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

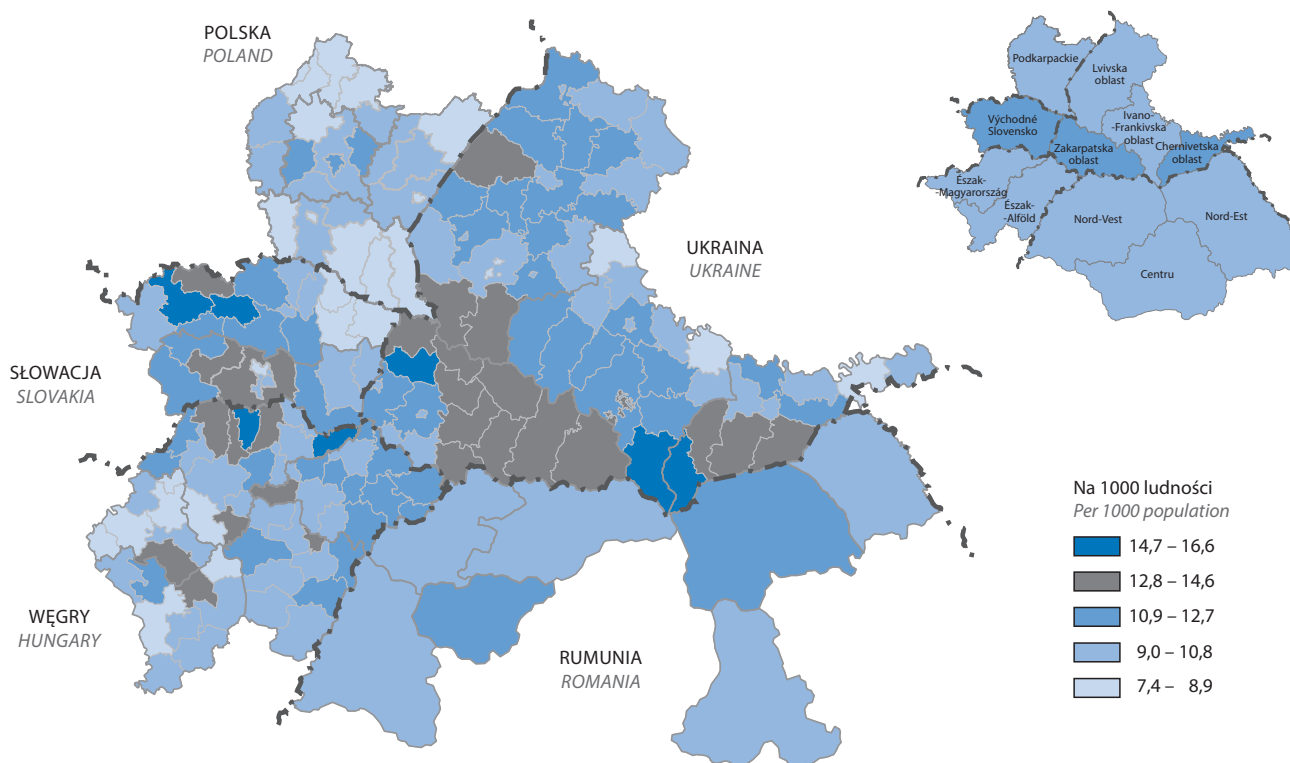
Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of birth and death recommended by the World Health Organization (WHO).

An infant is a child under the age of 1.

W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego zanotowano 162,5 tys. urodzeń żywych, tj. o 5,3% mniej niż w 2014 r. Spadek odnotowano w części ukraińskiej (o 11,9%) i rumuńskiej (o 5,5%), a wzrost w części słowackiej (o 5,2%), węgierskiej (o 2,8%) oraz polskiej (o 1,5%). Spadek urodzeń żywych w 2016 r. w porównaniu do 2014 r. zanotowano we wszystkich obwodach części ukraińskiej i we wszystkich okręgach części rumuńskiej. Największy spadek odnotowano w części ukraińskiej w obwodach: iwanofrankowskim (o 13,3%), zakarpackim (o 13,1%) i czerniowieckim (o 12,7%) oraz w okręgu Botoșani w części rumuńskiej (o 11,7%). Spadek urodzeń żywych wystąpił również w podregionach przemyskim i krośnieńskim w części polskiej (o 2,9% i 2,6%). W 2016 r. w porównaniu do 2014 r. największy wzrost urodzeń żywych odnotowano w okręgu Szabolcs-Szatmár-Bereg w części węgierskiej (o 7,0%) i w kraju preszowskim w części słowackiej (o 5,5%).

In 2016 in the Carpathian Euroregion 162.5 thousands of live births were recorded, i.e. by 5.3% less than in 2014. The decrease was recorded in the Ukrainian (by 11.9%) and Romanian (by 5.5%) parts and the increase in the Slovakian (by 5.2%), Hungarian (by 2.8%) and Polish (by 1.5%) part. The decrease in live births in 2016 compared to 2014 was recorded in all oblasts of the Ukrainian part and in all counties of the Romanian part. The largest decrease was recorded in the Ukrainian part of the Ivano-Frankivsk oblast (by 13.3%), Zakarpatska (by 13.1%) and Chernivetska (by 12.7%) oblasts and in the Botoșani county in the Romanian part (by 11.7%). A decline in live births occurred also in the Przemyński and Krośnieński subregions in the Polish part (by 2.9% and 2.6%). In 2016, compared to 2014 the largest increase in live births was recorded in the Szabolcs-Szatmár-Bereg county in the Hungarian part (by 7.0%) and in the Prešovský kraj in the Slovakian part (by 5.5%).

Mapa 6. Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2016 r.
Map 6. Live births per 1000 population in 2016

Współczynnik urodzeń na terenie Euroregionu Karpackiego w 2016 r. wyniósł 10,7‰ i w porównaniu z 2014 r. zmniejszył się o 0,6 p. promilowego. Liczbę urodzeń na 1000 ludności wyższą niż dla Euroregionu zanotowano w części polskiej w podregionie rzeszowskim (10,8‰), w części rumuńskiej w okręgach Suceava (11,8‰) i Sălaj (11,2‰), w części słowackiej w krajach preszowskim (12,0‰) i koszyckim (11,2‰), w części ukraińskiej w obwodach zakarpackim (12,7‰) i czerniowieckim (11,2‰), a w części węgierskiej w okręgach Szabolcs-Szatmár-Bereg (11,2‰) i Borsod-Abaúj-Zemplén (11,0‰).

In 2016 the birth rate in the Carpathian Euroregion amounted to 10.7 ‰ and in comparison with 2014 it decreased by 0.6 pp. The number of births per 1000 population higher than for the Euroregion was recorded in the Polish part in the Rzeszowski subregion (10.8 ‰), in the Romanian part in Suceava (11.8 ‰) and Sălaj (11.2 ‰) counties, in the Slovakian part in the Prešovský kraj (12.0 ‰) Košický kraj (11.2 ‰), in the Ukrainian part in the Zakarpatska (12.7 ‰) and Chernivetska (11.2 ‰) oblasts and in Szabolcs-Szatmár-Bereg (11.2 ‰) and Borsod-Abaúj-Zemplén (11.0 ‰) in the Hungarian part.

Współczynnik dzietności oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Total fertility rate refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant.

Analizując poziom reprodukcji ludności na terenie Euroregionu Karpackiego w latach 2014-2016 można zaobserwować, że nie zapewnia on prostej zastępowalności pokoleń, tj. kiedy na jedną kobietę w wieku 15-49 lat przypada średnio 2,10 – 2,15 urodzeń dzieci.

Analysing the level of population reproduction in the Carpathian Euroregion in 2014-2016 it can be observed that it does not ensure a simple replacement of generations, i.e. when one woman aged 15-49 has an average of 2.10 - 2.15 births of children.

Najbardziej korzystnymi wskaźnikami dzietności w 2016 r. charakteryzowały się okręgi Sălaj i Suceava w części rumuńskiej (2,07 i 1,98). Najgorzej wypadły podregiony: przemyski, tarnobrzeski i krośnieński w części polskiej, dla których wskaźnik dzietności wyniósł odpowiednio: 1,19; 1,21 i 1,22.

Współczynnik płodności, określane liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat), w 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego kształtował się na poziomie od prawie 40‰ do ponad 50‰. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w okręgach Suceava i Sălaj w części rumuńskiej (51,6‰ i 51,2‰) oraz w obwodzie zakarpacim w części ukraińskiej (51,0‰), natomiast najniższe w podregionach przemyskim, krośnieńskim i tarnobrzeskim w części polskiej (36,5‰, 37,1‰ i 37,3‰).

W 2016 r. najwyższą wartość współczynnika dynamiki demograficznej (liczby urodzeń przypadającej na 1 zgon) odnotowano w kraju preszowskim w części słowackiej (1,48), a najniższą w okręgu Botoșani w części rumuńskiej (0,65) oraz okręgach Heves i Jász-Nagykun-Szolnok w części węgierskiej (0,65 i 0,67).

Na terenie Euroregionu Karpackiego w 2016 r. zmarło 178,7 tys. osób, tj. o 0,4% więcej niż w 2014 r. Wzrost odnotowano w części polskiej (o 4,0%), słowackiej i węgierskiej (po 0,2%), a spadek w części ukraińskiej (o 0,2%). W części rumuńskiej liczba zgonów w 2016 r. w porównaniu z 2014 r. utrzymała się na tym samym poziomie. Największy wzrost odnotowano w części polskiej w podregionach: tarnobrzskim (o 5,5%), krośnieńskim (o 5,0%) i rzeszowskim (o 3,9%), w obwodzie zakarpacim w części ukraińskiej (o 4,0%) oraz w okręgach Heves i Szabolcs-Szatmár-Bereg w części węgierskiej (o 3,9% i 3,8%). W 2016 r. w porównaniu do 2014 r. największy spadek liczby zgonów odnotowano w okręgach Borsod-Abaúj-Zemplén i Hajdú-Bihar w części węgierskiej (o 2,9% i 2,1%) oraz w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej (o 2,5%).

Współczynnik umieralności na terenie Euroregionu Karpackiego w 2016 r. wyniósł 11,8‰ i w porównaniu z 2014 r. zwiększył się o 0,1 p. promilowego. Liczbę zgonów na 1000 ludności niższą niż dla Euroregionu zanotowano w części polskiej we wszystkich podregionach - rzeszowskim (8,6‰), tarnobrzskim (9,0‰), krośnieńskim (9,1‰) i przemyskim (9,5‰), w części rumuńskiej w okręgu Harghita (11,6‰), w części słowackiej w krajach preszowskim (8,1‰) i koszyckim (9,0‰), a w części węgierskiej okręgu Hajdú-Bihar (11,6‰).

Współczynnik zgonów niemowląt (liczba zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych) w 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego kształtował się na poziomie 7,3‰ i uległ on poprawie w porównaniu do 2014 r. kiedy to na

Counties Sălaj and Suceava in the Romanian part were characterized by the most favorable fertility rates in 2016 (2.07 and 1.98). The worst were the following subregions: Przemyski, Tarnobrzeski and Krośnieński in the Polish part where fertility rate amounted to 1.19; 1.21 and 1.22.

In 2016 in the Carpathian Euroregion the fertility rate determined by the number of live births per 1000 women of reproductive age (15-49 years) amounted to almost 40‰ to over 50‰. The highest values of the rate were recorded in the Suceava and Sălaj counties in the Romanian part (51.6‰ and 51.2‰) and in the Zakarpatska oblast in the Ukrainian part (51.0‰), while the lowest in the subregions Przemyski, Krośnieński and Tarnobrzeski in the Polish part (36.5‰, 37.1‰ and 37.3‰).

In 2016, the highest value of the demographic dynamics rate (the number of births per 1 death) was recorded in the Prešovský kraj in the Slovak part (1.48), and the lowest in the Botoșani county in the Romanian part (0.65) and the counties Heves and Jász-Nagykun-Szolnok in the Hungarian part (0.65 and 0.67).

In 2016 in the Carpathian Euroregion 178.7 thousand persons died, i.e. by 0.4% more than in 2014. The increase was recorded in the Polish (by 4.0%), Slovakian and Hungarian (by 0.2%) parts, and a decrease was recorded in the Ukrainian part (by 0.2%). In the Romanian part, the number of deaths in 2016 compared to 2014 remained at the same level. The largest increase was recorded in the Polish part of the subregions: Tarnobrzeski (by 5.5%), Krośnieński (by 5.0%) and Rzeszowski (by 3.9%), in the Zakarpatska oblast of the Ukrainian part (by 4.0%) and in the counties of Heves and Szabolcs-Szatmár-Bereg in the Hungarian part (by 3.9% and 3.8%). In 2016, in comparison to 2014, the largest decrease in the number of deaths was recorded in the counties of Borsod-Abaúj-Zemplén and Hajdú-Bihar in the Hungarian part (by 2.9% and 2.1%) and in the Ivano-Frankivska oblast in the Ukrainian part (o 2.5%).

The mortality rate in the Carpathian Euroregion in 2016 was 11.8‰ and in comparison with 2014 it increased of 0.1 pp. The number of deaths per 1000 population lower than for the Euroregion was recorded in the Polish part in all subregions - Rzeszowski (8.6‰), Tarnobrzeski (9.0‰), Krośnieński (9.1‰) and Przemyski (9.5‰), in Romanian part in the Harghita county (11.6‰), in the Slovakian part in the Prešovský kraj (8.1‰) and Košický kraj (9.0‰), and in the Hungarian Hajdú-Bihar county (11.6‰).

The infant mortality rate (number of infant deaths per 1000 live births) in 2016 in the Carpathian Euroregion amounted to 7.3‰ and it improved in comparison to 2014 where 7.5 infant deaths per 1000 live births was reported. In the Polish and Hungarian part, this indicator was defini-

1000 urodzeń żywych przypadało 7,5 zgonów niemowląt. W części polskiej i węgierskiej wskaźnik ten był zdecydowanie korzystniejszy niż dla całego Euroregionu i wyniósł odpowiednio 4,5‰ i 4,7‰.

tely better than for the whole Euroregion and amounted to 4.5‰ and 4.7‰, respectively.

Tablica 2. Zgony według wybranych przyczyn

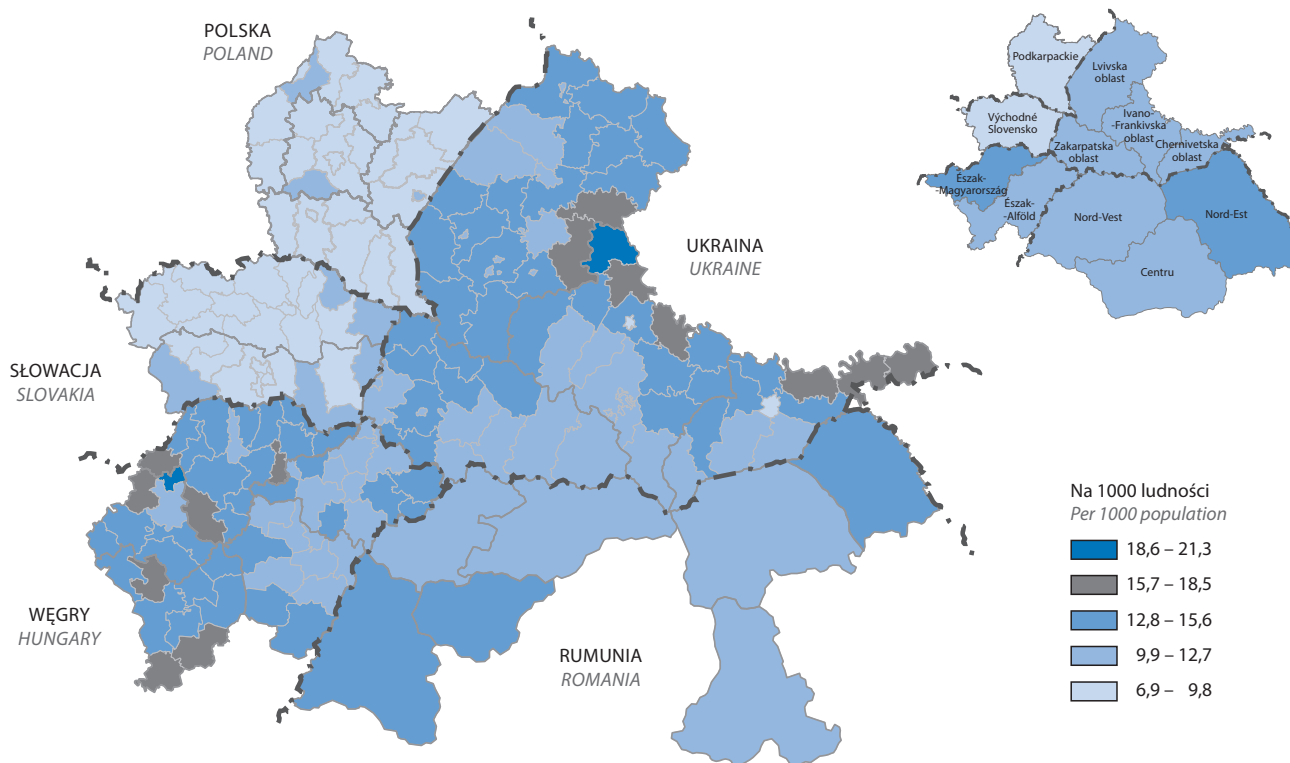
Table 2. Deaths by selected causes

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Ogółem Total	W tym w % ogółem Of which in % of total					
		nowotwory neoplasms	choroby układu krążenia diseases of the circulatory system	choroby układu oddechowego diseases of the res- piratory system	choroby układu trawienego diseases of the digestive system	urazy i zatrucia według zewnętrznej przy- czyny injuries and poi- sonings by exter- nal cause	
EUROREGION	A	178 017	18,6	58,8	4,1	4,3	4,9
	B	183 442	18,3	59,2	4,7	4,2	4,7
	C	178 692	19,3	57,9	4,5	4,4	4,8
Część polska Polish part	A	18 361	23,2	46,1	3,7	2,8	5,0
	B	19 419	23,5	53,4	4,2	2,0	4,2
	C	19 103	25,8	46,7	4,7	3,6	4,2
Część rumuńska Romanian part	A	37 136	19,1	59,7	5,0	5,5	4,6
	B	38 342	18,7	59,8	5,7	5,6	4,4
	C	37 137	19,9	58,4	5,5	5,7	4,5
Część słowacka Slovakian part	A	13 840	24,9	49,8	7,2	5,1	5,0
	B	14 670	24,3	47,6	8,8	5,1	5,4
	C	13 861	25,0	47,7	8,2	5,3	5,1
Część ukraińska Ukrainian part	A	76 547	13,1	66,0	2,5	3,8	5,1
	B	77 828	13,0	66,0	2,6	3,7	4,9
	C	76 396	13,7	65,3	2,7	3,7	5,0
Część węgierska Hungarian part	A	32 133	25,6	51,7	6,0	4,9	4,6
	B	33 183	24,7	50,7	7,2	4,8	4,7
	C	32 195	25,6	50,8	5,9	4,6	4,8

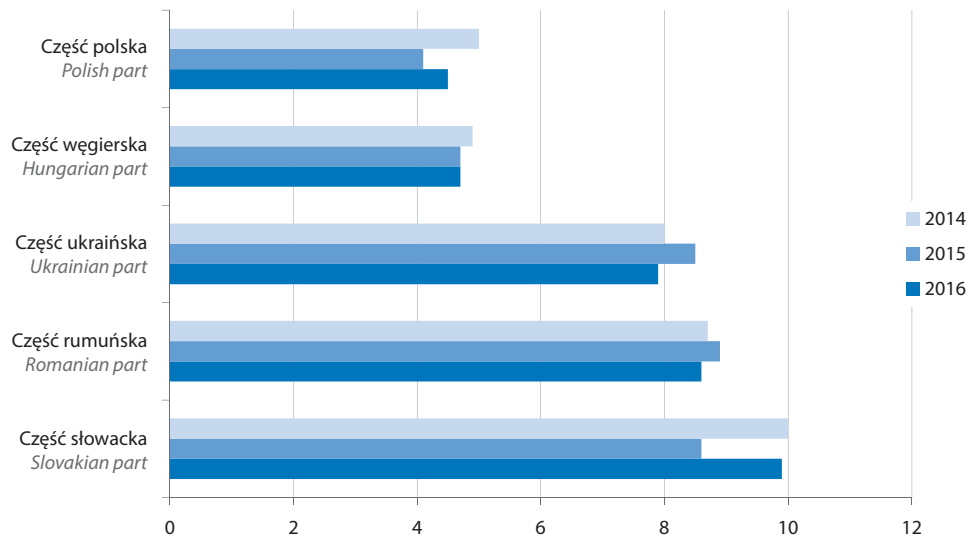
Przyczyną największej liczby zgonów były choroby układu krążenia. W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego stanowiły one 57,9% ogółu zgonów (o 0,9 p.proc. mniej niż w 2014 r.). W obwodach czerniowieckim i iwano-frankowskim w części ukraińskiej choroby układu krążenia stanowiły aż 71,5% i 71,0% ogólnej liczby zgonów. Drugą najważniejszą grupę przyczyn zgonów stanowiły choroby nowotworowe. W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego spowodowały one 19,3% zgonów (o 0,7 p.proc. więcej niż w 2014 r.). Najbardziej udział chorób nowotworowych w ogólnej liczbie zgonów wzrósł w 2016 r. w podregionie tarnobrzeskim w części polskiej (o 4,0 p.proc. w porównaniu z 2014 r.).

Cardiovascular diseases were the cause of the largest number of deaths. In 2016, in the Carpathian Euroregion, they accounted for 57.9% of all deaths (0.9 pp. less than in 2014). In the Chernivetska and Ivano-Frankivska oblasts, in the Ukrainian part the cardiovascular disease accounted for 71.5% and 71.0% of the total number of deaths. The second most important group of deaths was caused by cancer. In 2016, in the Carpathian Euroregion they led to 19.3% deaths (by 0.7 pp. more than in 2014). The highest share of cancer in the total number of deaths increased in 2016 in the Tarnobrzesci subregion in the Polish part (by 4.0 pp. compared to 2014).

Mapa 7. Zgony na 1000 ludności w 2016 r.
 Map 7. Deaths per 1000 population in 2016

Wykres 4. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych
 Chart 4. Infant deaths per 1000 live births

Tablica 3. Zgony według wybranych przyczyn
Table 3. Deaths by selected causes

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase	Saldo migracji Net migration	
		ogółem total	w tym niemowląt ^a of which infant ^a			
		na 1000 ludności per 1000 population				
EUROREGION	A	11,3	11,7	7,5	-0,4	-0,9
	B	10,9	12,1	7,5	-1,2	-1,0
	C	10,7	11,8	7,3	-1,1	-0,8
Część polska Polish part	A	9,4	8,6	5,0	0,7	-1,1
	B	9,2	9,1	4,1	0,1	-1,3
	C	9,5	9,0	4,5	0,5	-0,8
Część rumuńska Romanian part	A	10,8	12,6	8,7	-1,8	-0,4
	B	10,8	13,1	8,9	-2,3	-0,6
	C	10,3	12,8	8,6	-2,4	-0,5
Część słowacka Slovakian part	A	11,0	8,6	10,0	2,5	-1,3
	B	11,3	9,1	8,6	2,2	-1,1
	C	11,6	8,6	9,9	3,0	-1,1
Część ukraińska Ukrainian part	A	12,7	12,6	8,0	0,1	0,5
	B	11,6	12,8	8,5	-1,1	0,4
	C	11,2	12,6	7,9	-1,4	0,6
Część węgierska Hungarian part	A	10,1	13,1	4,9	-3,0	-4,8
	B	10,2	13,6	4,7	-3,5	-4,5
	C	10,5	13,3	4,7	-2,8	-4,4

a Na 1000 urodzeń żywych.
a Per 1000 live births.

Dane o **migracjach** (wewnętrznych i zagranicznych) ludności opracowano na podstawie informacji o zameldowaniach osób na pobyt stały. Saldo migracji stanowi różnicę pomiędzy zameldowaniami i wymeldowaniami z pobytu stałego. W przypadku Ukrainy dane o liczbie migrantów pochodzą z ewidencji migrantów prowadzonej przez Państwową Służbę Migracyjną.

Data on **migration** (internal and international) of population were compiled on the basis of the information regarding registrations for permanent residence. Net migration accounts for the difference between registrations and cancelled registration for permanent residence. As regards Ukraine, data on the number of migrants come from the register of migrants held by the State Migration Service.

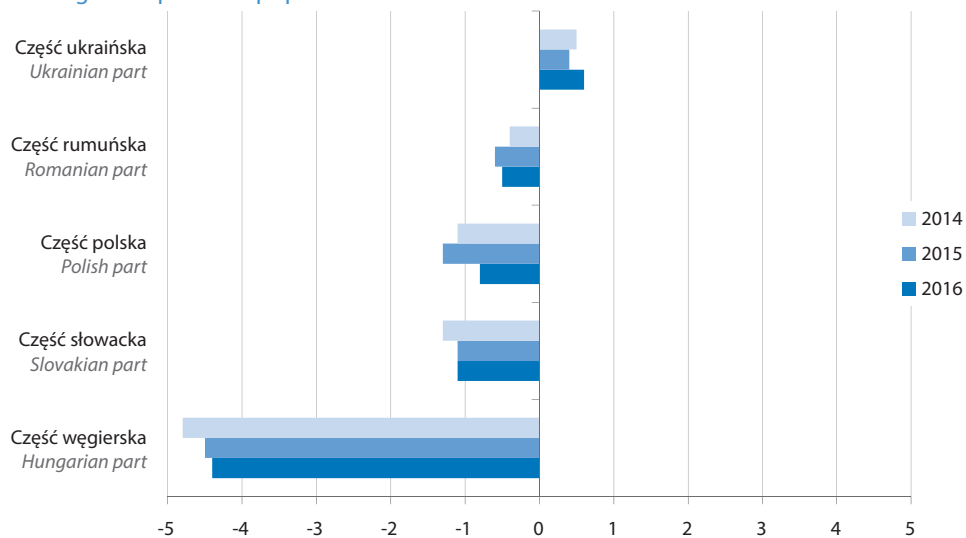
Migracje ludności są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym na stan zaludnienia. W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik salda migracji na terenie Euroregionu Karpackiego w 2016 r. osiągnął wartość minus 0,8‰ i był o 0,1 p. promilowego większy w porównaniu z 2014 r. Dodatnią wartość tego współczynnika w 2016 r. zanotowano w podregionie rzeszowskim w części polskiej (2,5‰), w obwodach lwowskim i iwanofrankowskim w części ukraińskiej (1,9‰ i 0,1‰) oraz w okręgach Suceava i Bihor w części rumuńskiej (1,3‰ i 0,3‰). Najniższy poziom salda migracji w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano

In addition to the natural increase, migration of the population is the second factor influencing the population status. The migration balance in the Carpathian Euroregion in 2016 per 1000 population, reached minus 0.8‰ and was by 0.1 pp. higher than in 2014. A positive value of this indicator in 2016 was recorded in the Rzeszowski subregion in the Polish part (2.5‰), in the Lvivska and Ivano-Frankivska oblasts in the Ukrainian part (1.9‰ and 0.1‰) and in the Suceava and Bihor counties in the Romanian part (1.3‰ and 0.3‰). The lowest level of migration balance per 1000 population was recorded in the Hungarian part of the fol-

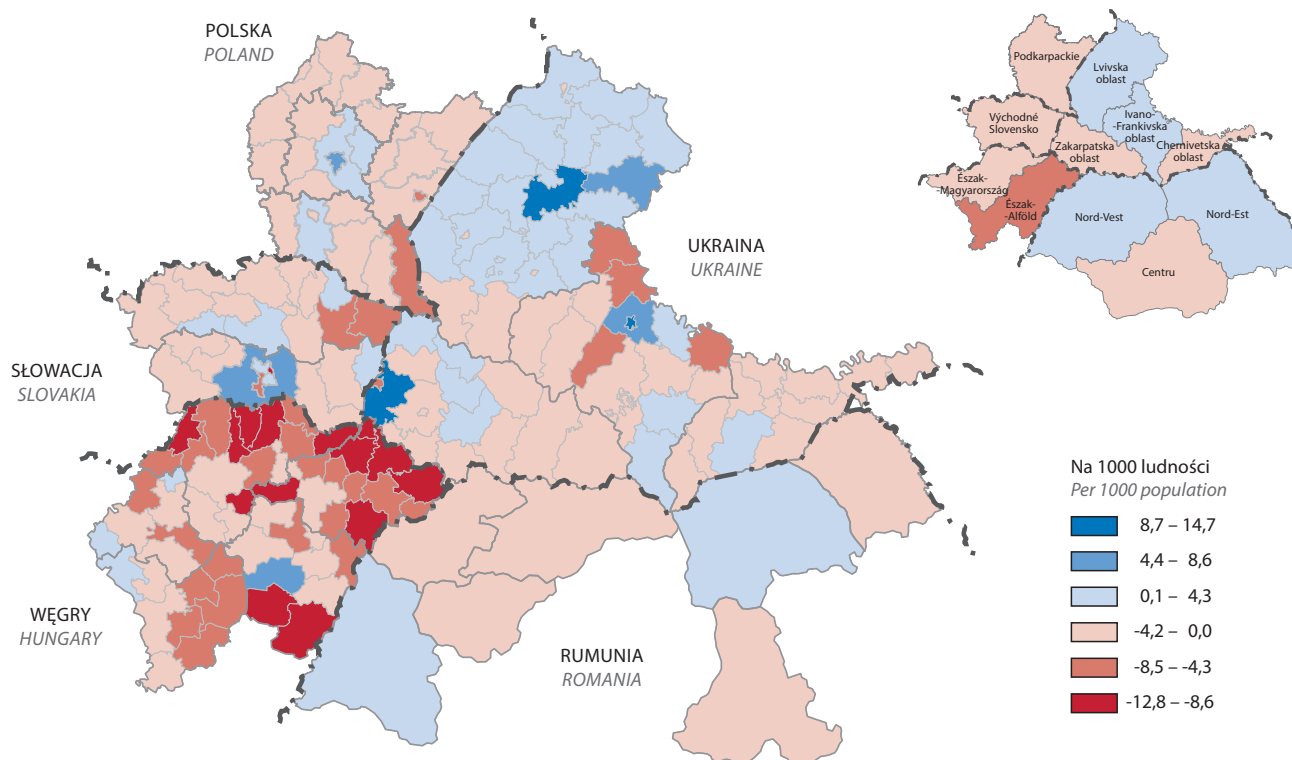
natomiast w części węgierskiej w okręgach: Szabolcs-Szatmár-Bereg (minus 6,6‰), Borsod-Abaúj-Zemplén (minus 5,0‰), Hajdú-Bihar (minus 3,9‰).

lowing counties: Szabolcs-Szatmár-Bereg (minus 6.6‰), Borsod-Abaúj-Zemplén (minus 5.0‰), Hajdú-Bihar (minus 3.9‰).

Wykres 5. Saldo migracji na 1000 ludności
Chart 5. Net migration per 1000 population

Mapa 8. Saldo migracji na 1000 ludności w 2016 r.
Map 8. Net migration per 1000 population in 2016

Dla rozwoju regionów istotne znaczenie ma przyrost rzeczywisty ludności, a więc zwiększanie albo zmniejszanie się zaludnienia danego terenu. Na przyrost rzeczywisty ludności składa się saldo migracji oraz saldo ruchu naturalnego (przyrostu naturalnego). W zależności od wartości tych składników, przyrost rzeczywisty może być dodatni bądź ujemny. Do zbadania powiązań pomiędzy przyrostem naturalnym a saldem migracji oraz wyznaczenia typów przyrostu rzeczywistego ludności występujących na obszarze Euroregionu Karpackiego posłużono się metodą Webba.

Dokonana typologia demograficzna dla Euroregionu Karpackiego w latach 2014-2016 pozwoliła określić stan rozwoju ludnościowego poszczególnych obszarów i określić zmiany, jakie zaszły w badanym okresie.

Spośród 11 regionów NUTS 2, tylko w jednym wystąpił dodatni przyrost rzeczywisty ludności w analizowanym okresie, było to Východné Slovensko. W regionie tym utrzymywało się ujemne saldo migracji, jednak przewyższający je przyrost naturalny spowodował wzrost liczby ludności. Rumuński Nord-Est przez 2 lata wykazywał zwiększone saldo migracji, które z nadwyżką rekompensowało ujemny przyrost naturalny (typ D), po czym w 2016 roku saldo migracji nie pokryło już ujemnego przyrostu naturalnego (typ E). Spośród pozostałych regionów wzrost liczby ludności wystąpił tylko w 2014 roku w obwodzie iwanofrankowskim, który w kolejnych latach zmienił typ rozwoju z D na E, oraz obwodzie zakarpackim przekształconym z jednostki aktywnej typu A na jednostkę nieaktywną typu H, gdzie dodatni przyrost naturalny przestał rekompensować ujemne saldo migracji. W pozostałych siedmiu regionach zaobserwowano ubytek rzeczywisty ludności. W trzech z nich występował zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji (Centru oraz oba okręgi węgierskie). Niezmiennie w ciągu analizowanego okresu w Nord-Vest oraz obwodzie lwowskim dodatnie saldo migracji przewyższało ujemny przyrost naturalny (typ E). Województwo podkarpackie uzyskało typ H – emigracja przewyższyła dodatni przyrost naturalny.

Większe zróżnicowanie występowało na poziomie LAU 1 (w przypadku Rumunii ze względu na brak podziału na tym poziomie analizowano NUTS 3). W 2014 roku spośród 191 jednostek w 57 wystąpił dodatni przyrost rzeczywisty ludności, natomiast w 2016 roku w 49 jednostkach. Największy przyrost rzeczywisty w 2014 roku odnotowano w Nowodniestrowsku (typ C) oraz lwano-Frankowsku (typ C) na Ukrainie oraz słowackich Košice-okolie (typ C), zaś 2 lata później w ukraińskim rejonie pustomyckim (typ D) oraz w dalszym ciągu w lwano-Frankowsku (typ C) i Košice-okolie (typ C). Największy ubytek rzeczywisty w 2014 roku odnotowano na Węgrzech w Sárospataki (typ G), Béalpátfalvai (typ F) oraz Kunszentmártoni (typ G), a w 2016 roku w ukraińskim

The development of regions is essentially influenced by actual increase in population that is the increase or decrease in the number of population in a given area. The actual increase of population includes net migration and net vital statistics (natural increase). Depending on the value of these components, the actual increase may be positive or negative. To investigate the relationship between natural increase and net migration, and to determine the types of actual increase in population in the Carpathian Euroregion, the Webb method has been used.

Demographic typology made for the Carpathian Euroregion for the years 2014-2016 allowed us to determine the demographic development level of each area and to identify changes that occurred over the period.

Out of 11 regions on NUTS 2 level, a positive real increase in population throughout the analysed period was reported in one region, namely in Východné Slovensko. In this region, the negative balance of migration was maintained, however, the higher population growth exceeded the number of people. The Romanian Nord-Est during the period of two years significantly increased net migration rate which compensated for negative migration rate (type D), after which in 2016, the migration balance was no longer covered by the negative natural increase (type E). Of the remaining regions, the population growth occurred only in 2014 in the Ivano-Frankivska oblast, which in the following years changed the development type from D to E, and Zakarpatska oblast transformed from the A-type active unit to the H-type inactive unit, where the positive population growth did not compensate for the negative balance migration. In the remaining seven regions, a real decline in population was observed. In three of them a negative natural increase and a negative migration balance occurred (Centru and both Hungarian counties). Invariably during the analysed period in Nord-Vest and Lvivska oblast, the positive migration balance exceeded the negative natural increase (type E). The Podkarpackie Voivodeship obtained type H - emigration exceeded the positive natural increase.

Greater differences occurred at LAU 1 level in the case of Romania, NUTS 3 level was analysed as there are no lower levels of division). 57 units out of 191 reported a positive actual increase in population in 2014 and 49 units in 2016. The highest real increase in 2014 was recorded in Nowodnistrovsk (type C) and Ivano-Frankivsk (type C) in Ukraine and Slovakian Košice-okolie (type C), and two years later in the Ukrainian region of Pustomytivska (type D) and further in lwano-Frankivsk (type C) and Košice-okolie (type C). The largest real loss in 2014 was recorded in Hungary in Sárospataki (type G), Béalpátfalvai (type F) and Kunszentmártoni (type G), and in 2016 in Ukrainian Rohatyn (type F) and in Hungarian Tiszaújvárosi (type G) and Pétervásárai (type F).

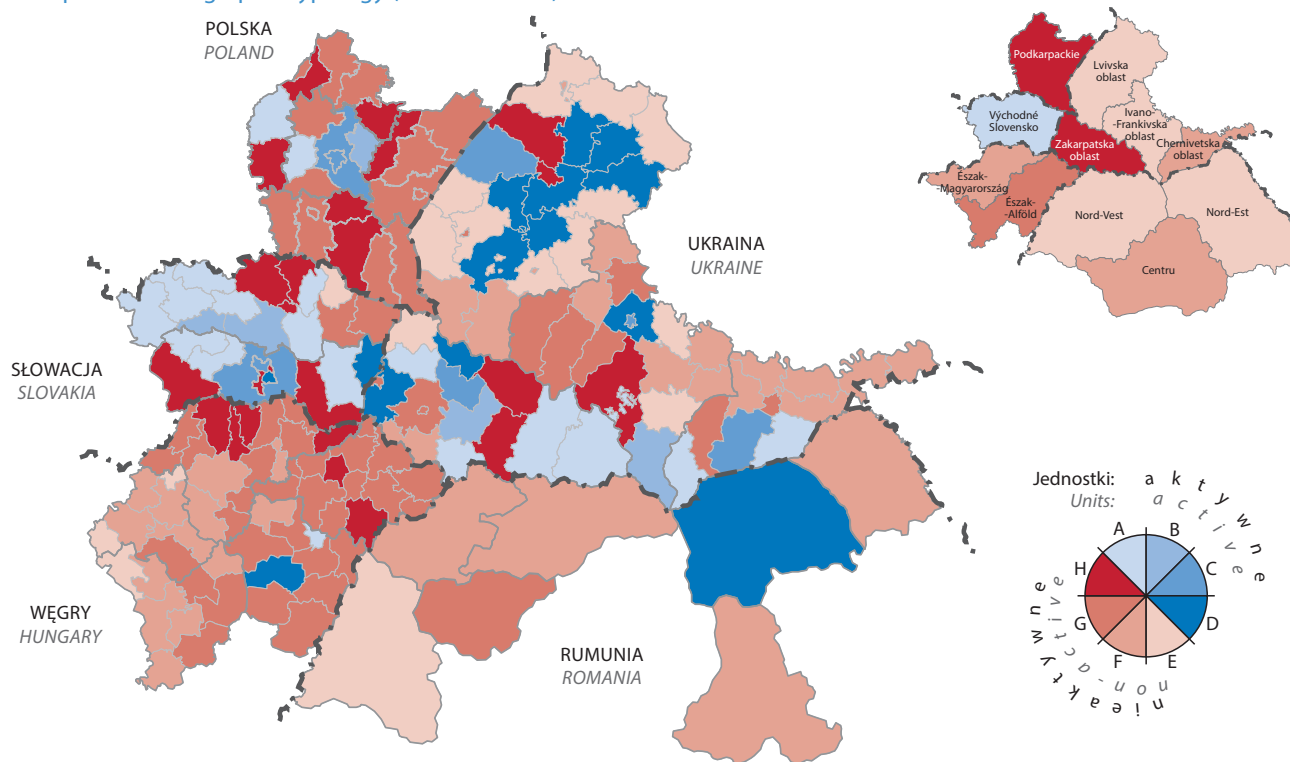
Rohatynie (typ F) oraz w węgierskim Tiszaújvárosi (typ G) i Pétervásárai (typ F).

Dzięki analizie aktywności demograficznej w latach 2014 i 2016, można zauważyć, że wśród badanych jednostek 99 zmieniło typ demograficzny. Spośród nich, w 22 jednostkach, w których w 2014 roku występował dodatni przyrost rzeczywisty, w 2016 miał miejsce ubytek liczby ludności, zaś w 14 jednostkach zaszła sytuacja odwrotna, co jest zjawiskiem korzystnym. W pozostałych 63 jednostkach nastąpiła zmiana typu rozwoju demograficznego, która nie miała wpływu na kierunek zmian w liczbie ludności.

Thanks to the analysis of demographic activity in 2014 and 2016, it can be noticed that among the surveyed units, 99 changed the demographic type. Among them, in 22 units, a positive real increase occurred in 2014, and in 2016 a decrease in the number of population, while in 14 units the reverse situation took place, which is a beneficial phenomenon. In the remaining 63 units a change in the type of demographic development that did not affect the direction of changes in the population occurred.

Mapa 9. Typologia demograficzna (metoda Webba) w 2016 r.

Map 9. Demographic typology (Webb method) in 2016

Typ:

- A – dodatni przyrost naturalny rekompensuje ujemne saldo migracji
- B – dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji
- C – dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji
- D – ujemny przyrost naturalny jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji
- E – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji
- F – wartość bezwzględna ujemnego przyrostu naturalnego jest wyższa od wartości bezwzględnej ujemnego salda migracji
- G – wartość bezwzględna ujemnego przyrostu naturalnego jest niższa od wartości bezwzględnej ujemnego salda migracji
- H – dodatni przyrost naturalny nie rekompensuje ujemnego salda migracji

Type:

- A – positive natural increase compensates negative net migration
- B – positive natural increase is higher than positive net migration
- C – positive natural increase is lower than positive net migration
- D – negative natural increase is compensated by positive net migration
- E – negative natural increase is not compensated by positive net migration
- F – the absolute value of negative natural increase is higher than the absolute value of negative net migration
- G – the absolute value of negative natural increase is lower than the absolute value of negative net migration
- H – positive natural increase does not compensate negative net migration

Rozdział 3

Chapter 3

Rynek pracy

Labour market

Analiza poszczególnych części Euroregionu Karpackiego, dotycząca rynku pracy, została przeprowadzona na poziomie NUTS 2 ze względu na brak dostępności danych na niższym poziomie agregacji (NUTS 3) dla części polskiej i rumuńskiej. Należy podkreślić, że regiony: Nord-Vest, Centru, Nord-Est (w Rumuni) oraz Észak-Magyarország (na Węgrzech) tylko częściowo wchodzi w skład Euroregionu Karpackiego.

The analysis of individual parts of the Carpathian Euroregion regarding the labour market was carried out at the NUTS 2 level due to the lack of data availability at a lower level of aggregation (NUTS 3) for the Polish and Romanian part. It should be emphasized that the regions: Nord-Vest, Centru, Nord-Est (in Romania) and Észak-Magyarország (in Hungary) only partly belong to the Carpathian Euroregion.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne.

Economically active persons include employed and unemployed persons.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej (na Ukrainie: 15-70 lat, na Węgrzech: 15-74 lat).

The **employed persons** are all persons aged 15 and more (in Ukraine: aged 15-70, in Hungary: aged 15-74).

W 2016 r. największy wzrost liczby pracujących ogółem w stosunku do 2014 r. odnotowano w węgierskim regionie Észak-Magyarország (o 7,6%), a najmniejszy w obwodzie lwowskim na Ukrainie (o 0,8%). Spadek odnotowano tylko w obwodzie zakarpacim na Ukrainie (o 3,3%) i w rumuńskim regionie Nord-Vest (o 1,8%). Największy wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w województwie podkarpackim w Polsce (o 8,0%), a mężczyzn w regionie Észak-Magyarország w Rumunii (o 9,2%). Największy spadek liczby pracujących kobiet odnotowano w obwodzie zakarpacim na Ukrainie (o 10,8%). W żadnym z analizowanych regionów, wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego, nie zanotowano spadku liczby pracujących mężczyzn w 2016 r. w porównaniu z 2014 r.

W strukturze pracujących według płci, mężczyźni stanowili większość (od 53,5% w obwodzie lwowskim na Ukrainie do 58,1% w regionie Centru w Rumunii). Większy udział mężczyzn niż kobiet w liczbie pracujących ogółem odnotowano we wszystkich analizowanych obszarach wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego w latach 2014 – 2016. Największy spadek udziału kobiet wśród pracujących ogółem zanotowano w obwodzie zakarpacim na Ukrainie z 47,9% w 2014 r. do 44,2% w 2016 r.

In 2016, the largest increase in the number of employed persons in total, compared to 2014, was recorded in the Hungarian county of Észak-Magyarország (by 7.6%), and the smallest in the Lvivska oblast in Ukraine (by 0.8%). The decrease was recorded only in the Zakarpatska oblast of Ukraine (by 3.3%) and in the Romanian Nord-Vest county (by 1.8%). The largest increase in the number of employed women occurred in the Podkarpackie Voivodship in Poland (by 8.0%), and men in the Észak-Magyarország county in Romania (by 9.2%). The largest decrease in the number of working women was recorded in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 10.8%). In none of the analysed regions included in the Carpathian Euroregion a decrease in the number of working men in 2016, as compared to 2014, was recorded.

In the structure of employed persons by gender men represented the majority (from 53.5% in the Lvivska oblast in Ukraine to 58.1% in the Centru county in Romania). A higher share of men than women in the total number of employees was recorded in all analyzed areas included in the Carpathian Euroregion in 2014 – 2016. The largest decrease in the share of women in total employment was recorded in the Zakarpatska oblast in Ukraine from 47.9% in 2014 to 44, 2% in 2016.

Tablica 4. Aktywność ekonomiczna ludności^a w wieku 15 lat i więcejTable 4. Economic activity of the population^a aged 15 and more

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economical- ly inactive persons	Współczynnik aktywności zwoodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezro- bocia Unemploy- ment rate	
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni unemployed					
		w tys. in thous.		w % in %					
CZĘŚĆ POLSKA POLISH PART									
PODKARPACKIE	A	1 657	903	777	126	754	54,5	46,9	14,0
	B	1 662	901	797	105	760	54,2	48,0	11,7
	C	1 643	919	831	88	724	55,9	50,6	9,6
CZĘŚĆ RUMUŃSKA ROMANIAN PART									
NORD-VEST ^b	A	2 184	1 216	1 170	46	968	55,7	53,6	3,8
	B	2 180	1 204	1 149	56	976	55,2	52,7	4,6
	C	2 175	1 200	1 149	51	974	55,2	52,8	4,3
CENTRU ^b	A	1 975	974	884	90	1 001	49,3	44,8	9,2
	B	1 970	975	904	72	994	49,5	45,9	7,4
	C	1 964	972	922	50	991	49,5	47,0	5,2
NORD-EST ^b	A	2 686	1 614	1 546	68	1 072	60,1	57,6	4,2
	B	2 686	1 670	1 610	61	1 016	62,2	59,9	3,6
	C	2 678	1 619	1 570	49	1 058	60,5	58,7	3,0
CZĘŚĆ SŁOWACKA SLOVAKIAN PART									
VÝCHODNÉ SLOVEN- SKO	A	1 328	769	641	128	559	57,9	48,3	16,6
	B	1 332	771	655	116	561	57,9	49,2	15,0
	C	1 334	770	669	101	564	57,8	50,1	13,2
CZĘŚĆ UKRAIŃSKA UKRAINIAN PART									
CHERNIVETSKA OBLAST	A	668	407	371	37	261	61,0	55,5	9,0
	B	669	405	367	38	264	60,5	54,9	9,3
	C	670	412	376	36	258	61,5	56,2	8,7
IVANO-FRANKIVSKA OBLAST	A	1 017	596	548	48	421	58,6	53,9	8,1
	B	1 018	610	558	51	409	59,8	54,8	8,4
	C	1 018	610	557	54	408	60,0	54,7	8,8
LVIVSKA OBLAST	A	1 877	1 135	1 038	97	741	60,5	55,3	8,6
	B	1 876	1 135	1 042	93	742	60,5	55,5	8,2
	C	1 872	1 135	1 047	88	737	60,6	55,9	7,7
ZAKARPATSKA OBLAST	A	924	575	522	53	349	62,2	56,4	9,2
	B	924	572	520	52	352	61,9	56,2	9,2
	C	923	562	505	57	361	60,9	54,8	10,0

a Przeciętne w roku. b Nie wchodzi w całości w skład Euroregionu Karpackiego.
a Annual averages. b It is not included entirely in the Carpathian Euroregion.

Tablica 4. Aktywność ekonomiczna ludności^a w wieku 15 lat i więcej (dok.)Table 4. Economic activity of the population^a aged 15 and more (cont.)

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Ludność Population	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economical- ly inactive persons	Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	Stopa bezro- bocia Unemployment rate	
		ogółem total	pracujący employed	bezrobotni unemployed					
		w tys. in thous.		w % in %					
CZĘŚĆ WĘGIERSKA HUNGARIAN PART									
ÉSZAK-MAGYAROR -SZÁG ^b	A	891	484	434	50	407	54,3	48,7	10,4
	B	881	495	453	43	385	56,3	51,4	8,7
	C	872	498	467	31	374	57,1	53,5	6,3
ÉSZAK-ALFÖLD	A	1 130	654	577	77	476	57,9	51,1	11,8
	B	1 126	661	589	72	465	58,7	52,3	10,9
	C	1 123	677	614	63	446	60,3	54,7	9,3

a Przeciętne w roku. b Nie wchodzi w całości w skład Euroregionu Karpackiego.
a Annual averages. b It is not included entirely in the Carpathian Euroregion.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (na Ukrainie – 15-70 lat, na Węgrzech – 15-74 lat) ogółem lub danej grupy.

The **activity rate** is calculated as the share of economically active persons in the total population aged 15 and more (in Ukraine – 15-70, in Hungary – 15-74) or in a given group.

W 2016 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł od 49,5% w regionie Centru w Rumunii do 61,5% w obwodzie czerniowieckim na Ukrainie. W porównaniu z 2014 r. największy wzrost odnotowano w węgierskim regionie Észak-Magyarország (o 2,8 p. proc.), a największy spadek w obwodzie zakarpaccim na Ukrainie (o 1,3 p. proc). W podziale na płeć największy wzrost współczynnika aktywności zawodowej zanotowano u kobiet w węgierskim regionie Észak-Alföld (o 2,1 p. proc.), a u mężczyzn również na Węgrzech w regionie Észak-Magyarország (o 3,8 p. proc.). Natomiast największy spadek tego współczynnika odnotowano wśród kobiet w obwodzie zakarpaccim na Ukrainie (o 5,0 p. proc), a wśród mężczyzn jedyny spadek zanotowano w słowackim obszarze Východné Slovensko (o 0,7 p. proc.).

In 2016, the activity rate amounted to 49.5% in the Centru county in Romania to 61.5% in the Chernivetska oblast in Ukraine. Compared to 2014, the largest increase was recorded in the Hungarian Észak-Magyarország county (by 2.8 pp.), and the largest decrease in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 1.3 pp.). By gender, the highest increase in the activity rate was observed in women in the Hungarian Észak-Alföld county (by 2.1 pp.), and in men in Hungary in the Észak-Magyarország county (by 3.8 pp.). However, the largest decrease in this indicator was recorded among women in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 5.0 pp.), and among men the only decrease was recorded in the Slovakian area of Východné Slovensko (by 0.7 pp.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (na Ukrainie – 15-70 lat, na Węgrzech – 15-74 lat) ogółem lub danej grupy.

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons in the total population aged 15 and more (in Ukraine – 15-70, in Hungary – 15-74) or in a given group.

Wskaźnik zatrudnienia w 2016 r. wyniósł od 47,0% w rumuńskim regionie Centru (dla kobiet – 38,3%, dla mężczyzn – 56,1%) do 58,7% w regionie Nord-Est również w Rumunii (dla kobiet – 51,4%, dla mężczyzn – 66,1%). W porównaniu

The employment rate in 2016 amounted to 47.0% in the Romanian Centru county (for women - 38.3%, for men - 56.1%) to 58.7% in the Nord-Est county also in Romania (for women - 51.4%, for men - 66.1%). In comparison with

z 2014 r. największy wzrost tego wskaźnika odnotowano w węgierskim regionie Észak-Magyarország (o 4,9 p. proc.), przy czym wśród mężczyzn wzrost ten wyniósł 6,3 p. proc., a u kobiet 3,5 p. proc. Spadek zanotowano natomiast tylko w obwodzie zakarpacckim na Ukrainie (o 1,6 p. proc) i w rumuńskim regionie Nord-Vest (o 0,8 p. proc.). Wśród mężczyzn nie odnotowano spadku wskaźnika zatrudnienia na żadnym z analizowanych obszarów, a wśród kobiet największy spadek odnotowano w obwodzie zakarpacckim na Ukrainie (o 5,5 p. proc.). W latach 2014 – 2016 na analizowanych terenach wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami.

2014, the highest increase in this rate was recorded in the Hungarian county of Észak-Magyarország (by 4.9 pp.), for men this increase amounted to 6.3 pp. and for women 3.5 pp. However, a decrease was recorded only in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 1.6 pp) and in the Romanian county of Nord-Vest (by 0.8 pp.). Among men, no decrease in the employment rate was observed in any of the analysed areas, and among women the largest decrease was recorded in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 5.5 pp.). In the years 2014 – 2016, the predominance of working men over women remained in the analysed areas included in the Carpathian Euroregion.

Bezrobotni według BAEL są to osoby w wieku 15-74 lata (na Słowacji 15 lat i więcej, na Ukrainie – 15-70 lat), które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

The **unemployed persons** by LFS are persons aged 15-74 (in Slovakia aged 15 and more, in Ukraine aged 15-70), who within the surveyed week did not work, within a 4-week period actively sought work and was available for work within two weeks after the surveyed week. The unemployed also include persons who have found a work and were waiting to begin within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo ogółem lub danej grupy. The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployed persons in the economically active population (total or in a given group).

W 2016 r. stopa bezrobocia kształtowała się w granicach od 3,0% w rumuńskim regionie Nord-Est do 13,2% w słowackim obszarze Východné Slovensko.

W porównaniu z 2014 r. w największym stopniu zmniejszyła się ona w województwie podkarpackim w Polsce (o 4,4 p.proc.), a najbardziej wzrosła w obwodzie zakarpacckim na Ukrainie (o 0,8 p.proc.).

Największym udziałem kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem w 2016 r. charakteryzował się słowacki obszar Východné Slovensko (50,3%) gdzie stopa bezrobocia wśród kobiet osiągnęła poziom 15,1%. Dla porównania w rumuńskim regionie Nord-Est odnotowano w tym czasie wśród kobiet stopę bezrobocia na poziomie 2,8%. Najmniejszy udział kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem w 2016 r. zanotowano w rumuńskim regionie Centru (33,0%), tam też, w porównaniu z 2014 r., najbardziej zmalała stopa bezrobocia wśród kobiet – o 5,3 p.proc.

Wśród mężczyzn stopa bezrobocia w 2016 r. w porównaniu z 2014 r. najbardziej zmalała w obwodzie czerniowieckim na Ukrainie – o 4,9 p.proc. Wzrost odnotowano tylko w rumuńskim regionie Nord-Vest (o 1,1 p. proc.) i ukraińskim obwodzie iwanofrankowskim (o 0,7 p. proc.).

Najwyższą stopę bezrobocia można zaobserwować wśród osób młodych, które nie ukończyły 25 roku życia.

In 2016, the unemployment rate ranged from 3.0% in the Romanian county of Nord-Est to 13.2% in the Slovakian area of Východné Slovensko. In comparison with 2014, it decreased to the greatest extent in the Podkarpackie voivodship in Poland (by 4.4 pp.) and increased in the Zakarpatska oblast in Ukraine (by 0.8 pp.).

The largest share of women in the total number of unemployed in 2016 characterized Slovakian area of Východné Slovensko (50.3%), where the unemployment rate among women reached the level of 15.1%. For comparison, in the Romanian county of Nord-Est, an unemployment rate of 2.8% was recorded among women at that time. The lowest share of women in the total number of unemployed in 2016 was recorded in the Romanian Centra county (33.0%), where, compared with 2014, the unemployment rate among women decreased the most - by 5.3 pp.

The unemployment rate of men in 2016 in comparison with 2014, decreased the most in the Chernivetska oblast in Ukraine - by 4.9 pp. The increase was recorded only in the Romanian county of Nord-Vest (by 1.1 pp.) and the Ukrainian oblast of Ivano-Frankivska (by 0.7 pp.).

The highest unemployment rate can be observed among young people under 25 years of age. In 2016 in Ukraine in the Chernivetska oblast it amounted to as much as

W 2016 r. na Ukrainie w obwodzie czerniowieckim wyniosła ona aż 35,1%, w obwodzie lwowskim 31,8%, w województwie podkarpackim w Polsce 31,6%, a w słowackim obszarze Východné Slovensko 30,1%. Udział tych osób w liczbie bezrobotnych ogółem na wymienionych terenach wyniósł odpowiednio: 35,0%; 39,7%; 30,1% i 19,1%.

Ważną cechą określającą możliwość pozyskania pracy przez bezrobotnego jest poziom wykształcenia.

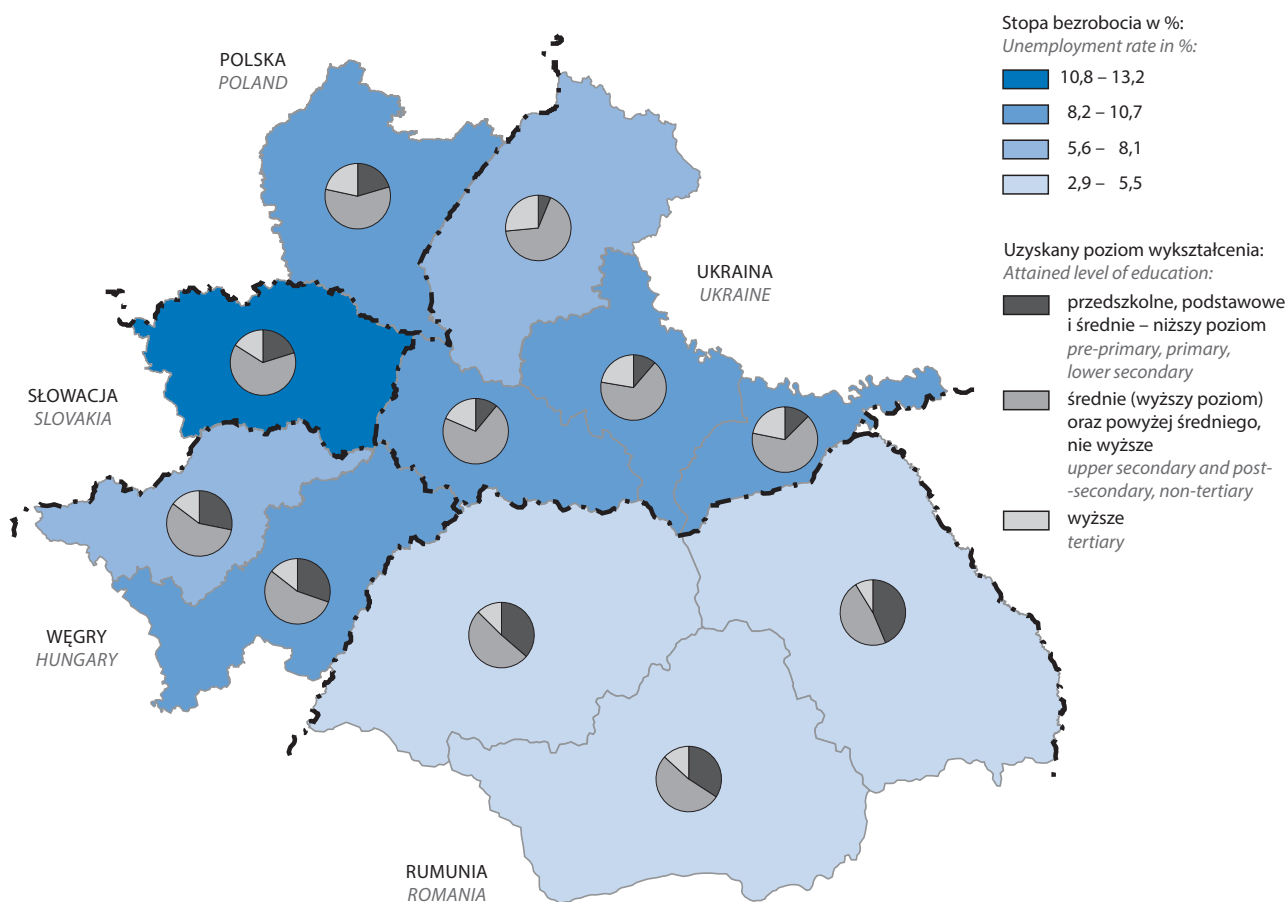
W obszarze Východné Slovensko na Słowacji, które w 2016 r. charakteryzowało się najwyższą stopą bezrobocia wśród terenów wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego, odnotowano stopę bezrobocia na poziomie aż 43,1% spośród osób posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe, a tylko 6,5% spośród osób posiadających wykształcenie wyższe.

35.1%, in the Lvivska oblast to 31.8%, in the Podkarpackie Voivodship in Poland to 31.6%, and in the Slovakian Východné Slovensko area to 30.1%. The share of these people in the total number of unemployed in the above-mentioned areas amounted to: 35.0%; 39.7%; 30.1% and 19.1%.

An important feature determining the possibility of finding a job by an unemployed person is the level of education. In the area of Východné Slovensko in Slovakia, which in 2016, was characterized by the highest unemployment rate among the areas included in the Carpathian Euroregion, the unemployment rate reached the level of 43.1% among people with lower secondary or lower education, and only 6.5% among those with higher education.

Mapa 10. Stopa bezrobocia oraz aktywni zawodowo według uzyskanego poziomu wykształcenia według BAEL w 2016 r.

Map 10. Unemployment rate and economically active persons according to attained level of education by LFS in 2016

Rozdział 4

Chapter 4

Mieszkania

Dwellings

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m² (w przypadku Słowacji co najmniej 8 m²), z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m² (in the case of Slovakia at least 8 m²), with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building.

W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego oddano do użytkowania 34,3 tys. mieszkań, tj. o 8,1% mniej niż w 2014 r. Spadek odnotowano w części węgierskiej, ukraińskiej, rumuńskiej i słowackiej (odpowiednio o: 18,3%, 17,9%, 7,3% i 3,2%). Największy spadek zanotowano w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej (o 55,4%), okręgu Hajdú-Bihar w części węgierskiej (o 40,9%) i okręgu Maramureş w części rumuńskiej (o 22,3%). Wzrost wystąpił w części polskiej (o 22,3%), przy czym w podregionie rzeszowskim i tarnobrzeskim odnotowano wzrost odpowiednio o 50,4% i 7,1%, a w podregionie przemyskim i krośnieńskim spadek o 9,3% i 7,6%.

Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w części ukraińskiej - stanowiły prawie połowę ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w 2016 na terenie Euroregionu Karpackiego.

W części rumuńskiej większość mieszkań oddano do użytkowania w ramach budownictwa indywidualnego – w okręgach Bihor, Sălaj i Harghita było to 100,0% oddanych mieszkań, a w okręgach Maramureş i Suceava 99,9%. Najmniejszy udział budownictwa indywidualnego odnotowano w części ukraińskiej w obwodach czerniowieckim i lwowskim (odpowiednio 16,2% i 19,1%). W stosunku do 2014 r. największy wzrost udziału budownictwa indywidualnego odnotowano w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej (o 25,1 p.proc), a największy spadek w dwóch okręgach w części węgierskiej: Borsod-Abaúj-Zemplén (o 25,4 p.proc) i Szabolcs-Szatmár-Bereg (o 22,3 p.proc) oraz w obwodzie czerniowieckim w części ukraińskiej (o 19,1 p.proc).

In 2016 in the Carpathian Euroregion 34.3 thousand apartments were commissioned, i.e. by 8.1% less than in 2014. The decrease was recorded in the Hungarian, Ukrainian, Romanian and Slovakian parts (by 18.3%, 17.9%, 7.3% and 3.2% respectively). The largest decrease was recorded in the Ivano-Frankivska oblast in the Ukrainian part (by 55.4%), the Hajdú-Bihar county in the Hungarian part (by 40.9%) and the Maramureş county in the Romanian part (by 22.3%). The increase occurred in the Polish part (by 22.3%), however, in the Rzeszowski and Tarnobrzeski subregions an increase of 50.4% and 7.1% respectively was recorded and in the Przemyski and Krośnieński subregions a decrease of 9.3% and 7.6%.

The largest amount of apartments were commissioned in the Ukrainian part - they constituted almost half of all dwellings commissioned in 2016 in the Carpathian Euroregion.

In the Romanian part the majority of apartments were completed as part of individual construction - 100.0% of completed dwellings in the counties of Bihor, Sălaj and Harghita and 99.9% in the counties of Maramureş and Suceava. The smallest share of private construction was recorded in the Ukrainian part in the Chernivetska and Lvivska oblasts (16.2% and 19.1% respectively). Compared to 2014, the largest increase in the share of private construction was recorded in the Ivano-Frankivska oblast in the Ukrainian part (by 25.1 pp.) and the largest decrease in two counties in the Hungarian part: Borsod-Abaúj-Zemplén (by 25.4 pp.) and Szabolcs-Szatmár-Bereg (by 22.3 pp.) and in the Chernivetska oblast in the Ukrainian part (by 19.1 pp.).

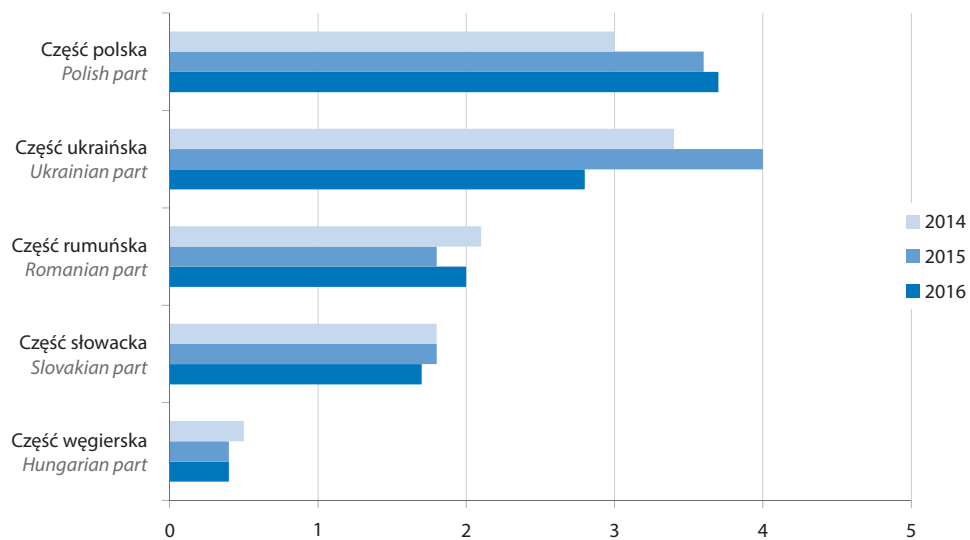
Tablica 5. Mieszkania oddane do użytkowania

Table 5. Dwellings completed

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Mieszkania Dwellings		Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	
	ogółem total	w tym indywidualne w % ogółem of which private in % of total		
EUROREGION	A	37 308	58,5	2,5
	B	40 967	54,3	2,7
	C	34 296	57,6	2,3
Część polska Polish part	A	6 437	77,9	3,0
	B	7 640	70,7	3,6
	C	7 875	66,5	3,7
Część rumuńska Romanian part	A	6 141	98,1	2,1
	B	5 363	94,8	1,8
	C	5 690	97,7	2,0
Część słowacka Slovakian part	A	2 873	91,6	1,8
	B	2 844	94,4	1,8
	C	2 781	94,1	1,7
Część ukraińska Ukrainian part	A	20 554	36,1	3,4
	B	24 257	34,7	4,0
	C	16 885	34,0	2,8
Część węgierska Hungarian part	A	1 303	56,3	0,5
	B	863	76,6	0,4
	C	1 065	57,1	0,4

Wykres 6. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności

Chart 6. Dwellings completed per 1000 population

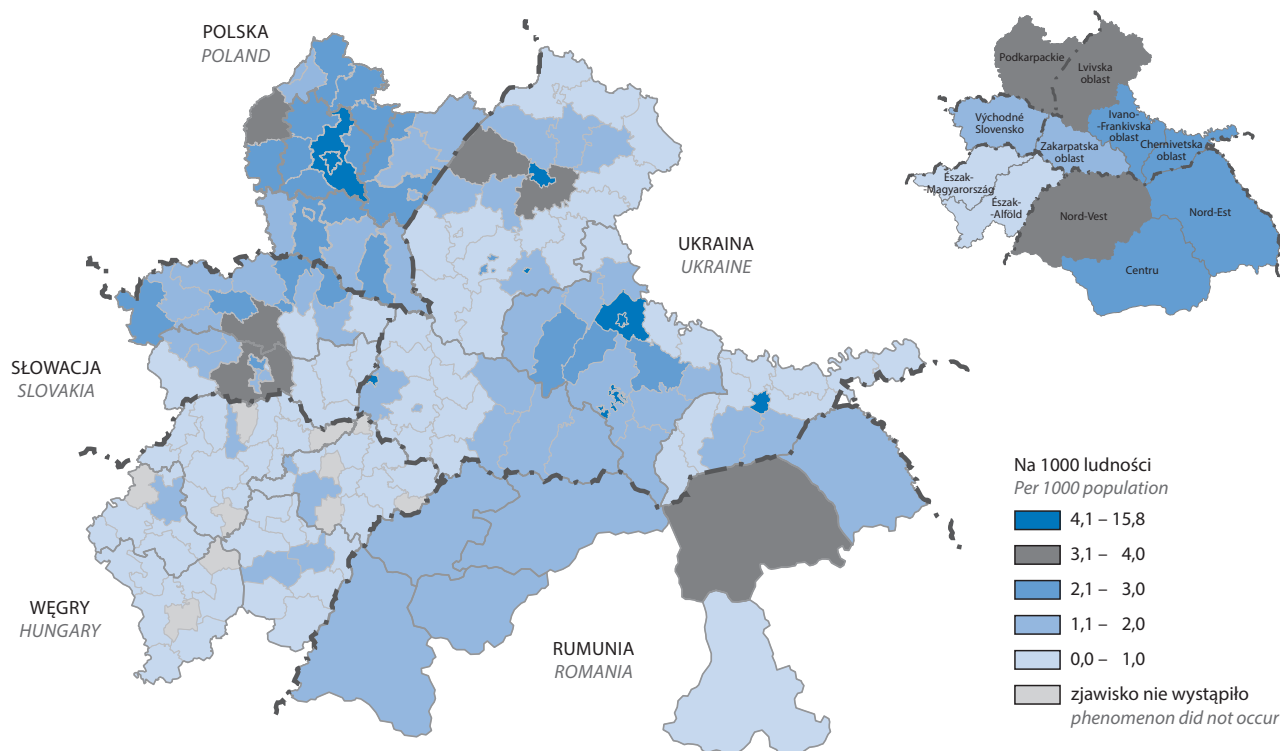

W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego oddano do użytkowania 2,3 mieszkania na 1000 ludności (w 2014 r. - 2,5). Najwięcej mieszkań, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, oddano do użytkowania w części polskiej (3,7), przy czym w podregionie rzeszowskim – 7,1 (w 2014 r. – 4,8). W części węgierskiej oddano tylko 0,4 mieszkania na 1000 ludności (w okręgu Borsod-Abaúj-Zemplén było to 0,2). Największy spadek mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej z 6,2 w 2014 r. do 2,8 w 2016 r.

In 2016 in the Carpathian Euroregion 2.3 apartments per 1000 population were commissioned (in 2014 - 2.5). The largest number of dwellings, per 1000 inhabitants, were commissioned in the Polish part (3.7), however, in the Rzeszowski subregion - 7.1 (in 2014 - 4.8). Only 0.4 dwellings per 1000 population were commissioned in the Hungarian part (0.2 in the county of Borsod-Abaúj-Zemplén). The largest decrease in apartments commissioned per 1000 inhabitants was recorded in the Ivano-Frankivka oblast in the Ukrainian part from 6.2 in 2014 to 2.8 in 2016.

Mapa 11. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2016 r.

Map 11. Dwellings completed per 1000 population in 2016

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

The **usable floor space** of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

Największe mieszkania w 2016 r. budowano w części rumuńskiej Euroregionu Karpackiego w okręgach: Sălaj (167,5 m²), Satu Mare (156,0 m²) i Maramureş (152,3 m²), a najmniejsze w obwodzie lwowskim w części ukraińskiej (88,0 m²), podregionie rzeszowskim w części polskiej (88,4 m²) i okręgu Hajdú-Bihar w części węgierskiej (95,1 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań nie zmieniła

The largest apartments in 2016 were built in the Romanian part of the Carpathian Euroregion in the following counties: Sălaj (167.5 m²), Satu Mare (156.0 m²) and Maramureş (152.3 m²), and the smallest in the Lvivska oblasts in the Ukrainian part (88.0 m²), Rzeszowski subregion in the Polish part (88.4 m²) and the Hajdú-Bihar county in the Hungarian part (95.1 m²). The average usable floor area of flats did not

się znacząco między rokiem 2014 a 2016. Najbardziej wzrosła powierzchnia użytkowa w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej (o 19,8 m²), a najbardziej spadła w okręgu Heves w części węgierskiej (o 23,1 m²).

W Euroregionie Karpackim w 2016 r. przeważały mieszkania oddane do użytkowania o 5 i więcej izbach (32,1% w ogólnej liczbie mieszkań). Największy udział takich mieszkań odnotowano w części polskiej (55,9%), przy czym w podregionach przemyskim, krośnieńskim i tarnobrzeskim udział mieszkań o 5 i więcej izbach w ogólnej liczbie mieszkań stanowił odpowiednio: 83,4%, 80,1%, 76,8%. Jedynie w części ukraińskiej znaczący udział w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania stanowiły mieszkania jednoizbowe (26,8%), przy czym w obwodzie lwowskim i czerniowieckim stanowiły one aż 1/3 mieszkań oddanych do użytkowania.

change significantly between 2014 and 2016. The highest increase in usable area in the Ivano-Frankivska oblast in the Ukrainian part (by 19.8 m²), and the highest decrease in the Heves county in the Hungarian part (by 23.1 m²).

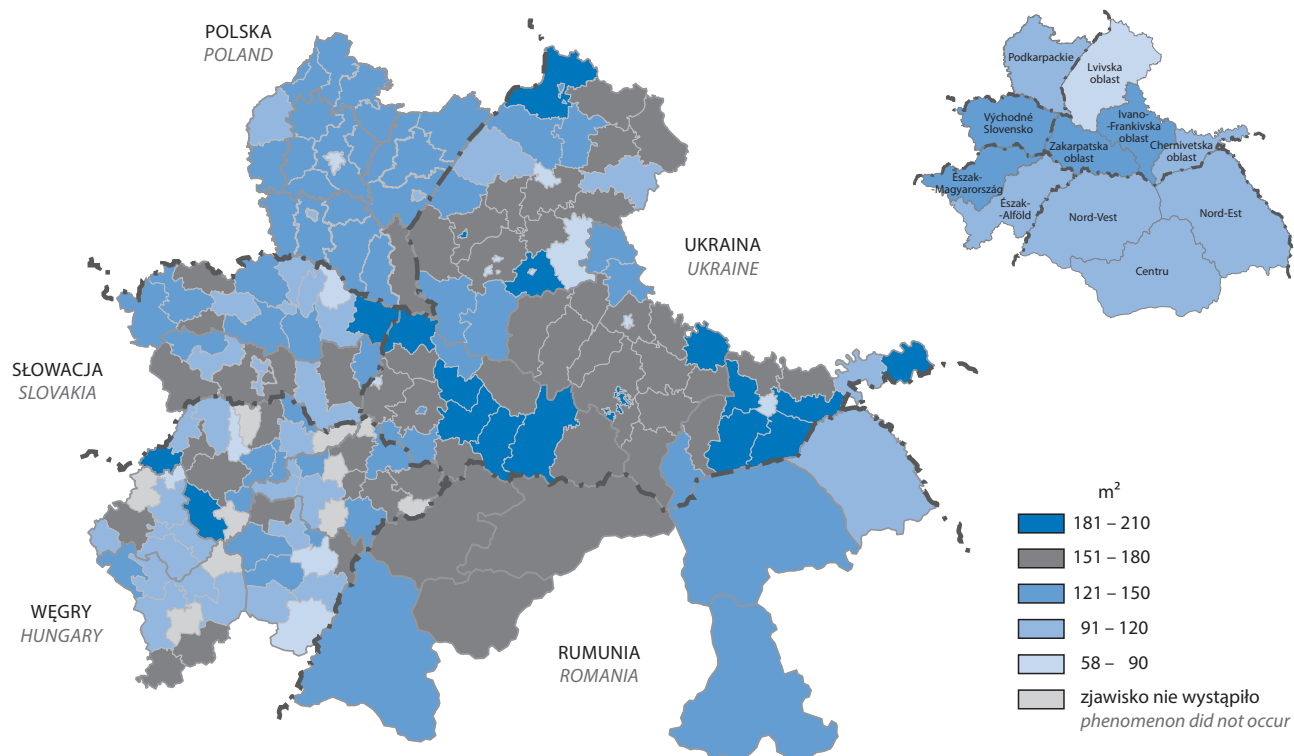
In 2016 in the Carpathian Euroregion apartments commissioned for use with 5 and more rooms predominated (32.1% in the total number of apartments). The largest share of such apartments was recorded in the Polish part (55.9%), while in the subregions of Przemyski, Krośnieński and Tarnobrzeski the share of apartments with 5 and more rooms in the total number of apartments was respectively: 83.4%, 80.1%, 76.8%. Only in the Ukrainian part, one-room apartments accounted for a significant share in the total number of apartments commissioned (26.8%), whereas in the Lvivska and Chernivetska oblast they constituted as much as 1/3 of apartments commissioned.

Tablica 6. Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb

Table 6. Dwellings completed by number of rooms

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Ogółem Total	O liczbie izb With number of rooms					
		1	2	3	4	5 i więcej 5 and more	
EUROREGION	A	37 308	5 206	8 257	7 018	6 243	10 584
	B	40 967	5 745	10 090	7 118	5 583	12 431
	C	34 296	4 949	6 991	5 850	5 490	11 016
Część polska Polish part	A	6 437	139	420	832	845	4 201
	B	7 640	193	1 101	1 109	868	4 369
	C	7 875	187	973	1 204	1 110	4 401
Część rumuńska Romanian part	A	6 141	112	723	1 226	1 857	2 223
	B	5 363	121	623	1 114	1 530	1 975
	C	5 690	95	546	1 200	1 831	2 018
Część słowacka Slovakian part	A	2 873	123	349	685	945	771
	B	2 844	210	485	579	855	715
	C	2 781	111	381	632	985	672
Część ukraińska Ukrainian part	A	20 554	4 743	6 381	3 914	2 260	3 256
	B	24 257	5 156	7 770	4 103	1 998	5 230
	C	16 885	4 529	4 898	2 438	1 232	3 788
Część węgierska Hungarian part	A	1 303	89	384	361	336	133
	B	863	65	111	213	332	142
	C	1 065	27	193	376	332	137

Mapa 12. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2016 r.
 Map 12. Average usable floor space per dwelling completed in 2016

Rozdział 5

Chapter 5

Turystyka

Tourism

Termin **turystyka** – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.

Tourism, in accordance with the definition of the World Tourism Organization (UNWTO), includes activities of persons travelling for purposes other than that connected with earning income, i.e. mainly for recreational, work-related, religious and other purposes, and remaining outside their usual environment not longer than 1 year.

Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2012 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2011 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities and other facilities (since 2012 with 10 and more bed places; until 2011 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Hotel – obiekt hotelarski zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej, dysponujący co najmniej 10 pokojami (na Ukrainie co najmniej 6 pokojami), w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań.

Hotel – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms (in Ukraine with at least 6 rooms), most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Every hotel must render catering services.

W 2016 r. na obszarze Euroregionu Karpackiego znajdowało się 4693 turystyczne obiekty noclegowe, w tym 1227 hoteli. Spośród ogólnej liczby obiektów noclegowych w Euroregionie relatywnie najwięcej znajdowało się w części rumuńskiej – 28,2% (1325 jednostek), a najmniej w części polskiej – 12,4% (582). W pozostałych częściach Euroregionu udziały te kształtowały się następująco: w słowackiej – 20,8% (976), ukraińskiej – 20,1% (942), węgierskiej – 18,5% (868). Z kolei stosunkowo najwięcej hoteli znajdowało się w części ukraińskiej (40,7%), a najmniej w polskiej (12,0%).

W porównaniu z 2014 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych w Euroregionie zwiększyła się o 332 obiekty (wzrost o 7,6%), w tym hoteli o 80 jednostek (wzrost o 7,0%).

W stosunku do 2014 r., w trzech częściach Euroregionu tj.: rumuńskiej, polskiej i węgierskiej liczba obiektów noclegowych zwiększyła się. Najwięcej obiektów przybyło w części rumuńskiej Euroregionu – 245 (wzrost o 22,7%), w tym w okręgu Maramures o 57 (do 225). Mimo przyrostu ogólnej liczby obiektów noclegowych w tej części Euroregionu, w dwóch (z siedmiu) okręgach odnotowano spadek (w Satu Mare o 14 (do 61) i w Botoșani o 1 (do 15)). W części polskiej Euroregionu przybyło 69 obiektów (wzrost o 13,5%)

In 2016 in the area of the Carpathian Euroregion 4693 tourist accommodation facilities were located, including 1227 hotels. Among the total number of accommodation facilities in the Euroregion, relatively the highest number were located in the Romanian part - 28.2% (1325 units), the lowest in the Polish part - 12.4% (582). In other parts of the Euroregion these shares were as follows: in the Slovakian part - 20.8% (976), Ukrainian - 20.1% (942), Hungarian - 18.5% (868). In turn, relatively the highest number of hotels were located in the Ukrainian part (40.7%) and the lowest in Poland (12.0%).

In comparison with 2014, the number of tourist accommodation establishments in the Euroregion increased by 332 facilities (increase of 7.6%), including hotels by 80 units (increase of 7.0%).

In relation to 2014, the number of accommodation facilities increased in three parts of the Euroregion, i.e. Romanian, Polish and Hungarian. The largest increase in the number of facilities occurred in the Romanian part of Euroregion - 245 (increase of 22.7%), including 57 in the Maramures county (to 225). Despite the increase in the total number of accommodation facilities in this part of the Euroregion, in two

– najwięcej w podregionie krośnieńskim – o 41 (do 317) jednostek. Natomiast w części węgierskiej liczba obiektów noclegowych wzrosła o 62 (o 7,7%), w tym w okręgu Heves – o 25 (do 192) jednostek.

W dwóch częściach Euroregionu, tj. w ukraińskiej i słowackiej ogólna liczba obiektów noclegowych, w porównaniu z 2014 r., zmniejszyła się odpowiednio o 28 i 16 (spadek odpowiednio o 2,9% i 1,6%). Na Ukrainie spadek odnotowano w obwodzie zakarpackim – o 31 (do 256) jednostek i czerniowieckim – o 14 (do 86). Należy zauważyć, że dwóch obwodach liczba analizowanych obiektów zwiększyła się – w iwanofrankowskim o 14 jednostek (do 257), w lwowskim o 3 (do 343).

Na Słowacji w koszyckim kraju wystąpił spadek liczby obiektów noclegowych o 24 (do 305) jednostki, natomiast w preszowskim kraju odnotowano wzrost o 8 (do 671).

Spośród ogólnej liczby (260 tys.) miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w Euroregionie, najwięcej (w 2016 r.) znajdowało się w części węgierskiej – 29,4%, a najmniej w części polskiej – 11,8%. W pozostałych częściach Euroregionu udziały te kształtowały się następująco: w ukraińskiej – 25,4% słowackiej – 16,8%, w rumuńskiej – 16,7%.

W analizowanym okresie (2014-2016) ogólna liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych zwiększyła się o 5126 miejsc (o 2,0%), w tym w hotelach – o 8178 miejsc (wzrost o 8,5%).

W dwóch częściach Euroregionu tj. rumuńskiej i polskiej odnotowano wzrost liczby miejsc noclegowych odpowiednio o 5996 (16,0%) i 3148 (11,4%). W części rumuńskiej najwięcej miejsc noclegowych przybyło w okręgu Bihor (o 1862 do 12283), a w polskiej w podregionie rzeszowskim (o 1228 do 6459).

Z kolei w trzech częściach Euroregionu: ukraińskiej, węgierskiej³ i słowackiej wystąpił spadek ogólnej liczby miejsc noclegowych odpowiednio o: 2073 (3,0%), 1841 (2,4%) i 104 (0,2%).

Na Ukrainie w trzech obwodach odnotowano spadek liczby tych miejsc (największy w obwodzie zakarpackim o 2064 miejsca do 15865), a w jednym obwodzie wzrost (iwanofrankowskim o 1982 do 14414).

Na Węgrzech w trzech okręgach liczba analizowanych miejsc zmniejszyła się (w największym stopniu w okręgu Borsod-Abaúj-Zemplén – o 2148 do 19168), a w dwóch odnotowano wzrost (największy w Heves – o 1756 do 16588).

Na Słowacji w jednym z krajów odnotowano w analizowanym okresie spadek liczby miejsc noclegowych (w koszyckim kraju o 717 (do 13568), a w drugim wzrost (preszowskim o 613 jednostek (do 30041).

(of seven) counties a decrease was reported (in Satu Mare by 14 to 61 and in Botoșani by 1 to 15). In the Polish part of the Euroregion an increase of 69 facilities was reported (increase of 13.5%) - the largest in the Krośnieński subregion - by 41 (to 317) units. However, in the Hungarian part the number of accommodation facilities increased by 62 (by 7.7%), including in the Heves county - by 25 (to 192) units.

In two parts of the Euroregion, i.e. in Ukrainian and Slovakian, the total number of accommodation facilities, compared to 2014, decreased by 28 and 16 respectively (decrease by 2.9% and 1.6%, respectively). In Ukraine, the decrease was recorded in the Zakarpatska oblast - by 31 (to 256) facilities and in the Chernivetska oblast - by 14 (to 86). It should be noted that in two oblasts the number of analyzed facilities has increased - in Ivano-Frankivska by 14 units (to 257), in Lvivska by 3 (to 343).

In Slovakia in the Košický kraj a decrease in the number of accommodation facilities by 24 (up to 305) units was recorded, while in the Prešovský kraj an increase of 8 (to 671).

From the total number (260 thousands) of beds in tourist accommodation establishments in the Euroregion, the relatively highest number (in 2016) was recorded in the Hungarian part - 29.4% and the lowest in the Polish part - 11.8%. In other parts of the Euroregion, these shares were as follows: in Ukrainian - 25.4%, in Slovakian - 16.8%, in Romanian - 16.7%.

In the analyzed period (2014-2016), the total number of beds in tourist accommodation establishments increased by 5126 places (by 2.0%), including in hotels - by 8178 places (increase of 8.5%).

In two parts of the Euroregion, i.e. Romanian and Polish, the number of beds increased by 5996 (16.0%) and 3148 (11.4%), respectively. In the Romanian part, the majority of beds increased in the Bihor county (by 1862 to 12283), and in Polish in the Rzeszowski subregion (by 1228 to 6459).

In turn, in three parts of the Euroregion: Ukrainian, Hungarian³ and Slovakian, a decrease in the total number of beds was recorded by 2073 (3.0%), 1841 (2.4%) and 104 (0.2%) respectively.

In Ukraine, in three oblasts a decrease in the number of these places (the largest in the Zakarpatska oblast by 2064 places to 15865), and in one oblast an increase (Ivano-Frankivska by 1982 to 14414) was recorded.

In Hungary, in three counties the number of analyzed places decreased (to a large extent in the Borsod-Abaúj-Zemplén county - by 2148 to 19168), while in two an increase occurred (the largest in Heves - by 1756 to 16588).

In Slovakia, in one of the analyzed regions, the number of beds decreased in the analyzed period (in the Košický kraj by 717 (to 13568), and in the second region the number increased (Prešovský kraj by 613 units (to 30041).

³ Spadek wynikał w dużej mierze ze zmniejszenia liczby kempingów.

³ This decrease resulted largely from the reduction in the number of camping

Tablica 7. Turystyczne obiekty noclegowe
Table 7. Tourist accommodation establishments

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016 ^a	Obiekty Facilities		Miejsca noclegowe Number of beds		
	ogółem total	w tym hotele of which hotels	ogółem total	w tym hotele of which hotels	
EUROREGION	A	4 361	1 147	255 051	96 634
	B	4 591	1 162	259 274	99 927
	C	4 693	1 227	260 177	104 812
Część polska Polish part	A	513	130	27 598	8 715
	B	527	135	28 711	9 368
	C	582	147	30 746	10 026
Część rumuńska Romanian part	A	1 080	165	37 394	17 399
	B	1 223	178	40 955	18 316
	C	1 325	185	43 390	19 002
Część słowacka Slovakian part	A	992	165	43 713	17 914
	B	1 069	165	45 004	18 072
	C	976	160	43 609	18 218
Część ukraińska Ukrainian part	A	970	468	68 093	29 138
	B	923	456	67 493	29 275
	C	942	500	66 020	31 753
Część węgierska Hungarian part	A	806	219	78 253	23 468
	B	849	228	77 111	24 896
	C	868	235	76 412	25 813

^a Dane dla Polski z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
^a Data for Poland including imputations for units that refused to participate in the survey.

W 2016 r. w Euroregionie Karpackim z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych korzystało 7015,3 tys. turystów (w stosunku do 2014 r. więcej o 1448,1 tys. – wzrost o 26,0%), w tym w hotelach 66,3%. Z ogólnej liczby korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych relatywnie najwięcej turystów zatrzymało się w części węgierskiej Euroregionu 1828,7 tys. (26,1%), w tym najwięcej w okręgu Heves – 582,8 tys. W części ukraińskiej z turystycznych obiektów noclegowych korzystało – 1580,5 tys. (22,5%) osób, w tym w obwodzie lwowskim – 861,3 tys. W część rumuńskiej Euroregionu korzystających z noclegów w analizowanych obiektach było – 1294,0 tys. (18,4%) osób, w tym w okręgu Bihor – 411,8 tys., słowackiej – 1201,5 tys. (17,1%), w tym w preszowskim kraju – 854,5 tys., i polskiej – 1110,6 tys. (15,8%), w tym najwięcej w podregionie krośnieńskim – 436,2 tys.

W porównaniu z 2014 r. liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych we

In 2016, in the Carpathian Euroregion, 701.3 thousand tourist accommodation establishments were used (compared to 2014, an increase by 1448.1 thousand - 26.0%), including 66.3% in hotels. From the total number of tourists accommodated in tourist accommodation establishments, relatively the highest number of tourists stayed in the Hungarian part of the Euroregion 1828.7 thousand (26.1%), including the most in the Heves county - 582.8 thousand. In the Ukrainian part tourist accommodation establishments were used by 1580.5 thousand (22.5%) people, including Lvivska oblast - 861.3 thousand. In part of the Romanian Euroregion in the analyzed facilities - 1294.0 thousand (18.4%) people were recorded, including in the Bihor county - 411.8 thousand, in the Slovakian part - 1201.5 thousand (17.1%), including the Prešovský kraj - 854.5 thousand and Polish part - 1110.6 thousand (15.8%), of which the most in the Krośnieński subregion - 436.2 thousand.

In comparison with 2014, the number of tourists using

wszystkich częściach Euroregionu zwiększyła się. W czterech z nich dynamika była szybsza aniżeli średnia w Euroregionie, tj. rumuńskiej (wzrost liczby turystów o 33,1%), słowackiej (o 33,0%), ukraińskiej (o 30,5%) i polskiej (o 27,1%). W części węgierskiej Euroregionu wzrost liczby turystów korzystających z noclegów w analizowanych obiektach był wolniejszy niż w Euroregionie ogółem i wyniósł 13,7%.

W 2016 r. w Euroregionie udzielono 20467,9 tys. noclegów (w porównaniu z 2014 r. więcej o 1577,6 tys. – wzrost o 8,4%), w tym w hotelach 54,8%. Stosunkowo najwięcej noclegów, z ogółu udzielonych na obszarze Euroregionu, przypadało na część ukraińską – 6137,7 tys. (30,0%), w tym najwięcej w obwodzie lwowskim (3217,2 tys.). Z kolei najmniejszy odsetek udzielonych noclegów w Euroregionie odnotowano w części polskiej – 3097,6 tys. (15,1%), w tym najmniej w podregionie tarnobrzeskim (278,1 tys.). W pozostałych częściach Euroregionu tj. w węgierskiej, słowackiej i rumuńskiej udziały te kształtowały się następująco: 4544,0 tys. (22,2%), 3440,0 tys. (16,8%), 3248,6 tys. (15,9%).

W 2016 r. na 1000 ludności zamieszkującej Euroregion przypadało 463 turystów (o 97 więcej niż w 2014 r. – wzrost o 26,6%), którzy korzystali z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych. Większa wartość miernika, od średniego dla Euroregionu wystąpiła w częściach: węgierskiej (756), słowackiej (742) i polskiej (522), a mniejsza w rumuńskiej (445) i ukraińskiej (260).

W czterech okręgach części węgierskiej Euroregionu (obok Szabolcs-Szatmár-Bereg) na 1000 ludności przypadało więcej turystów, aniżeli średnio w Euroregionie (w Heves – 1955, Hajdú-Bihar – 878, w Borsod-Abaúj-Zemplén – 635, w Jász-Nagykun-Szolnok – 521). Wartość miernika była najniższa w okręgu Szabolcs-Szatmár-Bereg – 292.

W części słowackiej Euroregionu, w preszowskim kraju na 1000 ludności przypadało 1040 turystów, którzy korzystali z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, a w koszyckim kraju – 435.

W polskiej części Euroregionu, w podregionach krośnieńskim i rzeszowskim na 1000 ludności przypadało, odpowiednio 902 i 596 turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych – było to więcej aniżeli średnia w Euroregionie. W pozostałych dwóch podregionach miernik był niższy niż dla Euroregionu ogółem (w podregionie przemyskim wyniósł – 399, w tarnobrzeskim – 228).

Spośród siedmiu okręgów rumuńskich, wchodzących w skład Euroregionu, w trzech z nich na 1000 ludności przypadała większa liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, aniżeli średnio w Euroregionie (były to Bihor – 727, Harghita – 601, Suceava – 546). W pozostałych czterech okręgach wartość analizo-

tourist accommodation establishments for overnight stays has increased in all parts of the Euroregion. In four of them, the dynamics was faster than the average in the Euroregion, i.e. Romanian (increase in the number of tourists by 33.1%), Slovakian (by 33.0%), Ukrainian (by 30.5%) and Polish (by 27.1 %). In the Hungarian part of the Euroregion, the increase in the number of tourists using accommodation in the analyzed facilities was lower than in the Euroregion in total and amounted to 13.7%.

In 2016 in the Euroregion 2046.9 thousand accommodation were provided (compared to 2014, more by 1577.6, an increase of 8.4%), including 54.8% in hotels. Relatively the highest number of accommodation, from the total provided in the Euroregion, was reported for the Ukrainian part – 6137.7 thousand (30.0%), including the most in the Lvivska oblast (3217.2 thousand). On the other hand, the smallest share of overnight stays in the Euroregion was recorded in the Polish part - 3097.6 thousand (15.1%), including the lowest in the Tarnobrzeski subregion (278.1 thousand). In the other parts of the Euroregion, i.e. in Hungarian, Slovakian and Romanian, these shares were as follows: 4544.0 thousand (22.2%), 3440.0 thousand (16.8%), 3248.6 thousand (15.9%).

463 tourists per 1000 population living in the Euroregion and used accommodation in tourist accommodation establishments was recorded in 2016 (97 more than in 2014 - an increase of 26.6%). The higher value of the measure, from the average for the Euroregion, occurred in parts: Hungarian (756), Slovakian (742) and Polish (522), and lowest in Romanian (445) and Ukrainian (260).

In four counties of the Hungarian part of the Euroregion (next to Szabolcs-Szatmár-Bereg) there were more tourists per 1000 population than the average in the Euroregion (in Heves - 1955, Hajdú-Bihar - 878, in Borsod-Abaúj-Zemplén - 635, in Jász-Nagykun-Szolnok - 521). The value of the indicator was the lowest in the Szabolcs-Szatmár-Bereg county - 292.

In the Slovakian part of the Euroregion, in the Prešov region, the number of tourists who used accommodation in tourist accommodation establishments was 1040 per 1000 inhabitants, and in the Košice region - 435.

In the Polish part of the Euroregion, in the Krośnieński and Rzeszowski subregions, there were 902 and 596 tourists respectively using accommodation in tourist accommodation establishments - more than the average in the Euroregion. In the other two subregions the indicator was lower than for the Euroregion in total (in the Przemyski subregion - 399, in Tarnobrzeski - 228).

Out of the seven Romanian counties belonging to the Euroregion, in three of them a higher number of tourists using accommodation in tourist accommodation facilities per 1000 population than the average in the Euroregion was reported (Bihor - 727, Harghita - 601, Suceava - 546).

wanego miernika była niższa niż w Euroregionie ogółem (w Maramures – 406, Satu Mare – 254, Sălaj – 173, w Botoșani – 113).

Na Ukrainie, we wszystkich czterech obwodach należących do Euroregionu, na 1000 ludności przypadało mniej turystów, którzy korzystali z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych niż średnio w Euroregionie (w obwodzie lwowskim miernik wyniósł – 340, w iwanofrankowskim – 247, zakarpackim – 214, czerniowieckim – 120).

In the remaining four counties, the value of the analyzed indicator was lower than in the Euroregion in total (in Maramures - 406, Satu Mare - 254, Sălaj - 173, in Botoșani - 113).

In Ukraine, in all four oblasts belonging to the Euroregion, lower number of tourists per 1000 population that used accommodation in tourist accommodation establishments than the Euroregion average was reported (in the Lvivska oblast the indicator was - 340, in Ivano-Frankivska - 247, Zakarpatska - 214, and Chernivetska - 120).

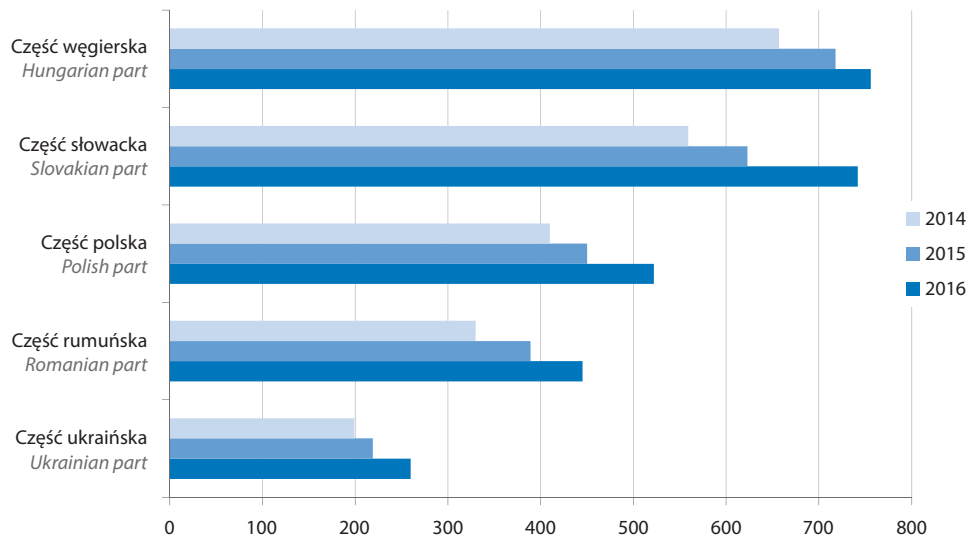
Tablica 8. Turystycy korzystający z noclegów oraz udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych
Table 8. Tourists accommodated and nights spent in tourist accommodation establishments

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016 ^a	Korzystający z noclegów Tourists accommodated				Udzielone noclegi Nights spent			
	ogółem total	w tym w hote- lach of which in ho- tels	z ogółem tury- ści zagraniczni from total for- eign tourists	ogółem na 1000 ludności total per 1000 population	ogółem total	w tym w hote- lach of which in ho- tels	z ogółem tury- ści zagraniczni from total for- eign tourists	
	w tys. in thous.				w tys. in thous.			
EUROREGION	A	5 567,3	3 533,6	948,2	366	18 890,3	9 189,6	2 596,9
	B	6 184,0	4 035,5	1 061,3	407	18 960,7	9 897,8	2 954,0
	C	7 015,3	4 654,3	1 245,9	463	20 467,9	11 210,0	3 398,8
Część polska Polish part	A	873,5	532,5	105,3	410	2 493,6	931,5	174,5
	B	957,7	575,5	120,4	450	2 772,6	1 003,4	213,4
	C	1 110,6	669,1	138,6	522	3 097,6	1 177,9	259,3
Część rumuńska Romanian part	A	971,9	612,5	155,2	330	2 490,1	1 774,1	308,9
	B	1 137,4	701,6	192,1	389	2 846,3	1 925,4	371,2
	C	1 294,0	798,4	222,2	445	3 248,6	2 226,8	437,7
Część słowacka Slovakian part	A	903,2	597,2	295,4	559	2 680,2	1 693,6	856,4
	B	1 007,1	671,4	317,9	623	2 960,1	1 897,9	942,4
	C	1 201,5	768,5	387,7	742	3 440,0	2 117,4	1 096,3
Część ukraińska Ukrainian part	A	1 210,7	727,3	81,4	199	7 182,1	2 166,5	296,1
	B	1 335,1	891,5	104,0	219	6 064,6	2 181,3	435,0
	C	1 580,5	1 153,9	150,2	260	6 137,7	2 591,1	502,4
Część węgierska Hungarian part	A	1 608,0	1 064,0	310,8	657	4 044,2	2 623,8	961,0
	B	1 746,7	1 195,6	326,8	718	4 317,0	2 889,9	992,0
	C	1 828,7	1 264,4	347,2	756	4 544,0	3 096,8	1 103,1

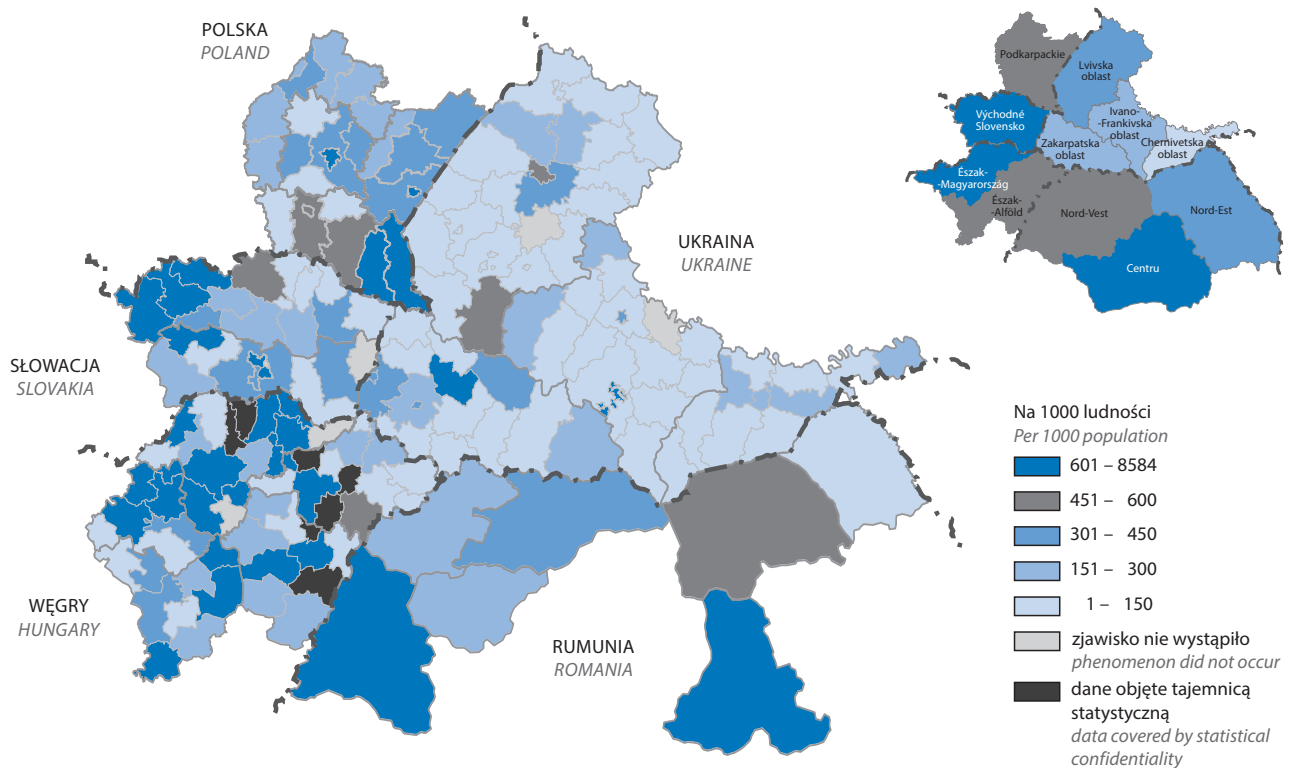
a Dane dla Polski z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Data for Poland including imputations for units that refused to participate in the survey.

Wykres 7. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności
 Chart 7. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 population

Mapa 13. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności w 2016 r.
 Map 13. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 population in 2016

W 2016 r. z turystycznych obiektów noclegowych na terenie Euroregionu Karpackiego korzystało 1245,9 tys. turystów zagranicznych (w porównaniu z 2014 r. więcej o 297,7 tys. – wzrost o 31,4%). Liczba tych turystów zwiększyła się we wszystkich pięciu częściach Euroregionu należących do poszczególnych krajów.

Z ogólnej liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów w analizowanych obiektach w Euroregionie, relatywnie najwięcej w 2016 r. zatrzymało się w części słowackiej 387,7 tys. – 31,1%, w tym najwięcej w preszowskim kraju – 270,2 tys. W części węgierskiej z noclegów korzystało 347,2 tys. turystów zagranicznych (27,9%) – najwięcej w Hajdú-Bihar (129,2 tys.). W rumuńskiej części Euroregionu, w analizowanych obiektach, zatrzymało się 222,2 tys. (17,8%) gości z zagranicy, w Bihor – 67,4 tys. Na Ukrainie, w obwodach wchodzących w skład Euroregionu, z noclegów korzystało 150,2 tys. (12,1%) turystów zagranicznych – najwięcej w obwodzie lwowskim 106,8 tys. W turystycznych obiektach noclegowych Euroregionu leżących na terytorium Polski zatrzymało się 138,6 tys. (11,1%) turystów z innych krajów – w podregionie rzeszowskim – 82,8 tys.

W porównaniu z 2014 r. dynamika liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, w trzech częściach Euroregionu była szybsza aniżeli średnia w Euroregionie, tj. w części ukraińskiej, rumuńskiej i polskiej, gdzie odnotowano wzrost odpowiednio o: 84,5%, o 43,2%, i o 31,6%, a w dwóch była wolniejsza, jednak również wystąpił wzrost liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów w analizowanych obiektach – w części słowackiej o 31,3% i w węgierskiej o 11,7%.

Wśród turystów zagranicznych korzystających w 2016 r. z turystycznych obiektów noclegowych w części polskiej Euroregionu dominowali turyści z Ukrainy – 47,5 tys. (34,3%), w rumuńskiej: turyści z Węgier – 51,8 tys. (23,3%), w słowackiej: z Czech – 136,2 tys. (35,1%), w ukraińskiej i węgierskiej: turyści z Polski – odpowiednio 34,7 tys. (23,1%) i 85,0 tys. (24,5%).

1245.9 thousand tourist accommodation facilities in the Carpathian Euroregion were used by foreign tourists in 2016, (compared to 2014, more by 297.7 thousand - an increase of 31.4%). The number of these tourists has increased in all five parts of the Euroregion belonging to individual countries.

The highest number tourists from the total number of foreign tourists using accommodation in the analyzed facilities in the Euroregion in 2016 stayed in the Slovakian part 387.7 thousand - 31.1%, of which the highest number in the Prešovský kraj - 270.2 thousand. In the Hungarian part 347.2 thousand accommodations were used by foreign tourists (27.9%) - the highest number in Hajdú-Bihar (129.2 thousand). In the Romanian part of the Euroregion, 222.2 thousand guests from abroad stayed in the analyzed facilities (17.8%), in Bihor - 67.4 thousand. In Ukraine, in the areas included in the Euroregion, 150.2 accommodation facilities were used by foreign tourists (12.1%) - the highest number in the Lvivska oblast 106.8 thousand. In the tourist accommodation facilities of the Euroregion located on the territory of Poland 138.6 thousand (11.1%) tourists from other countries were accommodated - in the Rzeszowski subregion - 82.8 thousand.

In comparison with 2014, the dynamic of the number of foreign tourists using accommodation in tourist accommodation facilities in three parts of the Euroregion was faster than the average in the Euroregion, i.e. in the Ukrainian, Romanian and Polish part, where an increase of: 84.5 %, 43.2% and 31.6% occurred, while in two it was lower, however, there was also an increase in the number of foreign tourists using accommodation in the analyzed facilities - in the Slovakian part by 31.3% and in Hungarian by 11.7%.

Among foreign tourists using tourist accommodation facilities in 2016 in the Polish part of the Euroregion, tourists from Ukraine prevailed - 47.5 thousand (34.3%), in Romanian part: tourists from Hungary - 51.8 thousand (23.3%), in Slovakian part: from the Czech Republic - 136.2 thousand (35.1%), in Ukrainian and Hungarian parts: tourists from Poland - 34.7 thousand (23.1%) and 85.0 thousand (24.5%).

Tablica 9. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych
Table 9. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016 ^a	EUROREGION	Część polska Polish part	Część rumuńska Romanian part	Część słowacka Slovakian part	Część ukraińska Ukrainian part	Część węgierska Hungarian part	
		w tys. in thous.					
Ogółem Total	A	5 567,3	873,5	971,9	903,2	1 210,7	1 608,0
	B	6 184,0	957,7	1 137,4	1 007,1	1 335,1	1 746,7
	C	7 015,3	1 110,6	1 294,0	1 201,5	1 580,5	1 828,7
W tym z krajów Of which from countries							
Austria Austria	A	25,0	1,0	7,3	7,7	1,4	7,6
	B	27,9	1,6	7,0	8,8	1,9	8,5
	C	29,4	1,2	7,1	9,7	3,8	7,6
Białoruś Belarus	A	22,6	1,7	2,2	14,5	4,2	.
	B	17,2	2,1	1,4	4,8	8,9	.
	C	18,2	2,1	0,4	5,1	10,6	.
Bułgaria Bulgaria	A	4,1	0,2	1,1	0,7	0,6	1,4
	B	4,9	0,3	1,4	0,8	0,7	1,6
	C	4,5	0,3	1,5	1,0	0,4	1,3
Czechy Czech Republic	A	104,7	2,1	1,9	86,7	1,9	12,1
	B	126,0	3,1	2,9	103,9	1,7	14,4
	C	159,8	2,8	3,2	136,2	3,6	14,1
Francja France	A	23,7	3,7	8,1	4,1	2,2	5,6
	B	26,0	4,2	9,6	4,5	1,6	6,1
	C	28,6	4,3	11,3	5,0	2,6	5,4
Niemcy Germany	A	97,2	15,4	20,0	21,5	8,1	32,2
	B	107,7	18,9	23,6	24,5	8,1	32,5
	C	116,6	24,9	24,0	26,4	10,3	31,0
Polska Poland	A	905,7	768,2	7,9	42,9	15,5	71,2
	B	984,3	837,3	11,2	42,3	19,0	74,5
	C	1 159,1	972,1	13,7	53,7	34,7	85,0
Rosja Russia	A	34,4	3,2	1,8	7,8	9,3	12,3
	B	26,3	3,9	0,9	5,3	7,0	9,2
	C	24,4	3,8	1,0	6,2	6,3	6,9

a Dane dla Polski z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
 a Data for Poland including imputations for units that refused to participate in the survey.

Tablica 9. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych (dok.)
Table 9. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments (cont.)

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016 ^a	EUROREGION	Część polska Polish part	Część rumuńska Romanian part	Część słowacka Slovakian part	Część ukraińska Ukrainian part	Część węgierska Hungarian part		
							w tys. in thous.	
Rumunia Romania	A	862,2	1,2	812,8	4,9	1,4	41,9	
	B	995,3	1,3	937,3	6,2	2,1	48,4	
	C	1 115,5	1,6	1 050,5	6,2	3,5	53,7	
Słowacja Slovakia	A	656,5	1,9	1,7	607,8	1,3	43,9	
	B	742,8	2,1	1,8	689,1	1,8	48,0	
	C	875,4	2,5	2,0	813,8	2,4	54,8	
Słowenia Slovenia	A	3,8	0,2	0,7	1,2	0,4	1,4	
	B	4,6	0,2	0,8	1,3	0,6	1,5	
	C	5,1	0,2	1,2	1,7	0,4	1,6	
Stany Zjednoczone United States	A	20,8	5,0	3,5	4,1	3,9	4,3	
	B	25,3	5,7	4,7	5,1	5,3	4,5	
	C	33,1	8,6	4,9	5,5	9,0	5,1	
Turcja Turkey	A	7,8	0,4	1,3	0,8	4,3	1,0	
	B	11,0	0,5	1,4	0,6	7,2	1,3	
	C	15,5	0,5	1,3	1,5	11,1	1,1	
Ukraina Ukraine	A	1 210,2	36,2	3,0	22,1	1 129,3	19,6	
	B	1 315,8	40,2	3,4	21,7	1 231,2	19,3	
	C	1 526,1	47,5	4,5	22,0	1 430,0	22,1	
Węgry Hungary	A	1 355,1	1,5	35,1	19,3	2,0	1 297,2	
	B	1 489,0	1,7	42,0	22,9	2,5	1 419,9	
	C	1 572,9	2,8	51,8	31,6	5,2	1 481,5	
Wielka Brytania United Kingdom	A	21,3	4,9	3,8	5,0	1,7	5,9	
	B	26,2	5,4	5,7	7,0	1,7	6,3	
	C	32,3	6,6	7,3	9,0	2,9	6,4	
Włochy Italy	A	33,1	2,2	17,1	5,0	2,2	6,4	
	B	39,8	2,9	22,2	5,9	2,4	6,5	
	C	42,1	3,2	22,7	6,6	2,9	6,7	

^a Dane dla Polski z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
^a Data for Poland including imputations for units that refused to participate in the survey.

Pod względem udziału turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem korzystających w 2016 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, na pierwszym miejscu znalazła się część słowacka Euroregionu, z udziałem 32,3% (w tym koszycki kraj – 33,9%). W węgierskiej części Euroregionu turyści zagraniczni stanowili 19,0% (najwięcej w Hajdú-Bihar – 27,6%), w rumuńskiej części – 17,2% (w Harghita – 25,8%). W części polskiej odsetek ten wyniósł

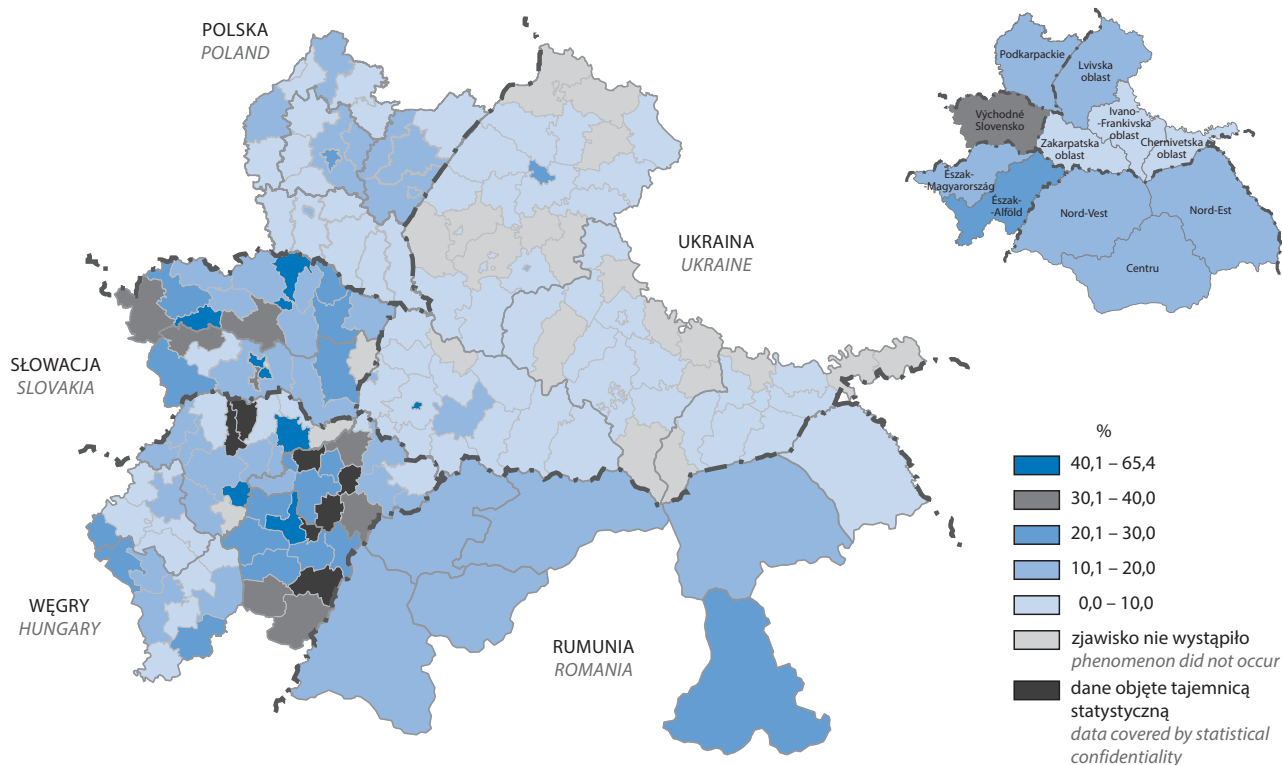
The Slovakian part of the Euroregion was ranked first, with a 32.3% share (including the Košický kraj - 33.9%) in terms of the share of foreign tourists in the total number of tourists using accommodation in tourist accommodation facilities in 2016. In the Hungarian part of the Euroregion foreign tourists accounted for 19.0% (the highest in Hajdú-Bihar county - 27.6%), in the Romanian part - 17.2% (in Harghita county - 25.8%). In the Polish part, the percenta-

12,5% (w podregionie rzeszowskim – 22,0%), w części ukraińskiej – 9,5% (w obwodzie lwowskim – 12,4%).

ge was 12.5% (in the Rzeszowski subregion - 22.0%), in the Ukrainian part - 9.5% (in the Lvivska oblast - 12.4%).

Mapa 14. Udział turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2016 r.

Map 14. Share of foreign tourists in the total number of tourists using accommodation in tourist accommodation establishments in 2016

Z ogólnej liczby noclegów udzielonych w 2016 r. na terenie Euroregionu – 16,6% stanowiły noclegi udzielone turystom zagranicznym – 3398,8 tys. (w porównaniu z 2014 r. więcej o 801,8 tys. – wzrost o 30,9%). Stosunkowo najwięcej noclegów udzielono turystom zagranicznym w części węgierskiej, następnie słowackiej – odpowiednio 32,5% i 32,3%. W ukraińskiej części Euroregionu udzielono 14,8% noclegów turystom z innych krajów, w rumuńskiej – 12,9%, polskiej (7,6%). W porównaniu z 2014 r. liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym we wszystkich częściach Euroregionu zwiększyła się. W trzech częściach Euroregionu dynamika była szybsza aniżeli średnia w Euroregionie, tj. w części ukraińskiej (odnotowano wzrost o 69,6%), polskiej (48,6%) i rumuńskiej (wzrost o 41,7%), a w dwóch była wolniejsza, jednak również wystąpił wzrost liczby udzielonych noclegów – w części słowackiej (o 28,0%), w węgierskiej (o 14,8%).

Out of the total number of overnight stays provided in 2016 in the Euroregion - 16.6% accommodations were provided for foreign tourists - 3398,8 thousand (compared to 2014, more by 801.8 thousand - an increase of 30.9%). The relatively number of accommodations were provided to foreign tourists in the Hungarian part, then in the Slovakian part - 32.5% and 32.3%, respectively. In the Ukrainian part of the Euroregion 14.8% of accommodations were provided for tourists from other countries, in Romanian - 12.9% and Polish - 7.6%. In comparison with 2014, the number of overnight stays provided for foreign tourists in all parts of the Euroregion has increased. In three parts of the Euroregion the dynamics was faster than the average in the Euroregion, i.e. in the Ukrainian part (an increase of 69.6%), Polish (48.6%) and Romanian (increase of 41.7%), and in two was slower, however, there was also an increase in the number of overnight stays - in the Slovakian part (by 28.0%), and in the Hungarian part (by 14.8%).

Rozdział 6

Chapter 6

Rolnictwo i leśnictwo

Agriculture and forestry

Rolnictwo jest działem gospodarki, który poprzez uprawę i hodowlę, dostarcza żywność w postaci produktów roślinnych i zwierzęcych. Na poziom rozwoju rolnictwa wpływają, zarówno warunki przyrodnicze i antropogeniczne, jak również wielkość użytków rolnych. Klimat i ukształtowanie terenu mają znaczący wpływ na rolnicze wykorzystanie gruntów. Niektóre regiony w dużej części wykorzystują grunty w rolnictwie, podczas gdy w innych regionach niewielka część ziemi może być wykorzystana rolniczo.

Agriculture is a branch of the economy, which through cultivation and breeding, provides food in the form of plant and animal products. The level of agriculture development is influenced by both natural and anthropogenic conditions as well as the size of agricultural land. The climate and terrain have a significant impact on agricultural land use. Some regions make large use of land in agriculture, while in other regions a small part of the land can be used for agriculture.

Tablica 10. Użytkowanie gruntów (według granic administracyjnych)

Stan w dniu 1 I^a

Table 10. Land use (by administrative borders)

As of 1 I^a

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Powierzchnia ogólna w tys. ha Total area in thous. ha	Użytki rolne Agricultural land					Grunty leśne ^b Forest land ^b	Pozostałe grunty Other land
		razem total	w tym of which			łąki i pastwiska meadows and pastures		
			grunty orne arable land	sady orchards				
		w % powierzchni ogólnej in % of total area						
EUROREGION	A	16 139,8	54,0	32,8	1,3	18,8	35,3	10,8
	B	16 138,5	54,0	32,8	1,3	18,8	35,3	10,8
	C	16 134,3	53,8	32,7	1,3	18,8	35,4	10,8
Część polska ^c Polish part ^c	A	1 784,6	52,5	34,0	0,6	15,2	40,9	6,6
	B	1 784,6	52,5	33,8	0,6	15,4	40,8	6,7
	C	1 784,6	51,7	33,4	0,5	15,0	41,5	6,8
Część rumuńska Romanian part	A	4 230,9	58,7	30,7	0,7	27,1	33,5	8,0
	B	4 230,9	58,7	30,7	0,7	27,1	33,5	8,0
	C	4 230,9	58,7	30,7	0,7	27,1	33,5	8,0
Część słowacka Slovakian part	A	1 572,8	45,4	22,4	1,5	21,0	45,2	9,4
	B	1 572,8	45,3	22,4	1,5	20,9	45,2	9,5
	C	1 572,7	45,2	22,4	1,5	20,8	45,3	9,5
Część ukraińska Ukrainian part	A	5 660,7	50,7	30,4	1,7	17,4	40,8	8,5
	B	5 660,7	50,7	30,4	1,7	17,4	40,8	8,5
	C	5 660,7	50,7	30,4	1,7	17,4	40,8	8,5
Część węgierska Hungarian part	A	2 890,8	59,3	45,7	1,6	10,5	18,2	22,5
	B	2 889,6	59,3	45,7	1,6	10,5	18,2	22,5
	C	2 885,3	59,0	45,5	1,6	10,6	18,3	22,7

a Dla Słowacji grunty leśne stan w dniu 31 XII, dla Ukrainy – 31 XII, dla Węgier – 31 V. b Oraz zadrzewione i zakrzewione. c Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a For Slovakia forest land as of 31 XII, for Ukraine – 31 XII, for Hungary – 31 V. b Including bush and tree-covered areas. c Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Użytki rolne w ogólnej powierzchni Euroregionu Karpackiego w 2016 r. stanowiły 53,8% i w odniesieniu do 2014 r. ich udział zmniejszył się 0,2 p. proc. Wysoki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni odnotowano w okręgu Botoșani w części rumuńskiej (78,8%), w okręgu Hajdú-Bihar w części węgierskiej (72,4%) oraz w okręgu Satu Mare w części rumuńskiej (71,9%). Natomiast najniższy udział użytków rolnych odnotowano w obwodzie zakarpacim w części ukraińskiej (35,4%) i w podregionie krośnieńskim w części polskiej (39,6%).

Agricultural land in the total area of the Carpathian Euroregion in 2016 accounted for 53.8% and in relation to 2014 their share decreased by 0.2 pp. A high share of agricultural land in the total area was recorded in the Botoșani county in the Romanian part (78.8%), in the Hajdú-Bihar county in the Hungarian part (72.4%) and in the Satu Mare county in the Romanian part (71.9%). However, the lowest share of agricultural land was recorded in Zakarpatska oblast in the Ukrainian part (35.4%) and in the Krośnieński subregion in the Polish part (39.6%).

Tablica 11. Zbiory wybranych ziemiopłodów

Table 11. Selected crop production

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Zboża Cereals			Ziemniaki Potatoes	
	ogółem total	w tym of which			
		pszenica wheat	żyto rye		
	w tonach		in tonnes		
EUROREGION	A	11 972 097	4 260 725	93 794	6 008 892
	B	10 132 035	4 488 254	76 751	5 169 164
	C	11 575 952	4 310 071	83 612	5 311 477
Część polska Polish part	A	906 988	369 857	37 948	766 167
	B	809 350	354 780	22 705	497 283
	C	860 068	336 412	20 893	614 328
Część rumuńska Romanian part	A	2 553 210	585 750	6 378	1 244 023
	B	2 109 386	673 567	9 069	853 499
	C	2 332 009	610 952	10 060	844 807
Część słowacka Slovakian part	A	828 382	442 915	7 028	47 673
	B	709 029	416 556	1 772	43 134
	C	848 236	488 973	4 579	50 128
Część ukraińska Ukrainian part	A	3 200 080	1 338 677	28 118	3 852 055
	B	2 891 204	1 467 098	24 438	3 697 087
	C	3 088 385	1 386 249	28 861	3 732 854
Część węgierska Hungarian part	A	4 483 437	1 523 526	14 322	98 974
	B	3 613 066	1 576 253	18 767	78 161
	C	4 447 254	1 487 485	19 219	69 360

W 2016 r. w Euroregionie Karpackim zebrano 11,6 mln ton zbóż. Zbiory te były o 3,3% niższe niż w 2014 r. Najwięcej – 38,4% produkcji zbóż Euroregionu Karpackiego, zebrano w części węgierskiej (w tym w okręgu Hajdú-Bihar ponad 11%), a najmniej (7,3%) w części słowackiej. W omawianym roku zebrano 5,3 mln ton ziemniaków, tj. o 11,6% mniej niż w 2014 r. Największym producentem ziemniaków Euroregionu Karpackiego była część ukraińska, której udział

In 2016, in the Carpathian Euroregion 11.6 million tons of grain were collected. These crops were by 3.3% lower than in 2014. The largest amount - 38.4% of cereal of Carpathian Euroregion production, was collected in the Hungarian part (including over 11% in Hajdú-Bihar county) and the lowest (7.3%) in the Slovakian part. In the discussed year, 5.3 million tons of potatoes were harvested, i.e. by 11.6% less than in 2014. The largest potato producer of

zbiorów ziemniaków stanowił 70,3%, w tym 30,5% stanowiły zbiory z obwodu lwowskiego. Część polska Euroregionu (województwo podkarpackie) uplasowała się na 3. miejscu wśród pięciu części Euroregionu Karpackiego w produkcji ziemniaków z udziałem 11,6%.

the Carpathian Euroregion was the Ukrainian part, where share of potato harvesting amounted to 70.3%, of which 30.5% were harvested from the Lvivska oblast. The Polish part of the Euroregion (Podkarpackie voivodship) ranked third among five parts of the Carpathian Euroregion in potato production with 11.6% share.

Tablica 12. Produkcja wybranych produktów pochodzenia zwierzęcego

Table 12. Production of selected animal products

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso ^a Animals for slaughter in terms of meat ^a		Mleko krowie Cows' milk		Jaja kurcze ^b Hen eggs ^b		
	w tys. t in thous. t	na 1 mieszkańca w kg per capita in kg	w mln l in mln l	na 1 mieszkańca w l per capita in l	w mln szt in mln units	na 1 mieszkańca w szt per capita in units	
EUROREGION	A	1 059,1	70	3 872,7	254	3 983,3	262
	B	x	x	3 793,5	250	3 756,2	247
	C	1 149,3	76	3 651,0	241	3 638,3	240
Część polska Polish part	A	73,5	35	230,0	108	257,6	121
	B	75,7	36	230,4	108	265,8	125
	C	86,5	41	216,5	102	339,9	160
Część rumuńska Romanian part	A	118,3	40	1 237,5	421	811,0	276
	B	140,0	48	1 221,3	418	800,0	274
	C	148,0	51	1 178,1	405	827,0	284
Część słowacka Slovakian part	A	31,8	20	160,6	99	133,5	83
	B	x	x	166,0	103	140,7	87
	C	51,2	32	167,6	104	160,1	99
Część ukraińska Ukrainian part	A	456,4	75	1 714,5	282	2 077,5	341
	B	445,2	73	1 621,1	266	1 833,0	301
	C	440,7	72	1 541,8	254	1 643,1	270
Część węgierska Hungarian part	A	379,1	155	530,1	217	703,7	287
	B	404,5	166	554,7	228	716,7	294
	C	422,9	175	547,0	226	668,2	276

a Łącznie z tłuszczami i podrobami. b Dane dla Ukrainy dotyczą jaj od drobiu ogółem.
a Including fats and pluck. b Data for Ukraine concern eggs of total poultry.

Najwięcej bydła na 100 ha użytków rolnych w Euroregionie Karpackim w 2016 r. odnotowano w okręgu Suceava w części rumuńskiej i w kraju preszowskim w części słowackiej odpowiednio 42,2 i 32,6 szt. W województwie podkarpackim zagęszczenie bydła wyniosło 15,2 szt. na 100 użytków rolnych, o 1,3 szt. mniej niż w 2014 r. Najmniejsza obsada bydła wystąpiła w węgierskich okręgach Heves i Szabolcs-Szatmár-Bereg odpowiednio 7 i 12 szt. na 100 ha użytków rolnych.

Most cattle per 100 ha of agricultural land in the Carpathian Euroregion in 2016 was recorded in the Suceava county in the Romanian part and in the Prešovský kraj in the Slovakian part, respectively, 42.2 and 32.6 heads. In the Podkarpackie Voivodship, the density of cattle amounted to 15.2 heads per 100 agricultural land, by 1.3 less than in 2014. The smallest livestock occurred in the Hungarian county Heves and Szabolcs-Szatmár-Bereg, respectively 7 and 12 heads per 100 ha of agricultural land.

Produkcja trzody chlewnej skoncentrowana była szczególnie w części rumuńskiej i węgierskiej. Wysokie zagęszczenie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2016 r. zarejestrowano w rumuńskim okręgu Maramureş – 120,5 szt. i węgierskim okręgu Hajdú-Bihar – 84 szt. W województwie podkarpackim obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła 29,1 szt. Najniższą obsadę odnotowano w węgierskim okręgu Heves – 9 szt. na 100 ha użytków rolnych i w kraju koszyckim w części słowackiej – 14 szt.

Regiony części ukraińskiej i węgierskiej były największym producentem mięsa Euroregionu Karpackiego (łącznie z tłuszczami i podrobami), których łączna produkcja w 2016 r. stanowiła 75% ogółu produkcji Euroregionu. Najwyższą produkcję mięsa, mierzoną w kg na 1 mieszkańca, zarejestrowano w węgierskich okręgach Hajdú-Bihar – 361,0 kg i Szabolcs-Szatmár-Bereg – 202,3 kg. W porównaniu z 2014 r. wskaźnik ten był wyższy w tych okręgach odpowiednio o 26,2 kg i o 35,1 kg. Natomiast najniższą produkcję mięsa odnotowano w kraju preszowskim w części słowackiej – 13,4 kg na 1 mieszkańca.

Produkcja mleka krowiego w Euroregionie Karpackim w 2016 r. wyniosła 3651,0 mln litrów i była mniejsza o 5,7% niż w 2014 r. Największy udział w ogólnej produkcji mleka Euroregionu zarejestrowano w części ukraińskiej 42,2% (w tym ponad 14% w obwodzie lwowskim), a najmniejszy w części słowackiej 4,6%.

Pig production was concentrated especially in the Romanian and Hungarian part. High density of pigs per 100 ha of agricultural land in 2016 was recorded in the Romanian county of Maramures - 120.5 heads and the Hungarian Hajdú-Bihar county - 84 heads. In the Podkarpackie Voivodship the pig population per 100 ha of agricultural land amounted to 29.1. The lowest livestock was recorded in the Hungarian Heves county - 9 heads per 100 ha of agricultural land and in the Košický kraj in the Slovakian part - 14 heads.

The regions of the Ukrainian and Hungarian parts were the largest producer of meat in the Carpathian Euroregion (including fats and pluck), which total production in 2016 constituted 75% of the total Euroregion production. The highest meat production, measured in kg per capita, was registered in the Hungarian county of Hajdú-Bihar - 361.0 kg and Szabolcs-Szatmár-Bereg - 202.3 kg. In comparison with 2014, this indicator was higher in these counties, respectively by 26.2 kg and 35.1 kg. However, the lowest meat production was recorded in the Prešovský kraj in the Slovakian part - 13.4 kg per capita.

The production of cow's milk in the Carpathian Euroregion in 2016 amounted to 3651.0 million litres and was lower by 5.7% than in 2014. The largest share in the total milk production of the Euroregion was recorded in the Ukrainian part 42.2% (including more than 14% in the Lvivska oblast), and the smallest in the Slovakian part - 4.6%.

Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Do powierzchni lasów zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
 - przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).
- Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Do gruntów związanych z gospodarką leśną zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp. Land connected with silviculture includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Lasy są ważnym elementem środowiska każdego regionu ze względu na ważną funkcję jaką pełnią (m.in. zatrzymywanie pyłowych i gazowych zanieczyszczeń powietrza, regulacja stosunków wodnych, ochrona przed niektórymi klęskami żywiołowymi, wiązanie dwutlenku węgla i pro-

Forests are an important element of the environment of each region due to the important functions they perform (including the retention of dust and gaseous air pollutants, regulation of water relations, protection against certain natural disasters, carbon dioxide binding and oxygen produc-

dukcja tlenu, funkcja rekreacyjna). W 2016 r. powierzchnia gruntów leśnych w Euroregionie Karpackim wynosiła 5,6 mln ha, co stanowiło 35,0% powierzchni ogólnej. Największy udział (41,0%) w powierzchni gruntów leśnych Euroregionu Karpackiego odnotowano w części ukraińskiej. Najbardziej zalesionym regionem była część słowacka, gdzie udział gruntów leśnych w ogólnej powierzchni stanowił 45,3%. Największy udział gruntów leśnych w ogólnej powierzchni wystąpił w obwodzie zakarpackim w części ukraińskiej – 56,8%, w podregionie krośnieńskim w części polskiej i okręgu Suceava w części rumuńskiej po 51,2% oraz w kraju preszowskim w części słowackiej – 49,5%. Najmniejszym udziałem gruntów leśnych w powierzchni ogółem charakteryzowały się regiony części węgierskiej okręg Jász-Nagykun-Szolnok (5,5%) i okręg Hajdú-Bihar (11,4%) oraz w rumuńskim okręgu Botoșani (11,4%).

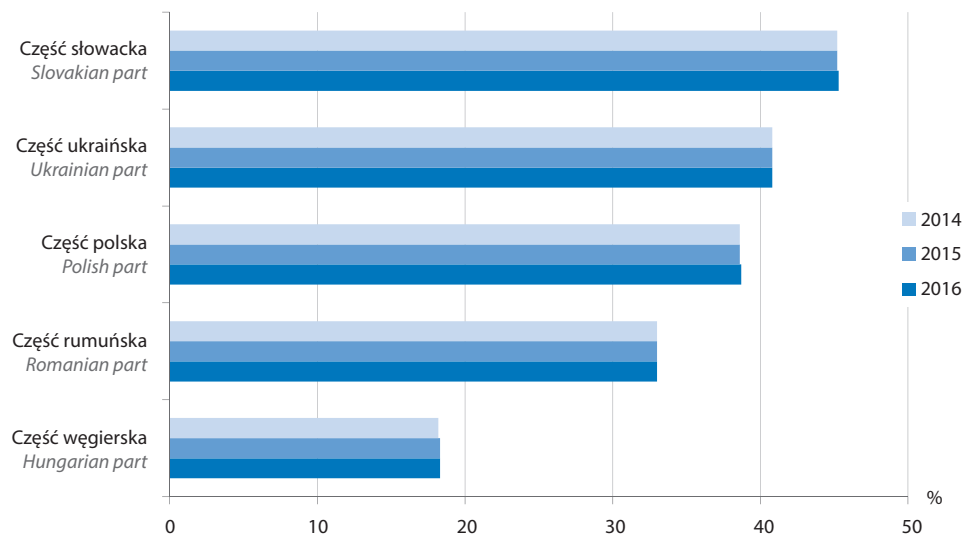
tion, recreational function). In 2016, the area of forest land in the Carpathian Euroregion amounted to 5.6 million ha, which constituted 35.0% of the total area. The largest share (41.0%) in the forest area of the Carpathian Euroregion was recorded in the Ukrainian part. The most forested region was the Slovakian part, where the share of forest land in the total area amounted to 45.3%. The largest share of forest land in the total area occurred in the Zakarpatska oblast in the Ukrainian part - 56.8%, in the Krośnieński subregion in the Polish part and the Suceava county in the Romanian part, 51.2% and in the Prešovský kraj in the Slovakian part - 49.5%. The smallest share of forest land in the total area was characteristic of the regions of the Hungarian part of the county of Jász-Nagykun-Szolnok (5.5%) and the county of Hajdú-Bihar (11.4%) as well as in the Romanian Botoșani county (11.4%).

Tablica 13. Grunty leśne
Stan w dniu 31 XII
Table 13. Forest land
As of 31 XII

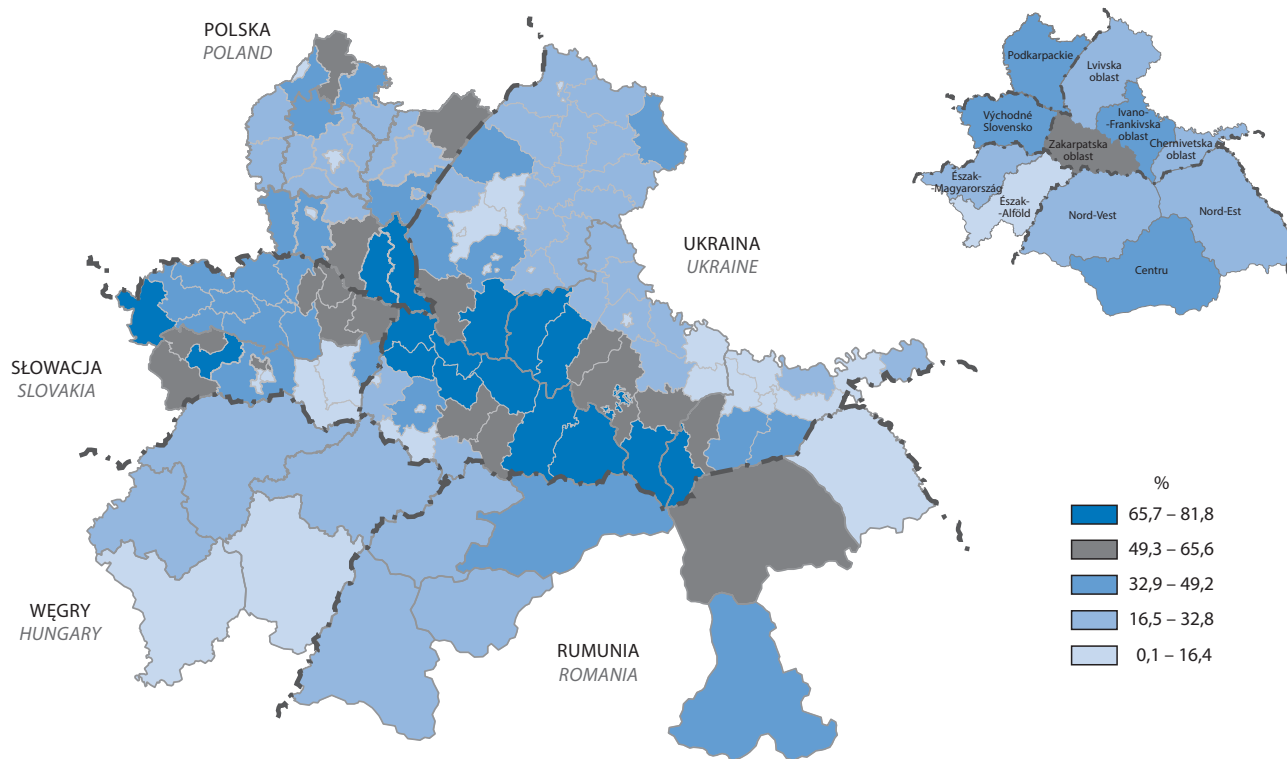
Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016	Grunty leśne Forest land			
	w tys. ha in thous. ha	na 1 mieszkańca w ha per capita in ha	w % powierzchni ogólnej in % of total area	
EUROREGION	A	5 632,7	0,37	34,9
	B	5 637,4	0,37	34,9
	C	5 640,7	0,37	35,0
Część polska Polish part	A	688,2	0,32	38,6
	B	689,7	0,32	38,6
	C	691,2	0,32	38,7
Część rumuńska Romanian part	A	1 395,1	0,47	33,0
	B	1 396,0	0,48	33,0
	C	1 396,2	0,48	33,0
Część słowacka Slovakian part	A	710,8	0,44	45,2
	B	711,7	0,44	45,2
	C	712,7	0,44	45,3
Część ukraińska Ukrainian part	A	2 311,9	0,38	40,8
	B	2 312,3	0,38	40,8
	C	2 312,3	0,38	40,8
Część węgierska ^a Hungarian part ^a	A	526,7	0,22	18,2
	B	527,8	0,22	18,3
	C	528,3	0,22	18,3

a Stan w dniu 31 V.
a As of 31 V.

Wykres 8. Grunty leśne w % powierzchni ogólnej
 Chart 8. Forest land in % of total area

Mapa 15. Udział gruntów leśnych w powierzchni ogólnej w 2016 r.
 Map 15. Share of forest land in the total area in 2016

Rozdział 7

Chapter 7

Rachunki regionalne

Regional accounts

Produkt krajowy brutto (PKB) obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. PKB stanowi sumę wartości dodanej brutto wszystkich krajowych sektorów instytucjonalnych lub wszystkich sekcji gospodarki narodowej powiększoną o różne składniki w zależności od tego, w jakich cenach obliczana jest wartość dodana brutto.

Gross domestic product (GDP) illustrates the final result of activities of all entities of the national economy. GDP is the sum of the gross value added of all national institutional sectors or all sections of the national economy increased by different components depending on the prices at which the gross value added is calculated.

W 2015 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto (w cenach bieżących) na terenie Euroregionu Karpackiego wyniosła 75,0 mld euro. W porównaniu do 2013 r. była wyższa o 2,1%. Tylko w ukraińskiej części Euroregionu odnotowano spadek PKB o 37,5% - od 34,5% w obwodzie lwowskim do 41,0% w obwodzie czerniowieckim. Największy wzrost wolumenu PKB w 2015 r. w porównaniu z 2013 r. odnotowano w okręgu Borsod-Abaúj-Zemplén w części węgierskiej (o 21,3%), okręgach Maramures i Bihor w części rumuńskiej (o 17,5% i 15,4%), okręgu Szabolcs-Szatmár-Bereg w części węgierskiej (o 13,3%), okręgu Sălaj w części rumuńskiej (o 12,3%) oraz podregionie rzeszowskim w części polskiej (o 11,5%).

W latach 2013-2015 udziały poszczególnych części wchodzących w skład Euroregionu w generowaniu produktu krajowego brutto w Euroregionie Karpackim utrzymały się prawie na niezmiennym na przestrzeni tych lat poziomie. Jedynie w części ukraińskiej zaobserwować można wyraźny spadek udziału z 16,9% w 2013 r. do 10,3% w 2015 r.

W 2015 r. wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Euroregionu Karpackiego wyniosła 4900 euro i wzrosła w porównaniu z 2013 r. o 100 euro. W poszczególnych częściach Euroregionu poziom PKB na 1 mieszkańca był zróżnicowany. Najwyższy, przekraczający przeciętną w Euroregionie o 108,2%, osiągnięto w części słowackiej - 10200 euro, a najniższy (stanowiący tylko 13% najwyższego) w części ukraińskiej - 1300 euro. W kraju koszyckim w części słowackiej w 2015 r. produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano na poziomie 11700 euro, a w podregionie rzeszowskim w części polskiej 10000 euro. Natomiast w poszczególnych obwodach części ukraińskiej Euroregionu Karpackiego odnotowano poziom tego miernika na najniższym poziomie. W obwodzie czerniowieckim wyniósł on ok. 840 euro, za-

In 2015, the value of generated gross domestic product (in current prices) in the Carpathian Euroregion amounted to 75.0 billion euros. In comparison to 2013, it was higher by 2.1%. Only in the Ukrainian part of the Euroregion a decrease of GDP by 37.5% occurred - from 34.5% in the Lvivska oblast to 41.0% in the Chernivetska oblast. The largest increase in the volume of GDP in 2015, compared to 2013, was recorded in the Borsod-Abaúj-Zemplén county in the Hungarian part (by 21.3%), Maramures and Bihor counties in the Romanian part (by 17.5% and 15.4%), the Szabolcs-Szatmár-Bereg county in the Hungarian part (by 13.3%), the Sălaj county in the Romanian part (by 12.3%) and the Rzeszowski subregion in the Polish part (by 11.5%).

In 2013-2015, the shares of particular parts of the Euroregion in generating gross domestic product in the Carpathian Euroregion remained almost unchanged during those years. Only in the Ukrainian part, a significant decrease in the share can be observed from 16.9% in 2013 to 10.3% in 2015.

In 2015, the value of gross domestic product per capita for the Carpathian Euroregion amounted to 4900 euro and increased by 100 euro compared to 2013. In individual parts of the Euroregion, GDP per capita was diversified. The highest, exceeding the average in Euroregion by 108.2%, was reported in the Slovakian part - 10,200 euro, and the lowest (constituting only 13% of the highest) in the Ukrainian part - 1300 euro. In the Košický kraj in the Slovakian part, in 2015, gross domestic product per capita was recorded at 11700 euro, and 10000 euro in the Rzeszowski subregion in the Polish part. In turn, in individual areas of a part of the Ukrainian Carpathian Euroregion, this indicator was recorded at the lowest level. In the Chernivetska oblast it amounted to approximately 840 euro, Zakarpatska oblast approximately 950 euro, Ivano-Frankivska oblast approximately 1370 euro

karpackim ok. 950 euro, iwanofrankowskim ok. 1370 euro, a lwowskim ok. 1540 euro. PKB na 1 mieszkańca nieprzekraczający średniej dla Euroregionu zanotowano także w dwóch okręgach części rumuńskiej: Botoşani – 3900 euro i Suceava – 4600 euro. Porównując lata 2013 i 2015 największy wzrost PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w okręgu Borsod-Abaúj-Zemplén w części węgierskiej (o 25,0%), w części rumuńskiej w okręgach Maramures (o 18,4%), Bihor (o 16,4%) i Sălaj (o 14,5%), w okręgach Szabolcs-Szatmár-Bereg (o 12,7%) i Heves (o 11,1%) w części węgierskiej oraz podregionie rzeszowskim w części polskiej (o 11,1%).

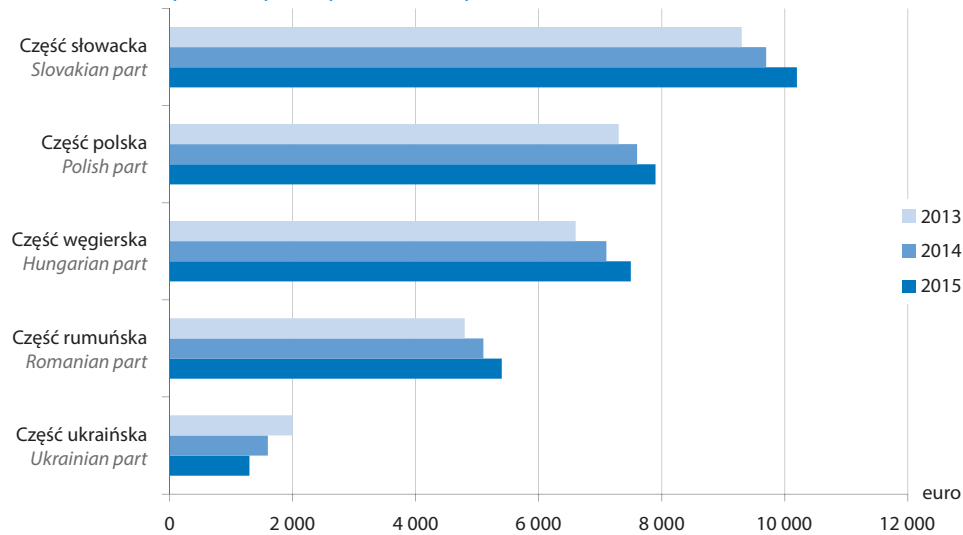
and Lvivska oblast approximately 1540 euro. GDP per capita not exceeding the average for the Euroregion was also recorded in two counties of the Romanian part: Botoşani – 3900 euro and Suceava – 4600 euro. Comparing the years 2013 and 2015, the largest increase in GDP per capita was recorded in the Borsod-Abaúj-Zemplén county in the Hungarian part (by 25.0%), in the Romanian part in Maramures (by 18.4%), Bihor (by 16.4%) and Sălaj (by 14.5%), in Szabolcs-Szatmár-Bereg (by 12.7%) and Heves (by 11.1%) in the Hungarian part and the Rzeszowski subregion in the Polish part (by 11.1%).

Tablica 14. Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)

Table 14. Gross domestic product (current prices)

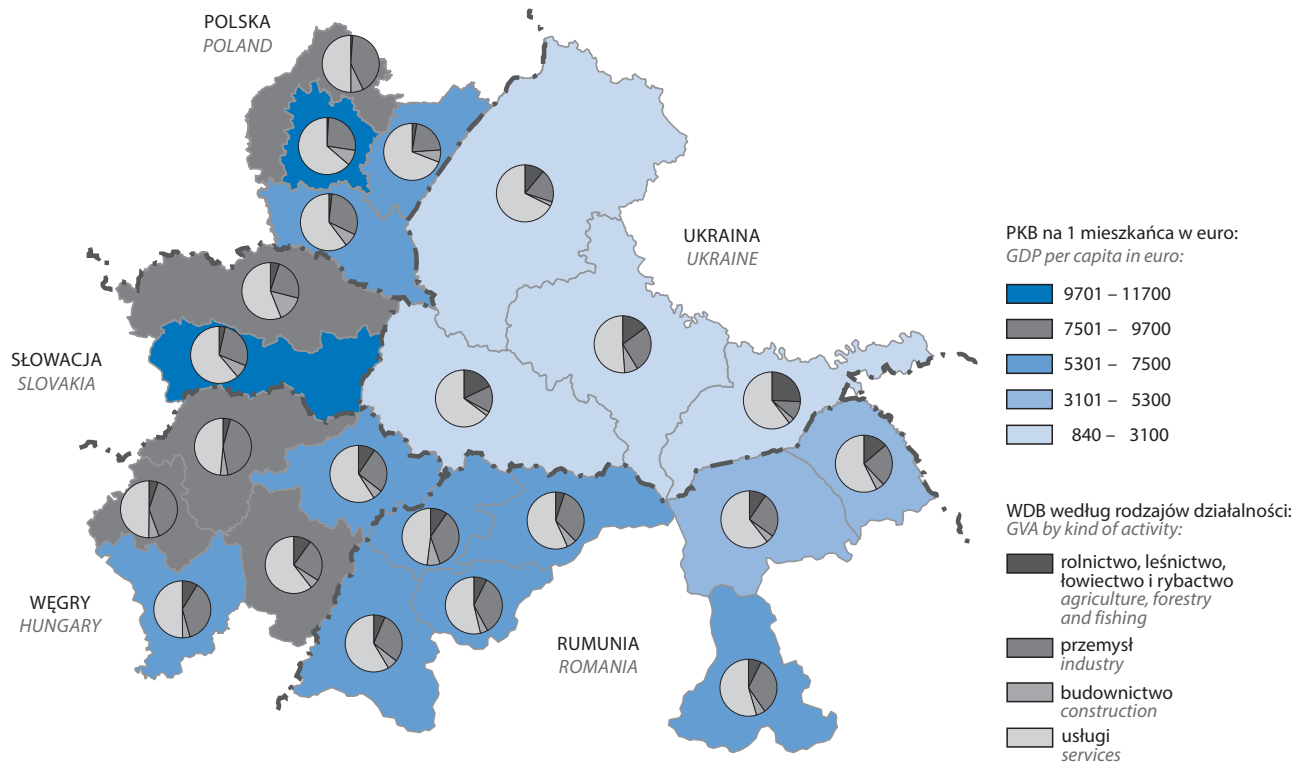
Wyszczególnienie Specification A – 2013 B – 2014 C – 2015		W mln euro In mln euro	Na 1 mieszkańca w euro Per capita in euro
EUROREGION	A	73 476	4 800
	B	73 304	4 800
	C	75 004	4 900
Część polska Polish part	A	15 510	7 300
	B	16 095	7 600
	C	16 803	7 900
Część rumuńska Romanian part	A	14 247	4 800
	B	14 859	5 100
	C	15 760	5 400
Część słowacka Slovakian part	A	15 074	9 300
	B	15 619	9 700
	C	16 445	10 200
Część ukraińska Ukrainian part	A	12 408	2 000
	B	9 528	1 600
	C	7 760	1 300
Część węgierska Hungarian part	A	16 237	6 600
	B	17 203	7 100
	C	18 236	7 500

Wykres 9. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące)
 Chart 9. Gross domestic product per capita (current prices)

Mapa 16. Produkt krajowy brutto (PKB) na 1 mieszkańca oraz wartość dodana brutto (WDB) w 2015 r. (ceny bieżące)

Map 16. Gross domestic product (GDP) per capita and gross value added (GVA) in 2015 (current prices)

Wartość dodana brutto (WDB) stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim.
Gross value added (GVA) is the difference between global production and intermediate consumption.

Wartość dodana brutto w 2015 r. na terenie Euroregionu Karpackiego była wyższa niż w 2013 r. o 0,8%. W przemyśle zwiększyła się ona o 7,0%, w budownictwie o 4,8%, a w handlu, naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji łącznie o 1,7%. Spadek notowano natomiast w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 10,6%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości łącznie (o 6,1%) oraz pozostałych sekcjach łącznie (o 2,0%).

W 2015 r. jednostki prowadzące działalność w przemyśle wytworzyły 29,1% wartości dodanej brutto w Euroregionie Karpackim. W porównaniu do 2013 r. odnotowano wzrost udziału przemysłu w generowaniu wartości dodanej brutto o 1,7 p.proc. W okręgu Borsod-Abaúj-Zemplén w części węgierskiej udział przemysłu ukształtował się na poziomie 43,0%, a w podregionie tarnobrzeskim w części polskiej 41,7%. Udział poniżej 20% odnotowano w części ukraińskiej w obwodach: czerniowieckim, zakarpackim, lwowskim i wyniósł on odpowiednio: 10,6%, 15,0% i 18,7%.

Jednostki prowadzące działalność w zakresie pozostałych usług (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja) wypracowały w 2015 r. 24,5% wartości dodanej brutto – mniej o 0,7 p.proc. niż w 2013 r. Największy udział pozostałych usług charakteryzował dwa okręgi w części węgierskiej Euroregionu Karpackiego - Szabolcs-Szatmár-Bereg (33,3%) i Hajdú-Bihar (30,4%) oraz podregion przemyski w części polskiej (32,0%). Najmniejszy udział pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto w 2015 r. odnotowano w obwodzie iwanofrankowskim w części ukraińskiej (18,2%) oraz w trzech okręgach części rumuńskiej: Maramures, Satu Mare, Bihor (odpowiednio: 18,7%, 19,4%, 19,9%).

W 2015 r. 23,7% wartości dodanej brutto wypracowały podmioty prowadzące działalność w usługach, obejmujących handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację – więcej o 0,2 p.proc. w porównaniu z 2013 r. Udział tych jednostek w podregionie rzeszowskim w części polskiej ukształtował się na poziomie 31,8%, a w obwodzie lwowskim w części ukraińskiej – 31,4%. Najmniejszy udział podmiotów prowadzących działalność w handlu, naprawie pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto odnotowano w okręgach części węgierskiej: Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves i wyniósł on odpowiednio: 14,4%, 15,0% i 16,7%.

Gross value added in 2015 in the Carpathian Euroregion was higher than in 2013 by 0.8%. In industry, it increased of 7.0%, in construction by 4.8%, and in wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication in total by 1.7%. However, a decrease was recorded in agriculture, forestry, and fishing (by 10.6%), financial and insurance activities; real estate activities in total (by 6.1%) and other sections jointly (by 2.0%).

In 2015, entities operating in industry generated 29.1% of gross value added in the Carpathian Euroregion. In comparison to 2013, an increase of 1.7 pp. was recorded in the share of industry in generating gross value added. In the Borsod-Abaúj-Zemplén county, in the Hungarian part, the share of industry amounted to 43.0%, and in the Tarnobrzeski subregion in the Polish part - 41.7%. The share of less than 20% was recorded in the Ukrainian part in the following oblasts: Chernivetska, Zakarpatska, and Lvivska, and it amounted to 10.6%, 15.0% and 18.7%, respectively.

Units operating in other services (including public administration and national defense, compulsory social security, education) in 2015 generated 24.5% of gross value added - decrease of 0.7 pp. than in 2013. The largest share of other services was characteristic of two counties in the Hungarian part of the Carpathian Euroregion - Szabolcs-Szatmár-Bereg (33.3%) and Hajdú-Bihar (30.4%) and the subregion of Przemyśl in the Polish part (32.0%). The lowest share of other services in generating gross value added in 2015 was recorded in the Ivano-Frankivsk oblast in the Ukrainian part (18.2%) and in three counties of the Romanian part: Maramures, Satu Mare, Bihor (18.7%, 19.4%, 19.9%, respectively).

In 2015, 23.7% of gross value added were generated by entities operating in services including trade; repair of motor vehicles; transport and warehouse management; accommodation and gastronomy; information and communication - increase of 0.2 pp. compared to 2013. The share of these entities in the Rzeszów subregion in the Polish part amounted to 31.8%, and in the Lvivska oblast - 31.4% in the Ukrainian part. The smallest share of entities operating in trade, repair of motor vehicles; transport and warehouse management; accommodation and gastronomy; information and communication in the creation of gross value added was recorded in the counties of the Hungarian part: Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves and amounted to 14.4%, 15.0% and 16.7% respectively.

Tablica 15. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Table 15. Gross value added by kinds of activity (current prices)

Wyszczególnienie Specification A – 2013 B – 2014 C – 2015	EUROREGION	Część polska Polish part	Część rumuńska Romanian part	Część słowacka Slovakian part	Część ukraińska Ukrainian part	Część węgierska Hungarian part	
		w mln euro		in mln euro			
Ogółem Grand total	A	64 975	13 769	12 548	13 723	11 300	13 635
	B	64 522	14 272	13 148	14 100	8 631	14 371
	C	65 474	14 965	13 856	14 749	6 857	15 047
		w odsetkach		in percent			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	A	7,0	1,9	10,0	4,5	11,3	8,4
	B	6,8	1,7	9,1	4,7	12,4	8,4
	C	6,2	1,4	8,0	4,2	14,6	7,4
Przemysł Industry	A	27,4	29,3	32,0	24,7	19,0	31,1
	B	28,2	30,1	30,1	26,6	19,2	31,4
	C	29,1	31,1	30,2	26,0	19,1	33,8
Budownictwo Construction	A	6,7	7,6	6,0	10,2	4,0	4,9
	B	6,8	7,9	5,7	10,1	4,2	5,1
	C	6,9	7,8	5,4	10,8	3,8	5,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka ma- gazynowa; zakwa- terowanie i gastro- nomia ^Δ ; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transpor- tation and storage; accommodation and catering ^Δ ; informa- tion and communi- cation	A	23,5	28,0	19,4	25,5	27,7	17,2
	B	23,4	26,9	20,0	26,1	27,8	17,7
	C	23,7	27,0	22,9	26,3	27,4	16,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieru- chomości ^Δ Financial and insur- ance activities; real estate activities	A	10,2	8,0	12,4	10,1	11,8	9,3
	B	9,6	8,1	12,3	8,7	11,5	8,4
	C	9,5	7,5	12,8	8,9	12,1	8,0
Pozostałe usługi Other services	A	25,2	25,2	20,2	25,0	26,2	29,1
	B	25,3	25,3	22,9	23,9	24,9	29,0
	C	24,5	25,2	20,7	23,8	22,9	28,9

Jednostki prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w 2015 r. wypracowały 9,5% wartości dodanej brutto – mniej o 0,7 p.proc. niż w 2013 r. Największy udział tych jednostek w tworzeniu wartości dodanej brutto odnotowano w trzech okręgach części rumuńskiej: Maramures (15,6%), Suceava (14,6%), Sălaj (13,2%) oraz w obwodzie lwowskim w części ukraińskiej (13,1%). Wśród omawianych jednostek udział nieprzekraczający 7% charakteryzował dwa okręgi w części węgierskiej - Borsod-Abaúj-Zemplén (6,0%) i Szabolcs-Szatmár-Bereg (6,7%) oraz podregion tarnobrzeski w części polskiej (6,8%).

Jednostki prowadzące działalność w budownictwie w 2015 r. wytworzyły 6,9% wartości dodanej brutto w Euroregionie Karpackim – więcej o 0,3 p.proc. w porównaniu z 2013 r. Największy udział jednostek budowlanych w generowaniu wartości dodanej brutto odnotowano w kraju preszowskim w części słowackiej – 14,9% i podregionie rzeszowskim w części polskiej – 8,9%. Natomiast udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto nie przekroczył 4% w trzech obwodach w części ukraińskiej: zakarpackim (2,4%), lwowskim (2,5%), czerniowieckim (3,3%).

Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu wartości dodanej brutto w Euroregionie Karpackim w 2015 r. wyniósł 6,2% (mniej o 0,8 p.proc. niż w 2013r.) i był bardzo zróżnicowany – od 0,9% w podregionie rzeszowskim i 1,2 % w podregionie tarnobrzeskim w części polskiej do 25,7% w obwodzie czerniowieckim i 17,9% w obwodzie zakarpackim w części ukraińskiej.

Entities conducting financial and insurance activities; servicing the real estate market in 2015 generated 9.5% of gross value added – decrease of 0.7 p. in comparison to 2013. The largest share of these entities in generating gross value added was recorded in three counties of the Romanian part: Maramures (15.6%), Suceava (14.6%), Sălaj (13.2%) and in the Lvivska oblast in part Ukrainian (13.1%). Among the discussed entities, a share not exceeding 7% characterized two counties in the Hungarian part - Borsod-Abaúj-Zemplén (6.0%) and Szabolcs-Szatmár-Bereg (6.7%) and the Tarnobrzeski subregion in the Polish part (6.8%).

Entities conducting business activity in construction in 2015 created 6.9% of gross value added in the Carpathian Euroregion – increase of 0.3 pp. in comparison with 2013. The largest share of construction entities in generating gross value added was recorded in the Prešovský kraj in the Slovakian part - 14.9% and the Rzeszów subregion in the Polish part - 8.9%. However, the share of construction in the creation of gross value added did not exceed 4% in three oblasts in the Ukrainian part: Zakarpatska (2.4%), Lvivska (2.5%) and Chernivetska (3.3%).

The share of agriculture, forestry, hunting and fishing in generating gross value added in the Carpathian Euroregion in 2015 amounted to 6.2% (decrease of 0.8 pp. in comparison to 2013) and was very diverse - from 0.9% in the Rzeszów subregion and 1.2% in the Tarnobrzeg subregion in the Polish part up to 25.7% in the Chernivetska oblast and 17.9% in the Zakarpatska oblast in the Ukrainian part.

Rozdział 8

Chapter 8

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe. Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. Crime is a felony or misdemeanor prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code — is a fiscal offence. An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

W 2016 r. na terenie Euroregionu Karpackiego stwierdzono 202366 przestępstw i było to o 18677 mniej niż w 2014 r. Największy spadek odnotowano w części węgierskiej w okręgach: Borsod-Abaúj-Zemplén (o 4766 w porównaniu z 2014 r.), Jász-Nagykun-Szolnok (o 4538), Szabolcs-Szatmár-Bereg (o 3557), Hajdú-Bihar (o 3459) oraz w kraju koszyckim w części słowackiej (o 2129) i okręgu Satu Mare w części rumuńskiej (o 2103). Wzrost przestępstw stwierdzonych zanotowano w części ukraińskiej (o 16504 w porównaniu z 2014 r.), a w szczególności w obwodzie lwowskim (o 15242).

Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2016 r. w części ukraińskiej stanowiły 32,0% ogółu przestępstw stwierdzonych na terenie Euroregionu Karpackiego, w części węgierskiej – 28,2%, w części rumuńskiej – 19,2%, w części polskiej – 11,6%, a w części słowackiej – 9,1%.

W latach 2014 – 2016 na terenie Euroregionu Karpackiego udział przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności zmniejszył się w częściach: polskiej, rumuńskiej, słowackiej i węgierskiej. Jedynie w części ukraińskiej zanotowano wzrost tego wskaźnika. W 2016 r. najwyższy udział przestępstw stwierdzonych na 1000 ludności odnotowano w części węgierskiej w okręgach: Jász-Nagykun-Szolnok (26,7), Heves (24,8), Borsod-Abaúj-Zemplén (24,5) i Szabolcs-Szatmár-Bereg (23,1), a najniższy w obwodach: iwano-frankowskim (7,2), zakarpackim (7,5) i czerniowieckim (9,3) w części ukraińskiej oraz w kraju preszowskim (9,5) w części słowackiej.

In 2016 in the Carpathian Euroregion 202366 crimes were recorded and it was 18677 less than in 2014. The largest decrease was recorded in the Hungarian part of the counties of Borsod-Abaúj-Zemplén (by 4766 as compared to 2014), Jász-Nagykun-Szolnok (by 4538), Szabolcs-Szatmár-Bereg (by 3557), Hajdú-Bihar (by 3459) and in the Košický kraj region in the Slovakian part (by 2129) and the county of Satu Mare in the Romanian part (by 2103). The increase in crimes was recorded in the Ukrainian part (by 16504 compared to 2014) and in particular in the Lvivska oblasts (by 15242).

Crimes established in completed preparatory proceedings in 2016 in the Ukrainian part accounted for 32.0% of all crimes established in the Carpathian Euroregion, 28.2% in the Hungarian part, 19.2% in Romanian part and 11.6% in the Polish part and 9.1% in the Slovakian part.

In the years 2014 - 2016 in the Carpathian Euroregion the share of crimes per 1000 population decreased in Polish, Romanian, Slovak and Hungarian parts. Only in the Ukrainian part an increase in this indicator occurred. In 2016 the highest share of crimes per 1000 population was recorded in the Hungarian part in the following counties: Jász-Nagykun-Szolnok (26.7), Heves (24.8), Borsod-Abaúj-Zemplén (24.5) and Szabolcs-Szatmár-Bereg (23.1), and the lowest in the Ivano-Frankivska (7.2), Zakarpatska (7.5) and Chernivetska (9.3) oblasts in the Ukrainian part and in the Prešovský kraj region (9.5) in the Slovakian part.

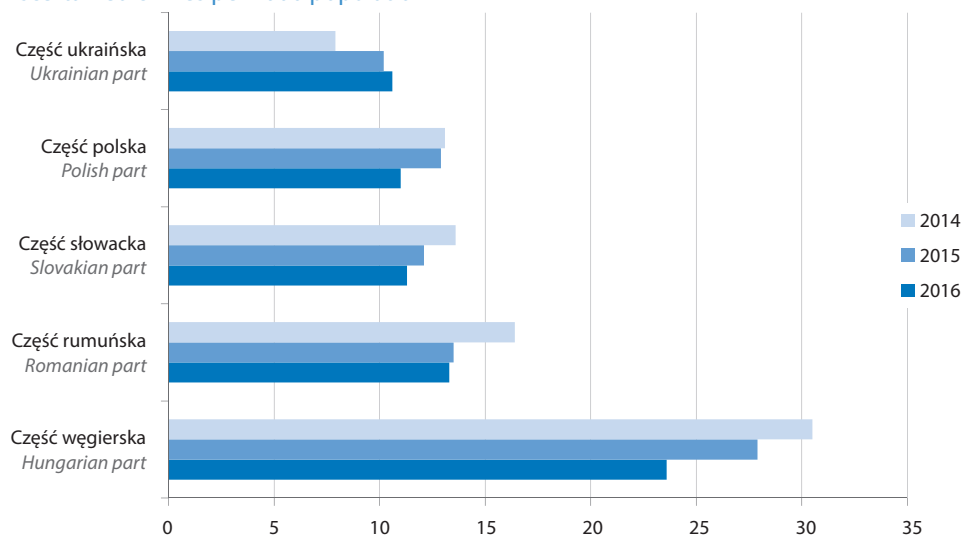
Tablica 16. Przepięstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych

Table 16. Ascertained crimes in completed preparatory proceedings

Wyszczególnienie Specification A – 2014 B – 2015 C – 2016		Przepięstwa stwierdzone Ascertained crimes	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	na 1000 ludności per 1000 population
EUROREGION	A	221 043	14,5
	B	216 674	14,3
	C	202 366	13,4
Część polska Polish part	A	27 908	13,1
	B	27 487	12,9
	C	23 437	11,0
Część rumuńska Romanian part	A	48 205	16,4
	B	39 490	13,5
	C	38 768	13,3
Część słowacka Slovakian part	A	21 957	13,6
	B	19 570	12,1
	C	18 357	11,3
Część ukraińska Ukrainian part	A	48 177	7,9
	B	62 280	10,2
	C	64 681	10,6
Część węgierska Hungarian part	A	74 796	30,5
	B	67 847	27,9
	C	57 123	23,6

Wykres 10. Przepięstwa stwierdzone na 1000 ludności

Chart 10. Ascertained crimes per 1000 population

Rozdział 9

Chapter 9

Ocena strategii rozwoju regionów

Evaluation of development strategy of regions

Do analizy rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wchodzących w skład Euroregionu Karpackiego wykorzystano również analityczny proces hierarchiczny (AHP)⁴, który pozwala na ocenę ważności czynników wpływających na rozwój regionów (słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń), wyznaczenie dla nich syntetycznych ocen uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a na tej podstawie rozpoznanie typów rozwojowych badanych jednostek.

In order to carry out the analysis of socio-economic development of the regions of the Carpathian Euroregion analytic hierarchy process (AHP)⁴, has been also used. It allows for assessing the validity of the factors affecting the development of the regions (strengths and weaknesses, as well as opportunities and threats) and designation of synthetic evaluations of internal and external conditions, which are used for identifying development types of the surveyed units.

Strategia agresywna (maxi-maxi) – strategia silnej ekspansji i zdywersyfikowanego rozwoju, charakteryzuje obszary, gdzie przeważają ich mocne strony oraz szanse w ich otoczeniu.

Aggressive strategy (maxi-maxi) - a strategy of strong expansion and diversified development, characterizes areas where their strengths and opportunities in their environment prevail.

Strategia konserwatywna (maxi-mini) – bazuje na dużym potencjale wewnętrznym, ale też musi próbować przezwyciężyć zagrożenia płynące z zewnątrz.

Traditional strategy (maxi-mini) – based on a large internal potential, but also has to try to overcome the threats coming from the outside.

Strategia konkurencyjna (mini-maxi) – charakteryzuje obszary, które mają przewagę słabych stron nad mocnymi, ale sprzyja im układ warunków zewnętrznych.

Competitive strategy (mini-maxi) - characterizes areas where weaknesses prevail over strengths, but are supported by the arrangement of external conditions.

Strategia defensywna (mini-mini) – charakteryzuje obszary, które mają mniej szans rozwojowych aniżeli obszary realizujące pozostałe typy strategii. Obszary te istnieją w mniej przychylnym otoczeniu, a ich potencjał rozwojowy jest słabszy. Strategia ta polega głównie na zapewnieniu im co najmniej takiej pozycji w kraju, jaka jest obecnie i zminimalizowaniu zagrożeń oraz występujących wewnątrz obszaru słabości.

Defensive strategy (mini-mini) - characterizes areas that have fewer developmental opportunities than areas that implement other types of strategies. These areas exist in a less favorable environment and their developmental potential is weaker. This strategy consists mainly in providing them with at least the current position in the country and minimizing threats and internal weaknesses occurring in the area.

Dla pozostałych obszarów, które nie mają wyraźnych mocnych i słabych stron, tworzy się **strategię mieszaną**.

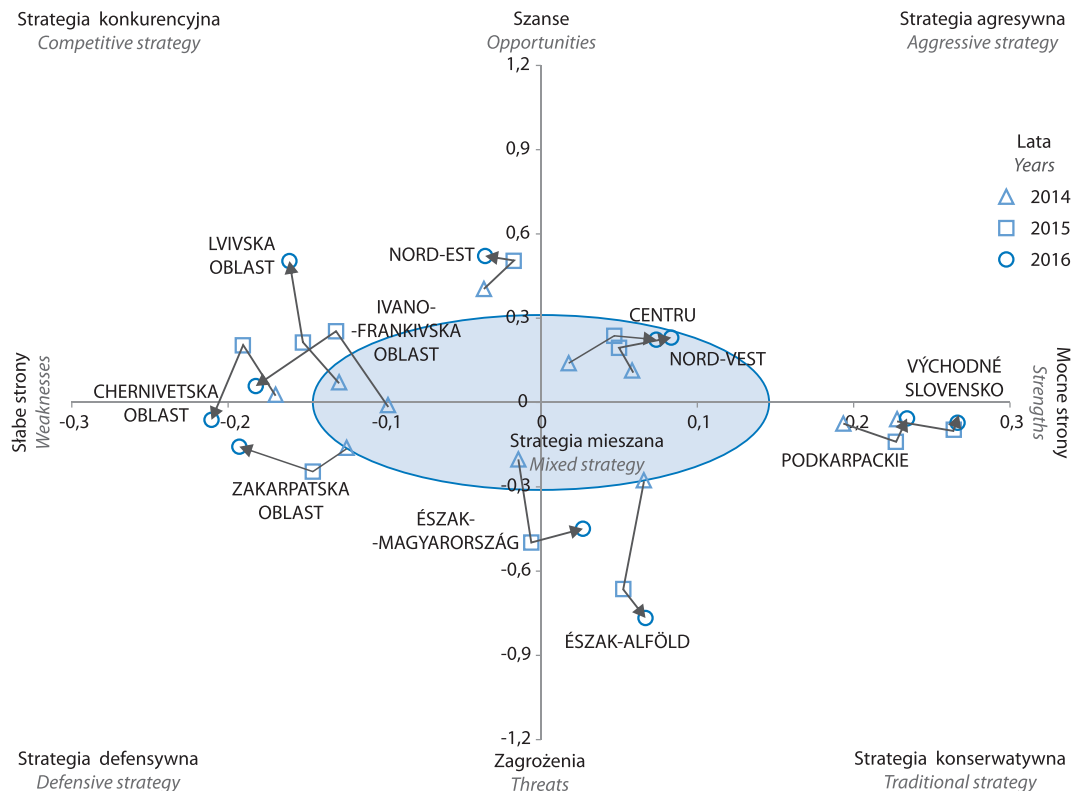
For the remaining areas that do not have clear strengths and weaknesses a mixed strategy is created.

⁴ Aleksandra Łuczak, Feliks Wysocki, „Ocena strategii rozwoju powiatów woj. wielkopolskiego z wykorzystaniem analitycznego procesu hierarchicznego. Wiadomości Statystyczne 2010”, nr 3, s. 54-67.

⁴ Aleksandra Łuczak, Feliks Wysocki, „Assessment of the development strategy for powiats of Wielkopolskie voivodship using analytical hierarchy process. Statistical News 2010 „”, no. 3, pp. 54-67.

Wykres 11. Typy strategii rozwoju (metoda AHP)

Chart 11. Types of development strategies (AHP method)

Wyraźna strategia konkurencyjna w latach 2014 – 2016 cechowała region rumuński (NUTS 2) – Nord-Est, u którego słabe strony przeważały nad mocnymi, przy sprzyjającym układzie warunków zewnętrznych. Pozostałe regiony rumuńskie: Centru oraz Nord-Vest w analizowanym okresie charakteryzowała strategia mieszana, gdyż nie miały one wyraźnych mocnych lub słabych stron. W 2014 roku strategię mieszaną reprezentowały też dwa obwody ukraińskie: lwowski i iwanofrankowski, jednak w kolejnych latach zwiększyła się przewaga słabych stron nad mocnymi, i w konsekwencji „przeszły” one do strategii konkurencyjnej. Strategię konkurencyjną przez pierwsze dwa lata objęte analizą reprezentował również na Ukrainie obwód czerniowiecki, jednak niesprzyjający układ warunków zewnętrznych przyczynił się do zmiany w 2016 roku strategii na defensywną. Podobnie obwód zakarpacki, który znajdował się w mniej przychylnym otoczeniu a jego potencjał rozwojowy z roku na rok był coraz słabszy – zmienił strategię z mieszanej (2014) na defensywną. Strategię mieszaną w 2014 roku reprezentowały również węgierskie regiony (NUTS 2) Észak-Magyarország oraz Észak-Alföld. Pierwszy z nich w analizowanym okresie zwiększał swój potencjał rozwojowy i dzięki temu zmieniał swoją strategię

A clear competitive strategy in the years 2014 - 2016 characterized the Romanian region of Nord-Est where the weaknesses prevailed over strengths with a favorable arrangement of external conditions. The remaining Romanian regions - Centru and Nord-Vest in the analyzed period were characterized by a mixed strategy as they had no clear strengths or weaknesses. In 2014 this strategy was also represented by two Ukrainian oblasts: Lvivska and Ivano-Frankivska, but in the following years the strengths prevailed over weaknesses and consequently changed to a competitive strategy. This strategy for the first two analyzed years was also represented by the Ukrainian Chernivetska oblast, but the unfavorable arrangement of external conditions contributed to the change in strategy for defensive one in 2016. Similarly, the Zakarpatska oblast, which was in a less favorable environment and its developmental potential from year to year was getting weaker, changed its strategy from mixed (2014) to a defensive one. The mixed strategy in 2014 was also represented by the Hungarian regions of Észak-Magyarország and Észak-Alföld. First of them, in the analyzed period, increased its developmental potential which contributed to the change in strategy from mixed through defensive to conservative.

„przechodząc” od mieszanej przez defensywną do konserwatywnej. Natomiast w Észak-Alföld z roku na rok pojawiały się większe problemy z przewyższaniem zagrożenia płynącego z zewnątrz, mimo dużego potencjału wewnętrznego, co spowodowało zmianę strategii z mieszanej na konserwatywną. Strategię konserwatywną (w latach 2014-2016) reprezentowały również województwo podkarpackie oraz obszar Východné Slovensko, jednak w porównaniu z regionami węgierskimi (Észak-Alföld, Észak-Magyarország) posiadały więcej mocnych stron i zdecydowanie mniej zagrożeń zewnętrznych.

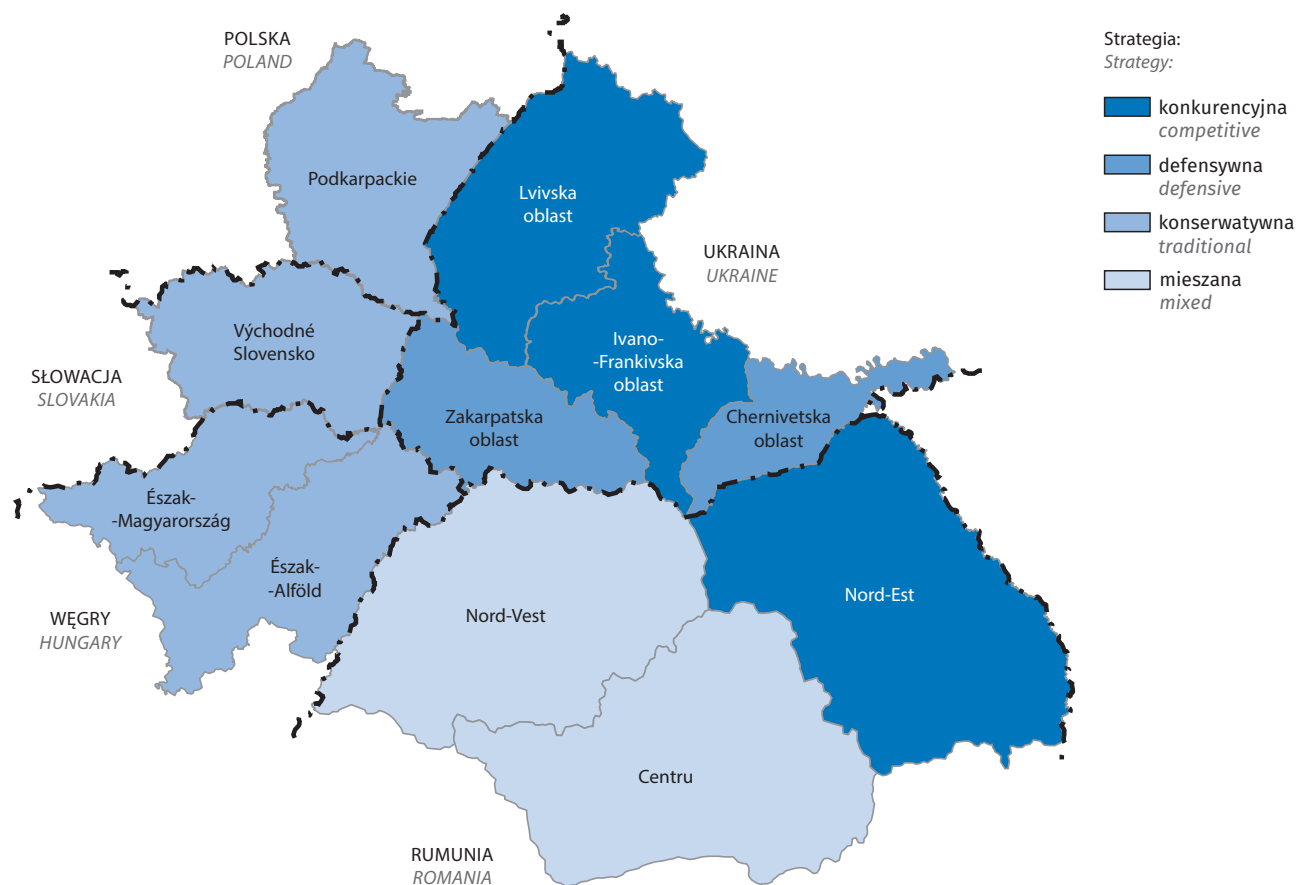
Reasumując, można stwierdzić, że regiony (odpowiedniki poziomu NUTS 2), w których w 2014 roku przeważały słabe strony lub zagrożenia, w ciągu kolejnych lat poprawiły swoją sytuację w tym zakresie. Wyjątek stanowiły obwody ukraińskie, gdzie miała miejsce sytuacja odwrotna.

However, in Észak-Alföld from year to year bigger problems occurred with overcoming the threat coming from outside despite the large internal potential that influenced a change of strategy to a conservative one. This strategy was also represented by the Podkarpackie voivodship and Východné Slovensko, but compared to the Hungarian regions they had more strengths and fewer external threats.

In conclusion, it can be stated that the regions in which weaknesses or threats prevailed in 2014 improved their situation in the following years in this respect. The exception was Ukrainian regions where the opposite situation took place.

Mapa 17. Typy strategii rozwoju (metoda AHP) w 2016 r.

Map 17. Types of development strategies (AHP method) in 2016

Uwagi metodologiczne

Methodological notes

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Prezentowane dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – przedstawiono według stanu w dniu 31 XII. Dotyczy to danych o powierzchni ogólnej, liczby ludności (w przypadku Rumunii, Ukrainy i Węgier stan w dniu 1 I następnego roku), pracujących według rodzajów działalności, pracowników medycznych, łóżek w szpitalach ogólnych, zarejestrowanych samochodów osobowych.

Dane według rodzajów działalności prezentuje się w oparciu o Statystyczną Klasyfikację Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – NACE Rev. 2.

Pod pojęciem „Przemysł” zgrupowano sekcje NACE Rev. 2: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ludność, procesy demograficzne

1. Dane o liczbie i rozmieszczeniu ludności w poszczególnych krajach oszacowano metodą bilansową w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego oraz dane ze sprawozdawczości bieżącej. Przy sporządzaniu bilansów stanu i struktury ludności uwzględniono dane dotyczące:
 - urodzeń i zgonów,
 - salda migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały,
 - salda ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące,
 - zmian w podziale administracyjnym.
2. Dane o ludności podano według faktycznego miejsca zamieszkania. Do ludności faktycznie zamieszkałej w danej jednostce podziału terytorialnego zalicza się ludność zameldowaną na pobyt stały i faktycznie tam zamieszkałą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 3 miesiące).
3. Przy opracowywaniu danych o zgonach według przyczyn przyjęto wyjściową przyczynę zgonu.

Relative numbers (indicators, percentages) were usually calculated on the basis of absolute data expressed with greater accuracy than given in the tables. Due to data rounding, in some cases, the sums of components may slightly differ from the “total” given. These numbers are correct in terms of content.

Presented data, unless otherwise indicated, data are presented as of 31 XII. This pertains to total areas, population, (in the case of Romania, Ukraine and Hungary as of 1 I of the next year) employed persons by kinds of activity, medical personnel, beds in general hospitals, registered passenger cars.

Data by kinds of activities are presented in accordance with the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2.

The item “Industry” covers NACE Rev. 2 sections “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Population, demographic processes

1. Data on the size and spatial distribution of the population in individual countries were estimated using the balance method based on the results of the latest census and current statistical reports. The number and structure of population are based on data concerning:
 - births and deaths,
 - balance of internal and international migration for permanent residence,
 - balance of population registered for temporary stay above 3 months,
 - changes in the administrative division.
2. Data on population were compiled by actual place of residence. The population actually residing in a given administrative unit includes persons registered there for permanent residence and staying there actually and persons staying there temporarily (registered for temporary stay for above 3 months).
3. The deaths by causes are worked out on the basis of the initial cause of death.

Dane dotyczące zgonów według przyczyn podano zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja). Zgony przedstawiono według wybranych przyczyn:

C00-D48 – nowotwory,

I00-I99 – choroby układu krążenia,

J00-J98 – choroby układu oddechowego,

K00-K92 – choroby układu trawiennego,

V01-Y89 – zewnętrzne przyczyny urazów i zatruc.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Typologia demograficzna (metoda Webba)

Ze względu na wartości salda migracji i przyrostu naturalnego można wyróżnić 8 typów demograficznych: 4 aktywne (A, B, C, D), które charakteryzują się przyrostem rzeczywistym dodatnim oraz 4 nieaktywne (E, F, G, H) opisujące ujemny przyrost, czyli ubytek rzeczywisty ludności.

Typ A określa jednostki, w których przyrost naturalny przewyższa straty migracyjne. Gdy oba wskaźniki są dodatnie, o określonym typie decyduje przeważający wskaźnik i tak, w typie B występuje przewaga przyrostu naturalnego, a w typie C przeważa saldo migracji. Typ D określa jednostki, dla których przyrost migracyjny rekompensuje ubytek naturalny ludności. Pozostałe 4 typy obejmują jednostki z ubytkiem rzeczywistym. W typie E ubytek naturalny ludności dominuje nad imigracją. Typ F charakteryzuje przewagę ubytku naturalnego nad emigracją. Natomiast sytuację odwrotną, czyli przewagę emigracji nad ubytkiem naturalnym opisuje typ G. Z kolei typ H skupia jednostki, w których emigracja przewyższa dodatni przyrost naturalny.

Rynek pracy. Wynagrodzenia

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych.

Data on deaths by causes are published in accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision). Deaths are presented according to selected causes:

C00-D48 – neoplasms,

I00-I99 – diseases of the circulatory system,

J00-J98 – diseases of the respiratory system,

K00-K92 – diseases of the digestive system,

V01-Y89 – external causes of injuries and poisonings.

4. Median age of population is a parameter determining the age that have been passed by half of the population and not yet reached by the second half.

Demographic typology (Webb method)

Eight demographic types can be distinguished on the basis of the value of net migration and natural increase: four active ones (A, B, C, D), which are characterized by positive actual increase and four inactive ones (E, F, G, H) describing negative increase, i.e. actual decline in population.

Type A defines the units in which the natural increase exceeds decline in migration. When both indicators are positive, the particular type is determined by the prevailing indicator, and thus, the natural increase is predominant in type B, and the net migration pre-dominates in type C. Type D covers the units for which the increase in migration compensates the natural decline in population. The other four types include units with actual decline. In type E, natural decrease in population exceeds immigration. Type F is characterized by predominance of natural decline over emigration, whereas the opposite situation, that is the predominance of emigration over natural decline is described by the type G. The H type covers units in which emigration exceeds positive natural increase.

Labour market. Wages and salaries

1. Data on economic activity of the population were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)** the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej (na Ukrainie: 15-70 lat, na Węgrzech: 15-74 lat), które w okresie badanego tygodnia:

- 1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- 2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do biernych zawodowo zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Przyjęto: w Polsce – mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat; w Rumunii – mężczyźni i kobiety 15-64 lata; na Słowacji – mężczyźni 15-59 lat, kobiety 15-54 lata; na Ukrainie – mężczyźni 15-59 lat, kobiety w 2014 r.: 15-57 lata, w 2015 r.: 15-58 lat, w 2016 r.: 15-59 lat; na Węgrzech – mężczyźni i kobiety 15-61 lat.

Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

2. Dane o wynagrodzeniach opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie), w przypadku Ukrainy także źródeł administracyjnych. Nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego (z wyjątkiem Ukrainy).

Dane o pracujących prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika.

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór, lub stosunek służbowy);

The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is job, i.e. performing, holding or looking for a job.

The **employed persons** are all persons aged 15 and more (in Ukraine: aged 15-70, in Hungary: aged 15-74) who within the surveyed week:

- 1) performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as a paid employee, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business outside agriculture;
- 2) had work but did not perform it:
 - due to illness, maternity leave or vacation,
 - due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 exceeded 3 months, and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

The **working age population** refers to: in Poland – males aged 18-64 – females aged 18-59; in Romania – males and females aged 15-64; in Slovakia – males aged 15-59 – females aged 15-54; in Ukraine – males aged 15-59, females in 2014 – aged 15-57; in 2015 – aged 15-58, in 2016 – aged 15-59; in Hungary – males and females aged 15-61.

Due to rounding-off results of the Labour Force Survey (LFS), sum of components can differ from the amount given in the item “total”.

2. Data on wages and salaries compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture), as regards Ukraine also administrative sources. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety (excluding Ukraine).

Data regarding employment are presented by actual (permanent) workplace of an employed person.

Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);

- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych,
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:
- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
 - wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
 - dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
 - honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Dane o wynagrodzeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Mieszkania

1. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. W przypadku Ukrainy dane dotyczą budynków mieszkalnych.
2. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej**

- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land,
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:
- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
 - payments from profit and balance surplus in co-operatives,
 - annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
 - fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).

Dwellings

1. Information regarding dwellings completed concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. As regards Ukraine, data concern residential buildings.
2. Information regarding **dwellings, usable floor space of**

mieszkań oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

Turystyka

1. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych** turystyki nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.
2. Dane o obiektach i miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 VII (dla Słowacji – 31 XII; dla Ukrainy – 1 I). Informacje dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych.
3. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu korzysta z kilku obiektów noclegowych.

Rolnictwo i leśnictwo

1. Do **użytków rolnych** zaliczono grunty orne, sady, winnice (w Polsce dane o sadach podaje się łącznie z winnicami), łąki i pastwiska oraz użytki rolne pozostałe, a także grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami oraz rowy (w Rumunii i na Węgrzech grunty pod stawami zaliczono do pozostałych gruntów).

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,10 ha, (w przypadku Słowacji – 0,25 ha).

Na Ukrainie do sadów nie zaliczono odrębnie rosnących drzew, krzewów oraz nasadzeń owocowych, warzywnych i winorośli, które nie mają przeznaczenia przemysłowego.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

W pozycji „pozostałe grunty” zawarto użytki ekologiczne, nieużytki, grunty pod wodami powierzchniowymi, tereny różne oraz grunty zabudowane i zurbanizowane (w Rumunii także winnice i szkółki winorośli).

dwellings as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Tourism

1. Facilities and bed places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding facilities and the number of bed places for tourists.
2. Data on establishments and number of bed places are presented as of 31 VII, (for Slovakia – 31 XII; for Ukraine – 1 I). These data concern whole year's and seasonal places.
3. **Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay he/she uses more than one accommodation facility.

Agriculture and forestry

1. **Agricultural land** comprises arable land, orchards, vineyards (in Poland data on orchards include vineyards) meadows and pastures as well as other agricultural land and also built-up agricultural area, land under ponds as well as ditches (in Romania and Hungary land under ponds were included in other land).

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees and bushes and tree nurseries not smaller than 0.10 ha (in the case of Slovakia 0.25 ha).

In Ukraine, trees which grow separately, bushes as well as fruit, vegetable and grapevine plantations intended not for industry are not included in orchards.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

Item “other land” includes ecological land, wasteland, land under surface waters, various grounds as well as built-up and urbanized land (in Romania also vineyards and vine nurseries).

2. Dane o produkcji, plonach i skupie: zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu liści tytoniu, chmielu — chmielu surowego. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują mieszanek zbożowych. Kukurydzę na ziarno zaliczono do zbóż. Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe). Do upraw przemysłowych zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych, włóknistych i innych przemysłowych. Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne oraz kukurydzę na pasze. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.
3. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiohodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.
4. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa (bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych) – stan w czerwcu (w przypadku Słowacji – 20 V, a Ukrainy – 1 I).
5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

Rachunki regionalne

PKB obliczony wg parytetu siły nabywczej (w PPS) jest określany jako „realny PKB”, ponieważ przeliczenie wartości PKB z waluty krajowej na wspólną umowną walutę (PPS) eliminuje różnice cen pomiędzy krajami, co umożliwia bezpośrednie porównanie wolumenów PKB badanych krajów.

Bezpieczeństwo publiczne

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej

2. Data regarding the production, yields and procurement of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco — tobacco leaves, hop — raw hop. Data regarding basic cereals, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise indicated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals. Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed). Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops, fibrous plants and other industrial plants. Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes) with other feed plants and field grasses, as well as root plants and maize for feeds. Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.
3. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.
4. Agricultural land calculated by the official residence of the land user (excluding non-farm land) was assumed for calculating production results per area unit – as of June (in the case of Slovakia – 20 V, and Ukraine – 1 I).
5. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Regional accounts

GDP calculated according to the purchasing power parity (in PPS) is referred to as „real GDP”, because converting the value of GDP from the national currency into a common artificial currency (PPS) eliminates price differences between countries, which allows direct comparison of GDP volumes of the countries studied.

Public safety

The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in

o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Taksonomiczny miernik rozwoju

W celu zbadania oraz porównania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionów (na poziomie NUTS 2), które w całości lub w części wchodzą w skład Euroregionu

Karpackiego posłużono się taksonomiczną metodą wzorca rozwoju⁵. W oparciu o mierniki cząstkowe, które informują tylko o poszczególnych elementach poziomu rozwoju, zbudowano wskaźnik zagregowany, pozwalający na ujęcie kompleksowe, umożliwiając tym samym formułowanie syntetycznych opinii na temat poziomu rozwoju badanych regionów. Prawidłowo dobrany zestaw cech do analizy powinien możliwie dokładnie opisywać badane zjawiska, a jednocześnie być niezbyt liczny. Aby spełnić te wymagania wyeliminowano cechy, które wnoszą takie same czy bardzo podobne informacje o badanym zjawisku, wykazują wysoką współzależność lub niewielką zmienność. W przypadku porównań międzynarodowych zasadniczy problem stanowi dostępność porównywalnych danych statystycznych dla wszystkich regionów na danym poziomie agregacji. Analizę przeprowadzono dla regionów odpowiadających poziomowi NUTS 2.

Należy zaznaczyć, że w przypadku Rumunii i Węgier w skład Euroregionu Karpackiego wchodzi jednostki na poziomie NUTS 3 (części NUTS 2).

Uwzględniając zarówno kryteria merytoryczne jak i formalne, do badania przyjęto ostatecznie 16 cech diagnostycznych. Spośród nich 14 ma charakter stymulant: ludność na 1 km², ludność w wieku 15-64 lata w % ogółu, przyrost naturalny na 1000 ludności, saldo migracji na 1000 ludności, współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności, studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności, lekarze na 10 tys. ludności, korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1000 ludności, nakłady na działalność badawczą i rozwojową w % PKB, grunty leśne w % powierzchni ogólnej, samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności oraz PKB na 1 mieszkańca. Natomiast 2 cechy przyjęte do analizy mają charakter destymulant: zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych oraz stopa bezrobocia (średnioroczna według BAEL). Ze względu na wysoki współczynnik korelacji oraz małą zmienność odrzucono m.in.: medianę wieku ludności,

a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

Taxonomic measure of development

In order to examine and compare of the level of socio-economic development of the regions (at the NUTS level 2), which are wholly or partly part of the Carpathian Euroregion the taxonomic method of development⁵ pattern has been used. On the basis of partial measures, which only inform about particular elements of the level of development, an aggregated index has been developed allowing for a complex approach, thereby enabling the formulation of synthetic opinions on the surveyed regions. A properly chosen set of features for the analysis should describe the phenomena as closely as possible, being not too numerous at the same time. To meet these requirements, the features that provide the same or very similar information about the surveyed phenomenon, show a high correlation or low variability, have been eliminated. For international comparisons, the main problem is the availability of comparable statistical data for all regions at a given level of aggregation. The analysis has been conducted for the regions corresponding to NUTS 2 level.

It should be noted that in the case of Romania and Hungary the Carpathian Euroregion includes units at the NUTS 3 level (parts of NUTS 2).

Taking into account both substantive and formal criteria, 16 diagnostic features have been finally adopted for the study, of which 14 are stimulants. These are: the population per 1 km², population aged 15-64 in % of total, natural increase per 1000 population, net migration per 1000 population, activity rate of population aged 15 and over, average monthly gross wage and salary, dwellings commissioned per 1000 population, university students per 10 thousand population, doctors per 10 thousand population, tourists accommodated in collective tourist accommodation establishments per 1000 population, expenditures on research and development activity in % of GDP, forest land in % of total area, registered passenger cars per 1000 population and GDP per capita. The two features taken for analysis are destimulants: infant deaths per 1000 live births and the unemployment rate (LFS annual average). Due to the high correlation coefficient and low variability the following have been rejected, among others: the median age of the population, total fertility rate, fertility rate, the rate of demographic dynamics, employed persons per 1000 popula-

⁵ Procedura obliczeń została opisana szczegółowo w „Analizie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w 1999 r.”, Błachut B., Cierpiat-Wolan M., Wojnar E., Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2000.

⁵ Calculation procedure was described in detail in the book „Analiza poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w 1999 r.”, Błachut B., Cierpiat-Wolan M., Wojnar E., the Statistical Office in Rzeszow, Rzeszow 2000.

współczynnik dzietności ogólnej, współczynnik płodności, współczynnik dynamiki demograficznej, pracujących na 1000 ludności, wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku produkcyjnym, przeciętną powierzchnię użytkową 1 mieszkania oddanego do użytkowania, miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1000 ludności, użytki rolne w % powierzchni ogólnej.

W związku z tym, że produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca zawiera syntetyczną informację o poziomie rozwoju gospodarczego, a reszta wybranych wskaźników niesie informacje o elementach mających wpływ na jakość życia, wskaźnikowi PKB przypisano wagę 5-krotnie większą niż pozostałym wskaźnikom cząstkowym, które potraktowano równoważnie.

W oparciu o przyjęte cechy diagnostyczne, dla wszystkich regionów obliczono wartości taksonomicznego miernika rozwoju⁶ dla lat 2014-2016. Na tej podstawie utworzono ranking regionów, porządkujący je ze względu na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego.

Analityczny proces hierarchiczny (AHP)⁷

W trakcie analizy rozpatrywano te same wskaźniki, które posłużyły wcześniej do zbudowania taksonomicznego miernika rozwoju.

W pierwszym etapie analizy stworzono dwie struktury hierarchiczne dotyczące zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, a następnie poddano eksperckiej ocenie mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia danej jednostki na poziomie NUTS 2. Kolejnym etapem było określenie wag dla wskaźników użytych w analizie SWOT z zastosowaniem metody AHP, które polegało na porównaniu parami tych wskaźników na każdym poziomie hierarchii przy wykorzystaniu skali Saaty'ego. Poprawność przeprowadzonych porównań sprawdzono wykorzystując miernik CR, który określa, w jakim stopniu wzajemne porównania wskaźników są zgodne. Następnie wskaźniki poddano normalizacji oraz określono wartości współrzędnych położenia regionów względem zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju. Jako końcowy wynik przedstawiono położenie badanych jednostek na płaszczyźnie diagramu podzielonego na ćwiartki, reprezentujące cztery typy strategii rozwoju: agresywną, konserwatywną, defensywną i konkurencyjną.

6 Procedura obliczeń została opisana szczegółowo w „Analizie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w 1999 r.”, Błachut B., Cierpiat-Wolan M., Wojnar E., Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2000.

7 A. Łuczak, F. Wysocki „Ocena strategii rozwoju powiatów ...”. *Wiadomości Statystyczne* 2010, nr 3, s. 54-67.

tion, the employment rate of working-age population, average usable floor space of one dwelling commissioned, bed places in collective tourist accommodation establishments per 1000 population, agricultural land in % of total area.

Because of the fact that the gross domestic product per capita contains a synthetic information about the level of economic development, and other indices provide information about the elements that affect the quality of life, the GDP indicator was assigned a weight five times higher than the other partial indicators, which were treated equally.

On the basis of the accepted diagnostic features, the values of the taxonomic measure of development⁶ were calculated for all regions for the years 2014-2016. This served as a basis for establishing a ranking of regions in which they are classified in terms of the level of socio-economic development.

Analytic hierarchy proces (AHP)⁷

During the analysis the same indicators that were used earlier to build a taxonomic measure of development were considered.

In the first stage of the analysis two hierarchical structures for internal and external conditions of socio-economic development of regions were developed. Then, an expert opinion of strengths and weaknesses as well as opportunities and risks of a given unit at NUTS 2 level was prepared. The next step was to determine the weights for the indicators used in the SWOT analysis using the method of AHP, which was based on pairwise comparison of these indicators at each level of the hierarchy by using the Saaty scale. The correctness of the performed comparisons was checked using the CR meter, which determines the extent to which the mutual comparisons of indicators are consistent. Then, the ratios were normalized and the values of the coordinates of the regions in relation to internal and external conditions of socio-economic development were given. The final result was the location of the units at the diagram divided into quarters representing the four types of the strategy of development: aggressive, traditional, defensive and competitive.

6 Calculation procedure was described in detail in the book „Analiza poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w 1999 r.”, Błachut B., Cierpiat-Wolan M., Wojnar E., the Statistical Office in Rzeszow, Rzeszow 2000.

7 A. Łuczak, F. Wysocki „Assessment of the development strategy for powiaty ...” *Statistical News* 2010 „, no. 3, pp. 54-67.